

**INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE-
DEZVOLTARE IN TURISM**

BUCUREȘTI, Str. Apolodor nr. 17, sector 5
Tel. 021-316.25.35; Tel./fax: 021-316.25.65
e-mail: incdt@incdt.ro; www.incdt.ro

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România

Faza II

PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ECOTURISMULUI ÎN ROMÂNIA

Beneficiar: MINISTERUL TURISMULUI

**București
noiembrie, 2009**

COORDONATOR STUDIU**Drd. Doru TUDORACHE - cercetător științific gr. III****COLECTIV DE ELABORARE**

Dr. Tamara SIMON	cercetător științific gr. I
Georgeta MAIORESCU	cercetător științific gr. II
Drd. Victor TIMOTIN	cercetător științific gr. II
Dr. Camelia SURUGIU	cercetător științific gr. III
Dr. Cristi FREŢ	cercetător științific gr. III
Roxana SÎRBU	cercetător științific gr. III
Alina CÂRLOGEA	cercetător științific gr. III
Alina NICULESCU	cercetător științific
Adriana TRIFAN	cercetător științific
Marioara PAVEL	cercetător științific
Adrian RĂDULESCU	asistent cercetare
Mihaela BARBU	tehnician
Dr. Remus HORNOIU	Asist. Univ. Dr. Academia de Studii Economice
Drd. Mihai TĂNASE	Asist. Univ. Drd. Academia de Studii Economice
Dr. Marian BUSUIOC	Lect. Univ. Dr. Universitatea Româno-Americană

COMISIA DE EVALUARE A CALITĂȚII:

Silviu MEGAN	Ministerul Mediului
Teodora POPA	Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
Dr. Puiu NISTOREANU	Academia de Studii Economice (Catedra Turism Servicii)
Andrei BLUMER	Asociația de Ecoturism din România
Mihai Iancu ZOTTA	Regia Națională a Pădurilor (Serviciul Ariei Protejate)
Cristina PARTAL	Asociația Națională de Turism Rural Ecologic și Cultural
Dr. Petre BALAȘ	Asociația Națională a Agențiilor de Turism din România

DIRECTOR GENERAL INCDT**Ovidiu TEODORESCU**

CURPRINS

LISTĂ DE ABREVIERI	4
INTRODUCERE	6
CAPITOLUL I – PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ECOTURISMULUI	10
1.1. Viziune și obiective	10
1.2. Acțiuni strategice de dezvoltare a ecoturismului în România	12
CAPITOLUL II - REALIZAREA, IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI	52
2.1. Graficul de realizare al acțiunilor strategice	52
2.2. Implementarea și monitorizarea strategiei	64
ANEXE	66

Listă de abrevieri

ADE – Asociații de Dezvoltare a (Eco)turismului
ADR – Agenție de Dezvoltare Regională
AER – Asociația de Ecoturism din România
AFM – Administrația Fondului pentru Mediu
AGMR – Asociația Ghizilor Montani din România
ANAT – Asociația Națională a Agențiilor de Turism din România
ANGT – Asociația Națională a Ghizilor de Turism,
ANPM – Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANTREC – Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural
APC – Autorități Publice Centrale
APL – Administrații Publice Locale
APM – Agenția de Protecție a Mediului (pentru agențiile județene)
APN – Administrația Parcului Național / Natural / Rezervației Biosferei
AR – Academia Română
ARBDD – Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării
ARPM – Agenția Regională pentru Protecția Mediului
ARR – Asociația Rangerilor din România
CJ – Consiliu Județean
CL – Consiliu Local
CNE – Consiliul Național al Ecoturismului
CNFPA – Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților
CNADNR – Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale
COR – Clasificarea Ocupațiilor din România
CSR – Corporate Social Responsibility
CSTHR – Comitetul Sectorial din Turism, Hoteluri și Restaurante
ETC – Comisia Europeană a Turismului
FEDR – Fondul European de Dezvoltare Regională
FP7 – Programul Cadru 7
FPTR – Federația Patronatelor din Turismul Românesc
FSE – Fondul Social European
GIR – Grup de Inițiativă Regională
GNM – Garda Națională de Mediu
GR – Guvernul României
HG – Hotărâre de Guvern
IC – Institut(e) de Cercetare
II – Instituții de Învățământ
INCDT – Institutul Național de Cercetare Dezvoltare în Turism
IȘJ – Inspectorat Școlar Județean
IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii
MAI – Ministerul Administrației și Internelor
MAPDR - Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale

MCC – Ministerul Culturii și Cultelor
MDRL – Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței
MECI – Ministerul Educației, Cercetării și Inovării
MIMMCMA – Ministerul Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Comerțului și Mediului de Afaceri
MM – Ministerul Mediului
MMFPS – Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale
MT – Ministerul Turismului
MTCT - Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului
MTr – Ministerul Transporturilor
OAR – Ordinul Arhitecților din România
ONG – Organizație Neguvernamentală
OS – Ocolul Silvic
OUG – Ordonanță de Urgență a Guvernului
PATZ – Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal
PNDR – Programul Național de Dezvoltare Rurală
POS – Programul Operațional Sectorial
POS DRU – Programul Operațional Sectorial - Dezvoltarea Resurselor Umane
PUG – Plan Urbanistic General
RBDD – Rezervația Biosferei Delta Dunării
RNP – Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA
OMT – Organizația Mondială a Turismului
SNE – Strategia Națională de Ecoturism
WTTC – Consiliul Mondial pentru Turism și Călătorii

INTRODUCERE

Pe baza consultărilor avute cu factorii de decizie din domeniu și în urma analizei SWOT realizate au putut fi extrase câteva priorități cu privire la dezvoltarea viitoare a ecoturismului în România, priorități ce vor sta la baza planului de acțiuni.

Cadru instituțional și asociativ

Se poate spune că primii pași pentru dezvoltarea ecoturismului au fost deja făcuți: au fost stabilite perimetrele ariilor protejate majore, cea mai mare parte a acestora (26 din 28) au structuri proprii de administrare, au început să se dezvolte proiecte de conservare, de dezvoltare a (eco)turismului sau de conștientizare la nivel local, majoritatea au realizat planuri de management (chiar dacă în prezent nici unul nu este aprobat), au fost create anumite modele de bune practici (eticheta ecologică, sistemul de certificare Eco-România) etc. Cu toate acestea mai sunt multe lucruri de pus la punct.

În cadrul acestui domeniu au fost identificate două direcții majore: crearea unor *parteneriate funcționale* la nivel local, regional și național care să cuprindă factorii interesați în domeniu precum și întărirea rolului *instituțiilor și creșterea* capacității acestora de a implementa politicile și programele în domeniu ecoturismului.

- *pe termen scurt (2010)* sunt avute în vedere acțiuni precum: crearea Consiliului Național al Ecoturismului, realizarea criteriilor pentru atestarea destinațiilor ecoturistice, crearea administrațiilor pentru parcurile care nu au încă o astfel de structură și realizarea și aprobarea unui număr cât mai mare de planuri de management (ultima acțiune va fi continuată și pe termen mediu și chiar pe termen lung pentru parcurile ce vor fi create în viitor).
- *pe termen mediu (2011-2013)* sunt avute în vedere declararea primelor destinații ecoturistice, crearea unor parteneriate/asociații la nivelul destinațiilor cu scopul promovării acestora, întărirea rolului pe care parcul îl joacă la nivel local și a rolului pe care ecoturismul îl joacă în politica națională, regională și locală de turism.
- *pe termen lung (2014-2020)* se va urmări integrarea acestor asociații de dezvoltare a (eco)turismului în cadrul unei rețele, cu scopul unei mai bune reprezentări a intereselor acestora la nivel național.

În plus pe toată durata implementării strategiei vor fi necesare crearea unor parteneriate transfrontaliere în domeniu și a unor grupuri de mici producători locali, cu scopul unei mai bune reprezentări a intereselor acestora.

Infrastructură turistică și amenajarea teritoriului

Aceste destinații cu potențial ecoturistic capătă o valoare reală în turism numai dacă sunt organizate pentru vizitare, contribuind în acest fel la constituirea unei oferte ecoturistice competitive.

S-a dovedit că o organizare deficitară a acestor zone sensibile sau lipsa acestora le expune degradării, provocate atât de factori naturali și economici, cât și de presiunea turistică (fluxuri continue și supradimensionate de turiști, vânători de "amintiri" turistice etc.), aducându-se astfel prejudicii, uneori ireversibile, naturii.

Deși lucrurile diferă destul de mult de la un parc la altul, totuși majoritatea acestora au un nivel destul de precar din punct de vedere al echipării ecoturistice, și în mare parte se pot dezvolta urmând pașii:

- *pe termen scurt* - dezvoltarea infrastructurii ușoare de vizitare (montarea unor panouri informative, a unor indicatoare turistice, amenajarea unor trasee tematice, reamenajarea traseelor turistice, realizarea unor trasee ecvestre, cicloturistice sau pe apă, construirea unor observatoare pentru animale, a unor locuri de popas – activitatea va fi continuată și pe termen mediu și lung în funcție de necesitățile și stadiul de dezvoltare al parcului). Tot în această perioadă va demara și procesul de construire a unor centre de vizitare și a unor puncte de informare.
- *pe termen mediu* se urmărește dezvoltarea unui centru de vizitare la nivelul celei mai frecventate porți de acces în parc, a unui / a unor punct(e) de informare turistică la nivelul celorlalte zone importante de acces și amenajarea unor puncte de interes pentru turiști – amenajarea / punerea în valoare a unor obiective turistice, realizarea unor facilități de recreere și/sau pentru practicarea unor sporturi specifice (la limita parcului sau în zona de dezvoltare durabilă a parcului).
- *pe termen lung*, pentru a reduce presiunea asupra celor mai frecventate areale, se are în vedere dezvoltarea infrastructurii de vizitare și a altor puncte de interes la nivelul celorlalte zone de acces în parc.

La realizarea acestei etapizări s-a ținut cont de faptul că majoritatea parcurilor vor demara în perioada următoare proiecte pe POS Mediu Axa Prioritară 4 (anumite parcuri au deja proiectele aprobate), iar printre activitățile avute în vedere se numără și realizarea infrastructurii de vizitare. Pentru ca noile construcții ce vor fi realizate la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic să nu afecteze caracterul tradițional al acestor areale, sunt necesare anumite măsuri pentru menținerea arhitecturii și pentru limitarea procesului de urbanizare. Astfel:

- *pe termen mediu* se impune necesitatea găsirii unor soluții practice pentru menținerea arhitecturii tradiționale;
- *pe termen mediu și lung* sunt necesare realizarea unor proiecte pentru actualizarea documentațiilor de urbanism (realizarea de PATZ-uri la nivelul destinației, realizarea unor regulamente cadru de urbanism, iar pe baza acestora vor fi revizuite PUG-urile localităților).

În plus, pentru protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural existent, la nivelul anumitor destinații va fi dezvoltat conceptul de ecomuzeu.

Educație și conștientizare

Conștientizarea publică și educația sunt componente importante ale procesului de gestionare a unor destinații cu potențial ecoturistic. Educația facilitează conștientizarea ideii că schimbările de comportament spre responsabilitate, participare, implicare în activități specifice ecoturismului sunt posibile și că există și alte modalități de organizare a activităților specifice din domeniu. Acțiunile de educare și conștientizare privind importanța conservării naturii, precum și înțelegerea și respectarea principiilor de ecoturism, trebuie să înceapă de la comunitățile locale și vizitatori, dar ele trebuie să continue în rândul administrațiilor publice locale și centrale sau în rândul agenților economici. Majoritatea parcurilor naturale și naționale au prevăzute în planurile lor de management acțiuni de conștientizare, educare și informare publică pentru înțelegerea importanței conservării naturii, iar acestea au fost luate în considerare în cadrul acestei strategii. Toate aceste acțiuni vor trebui începute pe termen scurt și continuate pe termen mediu și lung.

Dezvoltarea resurselor umane

Resursele umane sunt esențiale pentru dezvoltarea turismului în general și a ecoturismului în special. Mai mult decât atât, pentru a putea crea și dezvolta destinații ecoturistice este necesară o resursă umană bine pregătită, instruită, sensibilizată la necesitatea susținerii ecoturismului, capabilă să facă față problemelor ce pot apărea pe parcurs, să anticipeze direcțiile de dezvoltare

viitoare și să minimizeze efectele negative induse de mediul economic, social și politic. Dezvoltarea resurselor umane urmărește îmbunătățirea capacităților, abilităților, performanțelor resurselor umane implicate direct sau indirect în activități de ecoturism prin învățare și dezvoltarea carierei. Acțiunile dezvoltate pe acest palier urmăresc pregătirea personalului ariilor protejate, a unităților de turism (structuri de cazare, alimentație, agenții de turism) și a altor indivizi care desfășoară o activitate lucrativă de ecoturism sau conexă acestuia pentru a-și îmbunătăți cunoștințele, atitudinea, calitatea generală a muncii prestate.

Dezvoltarea afacerilor și dezvoltare locală

Stimularea comunităților locale și încurajarea acestora în direcția dezvoltării unei oferte complete și complexe de produse ecoturistice este una dintre principalele cerințe ale ecoturismului.

Pe termen scurt și mediu se are în vedere stimularea populației și a micilor afaceri locale pentru dezvoltarea unor produse ecoturistice de calitate. Între acestea, o maximă importanță ar trebui acordată obiceiurilor tradiționale ca formă de conservare și perpetuare a culturii și identității naționale. În plus, comunitățile locale și micii întreprinzători privați din cadrul acestora ar trebui stimulați și încurajați să dezvolte servicii de agrement sau mici structuri de cazare. Toate acestea vor contribui la crearea unor produse ecoturistice unice atât pe plan național cât și internațional. Revizuirea legislației pentru micii întreprinzători din mediu rural și oferirea unor facilități operatorilor turistici care au implementat un model de bune practici în ecoturism sunt alte acțiuni prioritare.

Conservarea și protejarea naturii

Ecoturismul este dependent în foarte mare măsură de calitatea mediului înconjurător. Din această perspectivă, păstrarea nealterată a elementelor naturale este esențială. Pentru realizarea acestui deziderat, *pe termen scurt și mediu* se simte nevoia unor fonduri financiare suplimentare care să susțină activitățile de conservare, fonduri create prin participarea activă a turiștilor și a agenților economici din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic. De asemenea, este necesar realizarea unui control mai strict asupra activităților și circulației turistice, prin realizarea unor regulamente cu privire la transportul turistic din cadrul destinației și prin extinderea formelor de protecție și pază.

În plus, implementarea unei tehnici de management al vizitatorilor și introducerea acesteia în planul de management, va conduce la o planificare mai eficientă a vizitării și la sprijinirea conservării biodiversității.

Marketing și promovare

În dezvoltarea produselor ecoturistice trebuie avut în vedere faptul că, în general, potențialii ecoturști au un nivel ridicat de educație. Prin urmare și așteptările acestora sunt mult mai ridicate, iar realizarea unui produs care să satisfacă aceste așteptări este esențială.

Pentru produsul ecoturistic se urmărește realizarea unui marketing corect, care trebuie să ducă la așteptări realiste din partea vizitatorilor. Acest lucru presupune oferirea clienților de informații complete și responsabile care conduc la creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al zonelor vizitate și a gradului de satisfacere a turiștilor.

Printre prioritățile identificate, care ar trebui realizate *pe termen scurt și mediu* se numără:

- dezvoltarea unor activități de cercetare a pieței naționale și internaționale și realizarea unei baze de date la care să aibă acces toate organizațiile implicate în acest domeniu;
- crearea unor oferte de produse/programe ecoturistice integrate la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic cu scopul îmbunătățirii experienței ecoturistice și al unui consum mai lent al resurselor;
- dezvoltarea sistemului de distribuție al produsului ecoturistic românesc, pentru a facilita accesul acestuia pe piețele țintă.

Promovarea produsului ecoturistic se va face atât centralizat prin intermediul Ministerului Turismului (*activitate permanentă*) – promovarea României ca destinație ecoturistică, cât și prin intermediul asociațiilor de dezvoltare a (eco)turismului ce vor fi create la nivelul destinațiilor (*activitate pe termen mediu și lung* – după crearea asociațiilor).

***

Ca o concluzie generală, în România trebuie trecut de la promovarea unor produse ecoturistice izolate, realizate de administrațiile parcurilor sau de tur-operatorii specializați, la dezvoltarea unor destinații ecoturistice, în cadrul cărora să fie oferit un produs ecoturistic integrat, născut din parteneriatele realizate de factorii implicați (administrația parcului, administrație publică locală, comunitatea locală, investitorii privați) și promovat atât prin efortul asociațiilor de dezvoltare a (eco)turismului realizate la nivel local, cât și prin efortul administrațiilor publice centrale.

În principiu, aceste destinații ar putea fi dezvoltate pe scheletul parcurilor naturale sau naționale și a rezervațiilor biosferei, dar destinații ecoturistice pot fi create și în alte zone naturale în care modul de viață tradițional s-a păstrat nealterat (de exemplu situri Natura 2000). Parcul Național Retezat – Parcul Natural Geoparcul Țara Hațegului, Rezervația Biosferei Delta Dunării, Parcul Natural Apuseni, Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Munții Maramureșului, Parcul Național Munții Călimani sau Parcul Național Munții Măcinului sunt doar câteva din posibilele destinații ecoturistice viitoare.

În plus, pentru parcurile în care ecoturismul joacă un rol secundar (de exemplu Parcul Natural Bucegi, Parcul Național Domogled – Valea Cernei), acesta poate veni în completarea formelor consacrate de turism (turism montan, turism balnear). În acest sens, se pune problema oferirii unor noi posibilități de petrecere a timpului liber pentru aceste categorii de turiști, crescând astfel gradul de valorificare a infrastructurii turistice și oferirea unei alternative viabile de dezvoltare durabilă localnicilor.

O scurtă analiză a perspectivelor viitoare de dezvoltare a parcurilor naturale, a parcurilor naționale și a rezervațiilor biosferei din România este prezentată în Anexa nr. 1.

CAPITOLUL I PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ECOTURISMULUI

1.1. Viziune și obiective

VIZIUNE:

În 2020 la nivel național vor fi create destinații ecoturistice cu notorietate, lucru ce va contribui la îmbunătățirea vieții comunităților locale, la protejarea și conservarea resurselor naturale și la prestarea unor servicii turistice de calitate ... iar toate acestea la afirmarea României ca destinație ecoturistică recunoscută pe plan internațional.

OBIECTIVE:

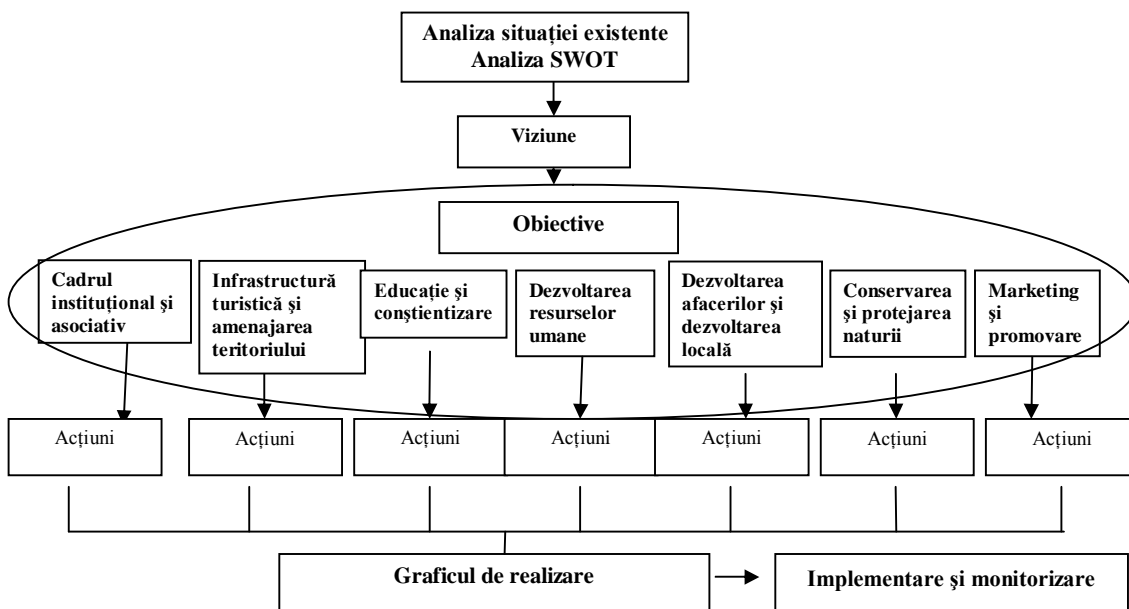
Obiectiv general:

Crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor protejate și în zonele din vecinătatea acestora, urmărindu-se realizarea unui produs ecoturistic competitiv pe plan național și internațional.

Obiective țintă:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii specifice ecoturismului în interiorul și în apropierea ariilor protejate de interes național, internațional și comunitar.
- ✓ Realizarea în următorii 10 ani a minim 10 destinații ecoturistice recunoscute la nivel național și internațional.
- ✓ Creșterea încasărilor obținute la nivelul comunităților locale din ecoturism cu minim 7% anual în următorii 10 ani.
- ✓ Peste 10 ani 2% din veniturile obținute din turism la nivelul destinațiilor ecoturistice vor fi folosite pentru conservarea naturii.
- ✓ Creșterea duratei sejurului la minim 5-7 zile pentru ecoturiiștii străini și la minim 3-4 zile pentru ecoturiiștii români.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului s-a dezvoltat având la bază un set de domenii prioritare, la nivelul cărora s-au trasat obiectivele și acțiunile strategice.

Figura nr. 1. – Structura strategiei

Domeniul A - CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV

1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național
2. Creșterea/întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului

Domeniul B - INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

1. Dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul ariilor protejate majore care să permită lărgirea gamei de servicii oferite fără un impact negativ asupra mediului
2. Protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor ecoturistice

Domeniul C - EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE

1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, media, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului.

Domeniul D. - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism.

Domeniul E. - DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ

1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizată de comunitățile locale
2. Reglementarea activității din sfera ecoturismului și încurajarea acesteia

Domeniul F - CONSERVAREA ȘI PROTEJAREA NATURII

1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității
2. Aplicarea acțiunilor de dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic
3. Realizarea unui control mai strict asupra activităților și circulației turistice pentru conservarea naturii.

Domeniul G - MARKETING ȘI PROMOVARE

1. Intensificarea activității de cercetare de piață în scopul realizării unei baze de date disponibilă tuturor organizațiilor implicate în ecoturism care să faciliteze procesul de fundamentare a deciziei
2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice
3. Eficientizarea rețelei de distribuție a produsului ecoturistic
4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional

1.2. Acțiuni strategice de dezvoltare a ecoturismului în România

Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV

Obiectivul nr. A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național

Acțiunea nr. A.1.1. Înființarea unui Consiliu Național al Ecoturismului¹

Descrierea acțiunii

Înființarea Consiliului Național al Ecoturismului se va realiza prin semnarea unui acord de colaborare între reprezentanți ai autorităților publice centrale, autorităților publice locale, ONG-urilor din domeniu, reprezentanți ai sectorului privat (patronatele din turism) și reprezentanți ai administrațiilor ariilor protejate. Prin acest acord va lua ființă un grup de lucru care va avea un rol operativ.

Consiliul Național al Ecoturismului ar putea să servească ca organizație pentru implementarea strategiei. De asemenea, poate funcționa ca o platformă națională pentru formularea politicilor, schimb de experiențe și bune practici.

Rezultate urmărite

- atragerea tuturor factorilor implicați în ecoturism pentru a participa în mod activ la activitățile Consiliului;
- întărirea colaborării între factorii implicați;
- implementarea strategiei naționale de ecoturism.

Responsabili: MT (coordonator), MM, RNP, APN, MAPDR, MDRL, MCC, APL, asociațiile naționale din turism / ecoturism (parteneri).

Indicatori de monitorizare:

- numărul de actori (stakeholderi) care fac parte din acest Consiliu;
- numărul de întâlniri ținute de către acest Consiliu;
- numărul de decizii luate de acest Consiliu.

Perioada de realizare: 2010 / întâlniri periodice

Posibile surse de finanțare: MT

Acțiunea nr. A.1.2. Definirea unui set de criterii pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice și identificarea unor destinații cu potențial ecoturistic

Descrierea acțiunii

În cadrul unor grupuri de lucru organizate de Ministerul Turismului, la care vor lua parte factorii reprezentativi din acest sector:

- 1) se va defini setul de criterii pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice (inclusiv pentru ierarhizarea acestora – destinație de importanță internațională, națională, locală)
- 2) vor fi identificate și alte destinații cu potențial ecoturistic care ar putea fi în viitor atestate.

Rezultate urmărite

- 1) stabilirea unor criterii obiective, fundamentate din punct de vedere științific pentru desemnarea unei destinații ecoturistice;

¹ una din recomandările OMT cu ocazia Anului Internațional al Ecoturismului (2002)

- 2) identificarea unor noi destinații cu potențial ecoturistic (parcuri naționale sau naturale nou înființate, situri Natura 2000).

Responsabili

1-2) MT (coord.), MM, RNP, INCDT, asociațiile naționale de (eco)turism

Indicatori de monitorizare

- 1) setul de criterii pe baza căruia se pot desemna destinațiile ecoturistice;
- 2) numărul de destinații cu potențial ecoturistic identificate.

Perioada de realizare:

1-2) 2010

Posibile surse de finanțare:

1-2) MT

Acțiunea nr. A.1.3. Atestarea primelor destinații ecoturistice conform criteriilor stabilite

Descrierea acțiunii

În funcție de setul de criterii definit, va fi elaborat un act normativ (sub forma unui HG sau ordin al Ministerului) prin care se vor atesta o serie de destinații ecoturistice în România.

Rezultate urmărite

- atestarea oficială a faptului că în România există destinații ecoturistice.

Responsabili: MT, MM, RNP, APN

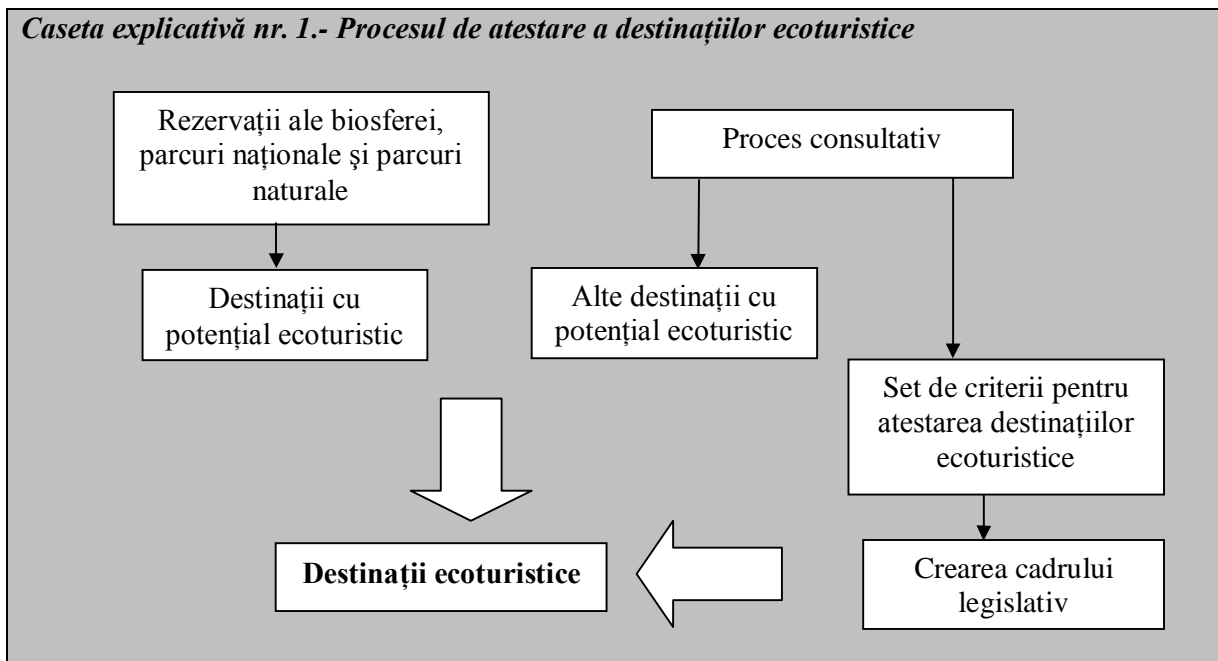
Indicatori de monitorizare

- numărul de destinații ecoturistice atestate;
- data intrării în vigoare a actului normativ prin care sunt atestate destinațiile ecoturistice.

Perioada de realizare: 2011-2013

Posibile surse de finanțare: -

Caseta explicativă nr. 1.- Procesul de atestare a destinațiilor ecoturistice

Acțiunea nr. A.1.4. Înființarea și sprijinirea asociațiilor de dezvoltare a (eco)turismului la nivelul destinațiilor

Descrierea acțiunii

La nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic vor fi create asociații de dezvoltare a (eco)turismului care vor include în mod obligatoriu administrațiile ariilor protejate, autoritățile publice locale din cadrul destinațiilor și operatori privați care desfășoară activitate de turism (unități de cazare, restaurante, firme care asigură transportul turistic, agenții de turism s.a.).

Rolul acestor asociații este²:

- să identifice și să asigure surse de finanțare;
- să sprijine crearea de alianțe strategice și să încurajeze dialogul dintre sectoarele public și privat și administrațiile parcurilor naționale/naturale;
- să gestioneze activitățile de promovare a zonei, inclusiv organizare de evenimente speciale, excursii de familiarizare, târguri etc.;
- să determine politica de dezvoltare turistică a zonei;
- să elaboreze o bază solidă de membri care să reprezinte toți principalii actori de la nivel regional din sectorul turistic.

Sub-acțiunile avute în vedere sunt:

- 1) înființarea unor asociații de dezvoltare a (eco)turismului la nivelul destinațiilor;
- 2) sprijinirea activității acestor asociații prin acordarea unor facilități în materie de promovare turistică - participarea împreună cu Ministerul Turismului la târgurile de turism (interne și internaționale) și promovarea gratuită pe site-ul Ministerului.

Rezultate urmărite

- crearea unui mediu favorabil dezvoltării ecoturismului la nivelul unei destinații cu potențial ecoturistic;
- o mai bună organizare și coordonare a acțiunilor realizate de diverși actori în dezvoltarea ecoturismului;

Responsabili:

- 1) APN (coordonator), APL, ONG, întreprinzătorii privați (parteneri).
- 2) MT

Indicatori de monitorizare

- numărul de parteneriate /asociații înființate la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic;
- numărul de actori implicați în fiecare asociație.

Perioada de realizare:

- 1) 2010 – 2012
- 2) 2010 – 2020

Posibile surse de finanțare:

- 1) APN, APL, ONG, întreprinzătorii privați, POR Axa 5 Domeniul 5.3.
- 2) MT, POR Axa 5 Domeniul 5.3.

Acțiunea nr. A.1.5. Înființarea unei rețele ecoturistice integrate alcătuită din asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului

Descrierea acțiunii

Rețeaua turistică integrată va funcționa sub forma unui sistem de networking³ în care asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului vor fi interconectate sub forma unei platforme web. Această

² adaptare după *Strategia pentru dezvoltarea unui turism durabil în regiunea Parcului Național Retezat – strategie elaborată în cadrul programului PAN PARKS*, p. 75

platformă va servi ca mijloc de comunicare și schimb de informații între asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului din țară. De asemenea, ea va avea un rol puternic de coordonare a activităților referitoare la promovarea destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Rezultate urmărite

- realizarea unui parteneriat strategic între asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului;
- reprezentarea la nivel național a intereselor diverselor asociații de dezvoltare a (eco)turismului;
- informarea în mod curent și operațional privind diferite oportunități de dezvoltare a ecoturismului în România.

Responsabili: MT, MM, APN, ADE

Indicatori de monitorizare

- data activării rețelei ecoturistice integrate din România
- numărul de membri ai rețelei ecoturistice integrate
- numărul de acțiuni derulate în comun de membrii rețelei

Perioada de realizare: 2014-2016

Posibile surse de finanțare: MT, MM, APN, RNP, ADE

Acțiunea nr. A.1.6. Realizarea de parteneriate transfrontaliere în domeniul (eco)turismului și protejării naturii

Descrierea acțiunii

Prin realizarea unor legături între siturile protejate din zonele de graniță se creează noi oportunități pentru protecția acestora și pentru dezvoltarea integrată a turismului de o parte și de alta a frontierei. În acest sens realizarea și menținerea unor legături de cooperare sunt utile sau uneori absolut necesare în cazul Rezervației Biosferei Delta Dunării, Parcului Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior, Parcului Natural Porțile de Fier, Parcului Natural Lunca Mureșului sau Parcului Natural Munții Maramureșului.

Statul sprijină cooperarea transfrontalieră prin punerea la dispoziție a unor linii de finanțare care să poată fi accesate atât de autoritățile publice locale cât și de ONG-urile din domeniu.

Rezultate urmărite

- crearea unor parteneriate transfrontaliere în domeniul ecoturismului și protecției naturii.

Responsabili: MDRL (coordonator), APL, APN, ADE, ONG (parteneri)

Indicatori de monitorizare

- numărul de parteneriate create;
- numărul de proiecte internaționale în acest domeniu, în care sunt implicați participanți din România.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare: MDRL prin programele de cooperare transfrontalieră pe care le derulează (în prezent sunt 10 astfel de programe gestionate de Minister)

Acțiunea nr. A.1.7. Înființarea și sprijinirea unor grupuri de mici producători locali

Descrierea acțiunii

Pe plan local, la nivelul comunităților rurale, trebuie încurajată dezvoltarea unei economii autentice, cu sprijinirea activităților tradiționale. Comunitățile rurale pot întâmpina probleme serioase dacă se bazează numai pe piața turistică. Prin urmare încurajarea asocierii micilor

---

³ rețea între parteneriatele locale

meșteșugari și a producătorilor agricoli în vederea obținerii unor produse calitative și pentru facilitarea accesului produselor pe piață este esențială.

Subacțiuni:

- 1) înființarea grupurilor de mici producători locali;
- 2) sprijinirea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale.

Rezultate urmărite:

- 1-2) - stimularea cooperării între micii producători locali;
- stimularea realizării și comercializării produselor locale.

Responsabili: APL, APN, investitori privați

Indicatori de monitorizare:

- 1) numărul de grupuri de producători realizate
- 2) numărul de grupuri de producători sprijinite/numărul de membri
- 1-2) numărul de locuri de muncă create

Perioada de realizare: 2010-2013

Posibile surse de finanțare:

- 1) PNDR Axa 1 Măsura 142
- 2) PNDR Axa 3 Măsura 312, APL

Obiectivul A.2. Creșterea/întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului

Acțiunea nr. A.2.1. Creșterea rolului pe care administrațiile ariilor protejate majore îl joacă la nivel local

Descrierea acțiunii

Ariile protejate majore joacă un rol determinant în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic și în cadrul viitoarelor destinații ecoturistice. Însă pentru ca acest rol să fie transpus în practică trebuie realizate următoarele sub-acțiuni:

- 1) crearea de administrații proprii pentru parcurile care nu dispun încă de aceste structuri (Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior, Parcul Natural Defileul Mureșului Superior) și consolidarea administrațiilor existente;
- 2) accelerarea elaborării și aprobării planurilor de management ale parcurilor naționale și naturale. Deși multe parcuri naționale și naturale și-au realizat planuri de management, în prezent nu a fost aprobat niciun astfel de plan. În parte această situație va fi deblocată odată cu realizarea Direcției Generale de Protecția Naturii și Administrare Ariei Naturale Protejate (prin HG 1432 / 18 noiembrie 2009).
- 3) implicarea administrațiilor ariilor protejate majore în elaborarea planurilor de urbanism și a celor de dezvoltare a turismului la nivel local - administrațiile parcurilor trebuie să aibă rol consultativ în elaborarea acestor documente⁴.

Rezultate urmărite

- 1) existența unor structuri de management care să administreze eficient fiecare arie protejată;
- 2) crearea condițiilor ca planurile de management ale ariilor protejate să fie efectiv implementate;
- 3) administrațiile ariilor protejate vor avea un rol mai mare în dezvoltarea locală.

Responsabili

- 1) MM

⁴ Activitate propusă în cadrul raportului de asistență tehnică pentru elaborarea strategiei de ecoturism realizat de consultantul OMT Ghislain Dubois

- 2) APN, MM
- 3) MT, MDRL, MM, APN, APL

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de administrații proprii pentru parcurile naționale și naturale declarate;
- data creării noilor structuri administrative;
- 2) - numărul de planuri de management aprobate de Guvern;
- datele când au fost aprobate aceste planuri de management;
- 3) - numărul de planuri de urbanism sau de dezvoltare a turismului (master-planuri, strategii) care necesită avize acordate de administrațiile ariilor protejate.

Perioada de realizare:

- 1) 2010 / maxim un an de la declararea parcurilor noi
- 2) 2010 - 2011
- 3) 2011-2013

Posibile surse de finanțare:

- 2) APN, POS Mediu Axa 4

Ațiunea nr. A.2.2. Întărirea rolului pe care ecoturismul îl joacă în politica națională, regională și locală de turism

În cazul în care se consideră că ecoturismul este o activitate turistică prioritară la nivel local, regional și chiar național sunt necesare luarea următoarelor măsuri:

- 1) introducerea în Legea turismului a conceptelor de *ecoturism* și *destinație ecoturistică* și crearea cadrului normativ pentru atestarea destinațiilor ecoturistice.
- 2) integrarea ecoturismului în planurile de dezvoltare locală ale localităților aflate în cadrul destinațiilor ecoturistice, prin crearea unei secțiuni speciale dedicate ecoturismului.
- 3) crearea unor reguli stricte pentru dezvoltarea stațiunilor turistice noi în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic, mergând până la interzicerea dezvoltării acestora în cadrul destinațiilor ecoturistice.

Rezultate urmărite

- 1) - definirea și clarificarea termenilor care vizează ecoturismul;
- recunoașterea oficială a importanței ecoturismului;
- 2) dezvoltarea proiectelor de ecoturism în concordanță cu celelalte proiecte ale autorităților publice locale;
- 3) creșterea importanței ecoturismului în raport cu alte forme de turism în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Responsabili

- 1) MT;
- 2) APL;
- 3) MT

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de concepte nou introduse în Legea turismului;
- data intrării în vigoare a legii cu modificările aduse;
- 2) numărul de planuri de dezvoltare locală care conțin secțiuni privind dezvoltarea ecoturismului;
- 3) setul de reguli ce au în vedere dezvoltarea stațiunilor turistice din cadrul acestor areale.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2011;
- 2) 2013-2014;
- 3) 2011-2013

Posibile surse de finanțare: -

Acțiunea nr. A.2.3. Sprijin pentru creșterea capacității de elaborare și implementare a acțiunilor generate de planurile de management al vizitatorilor

Descrierea acțiunii

Punerea în practică a acțiunilor prevăzute în planurile de management al vizitatorilor realizate la nivelul parcurilor necesită anumite mecanisme de finanțare. Pentru a realiza acest lucru, posibile măsuri ar fi:

- 1) susținerea unor activități de investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate - marcaje, poteci, centre de vizitare, puncte de informare etc. – prin programe multianuale de 2-3 ani;
- 2) identificarea și aplicarea unor măsuri pentru susținerea și finanțarea activității curente a centrelor de vizitare, respectiv prin: scutiri de la plata impozitului pe clădire acordate de autoritățile publice locale, parteneriate pentru realizarea unor activități comune cu ONG-urile, sprijin sub formă de voluntariat din partea rezidenților și a proprietarilor de reședințe secundare din comunitățile locale în care funcționează, sponsorizări, stabilirea unor parteneriate și linii de finanțare cu autoritățile publice locale⁵.
- 3) susținerea activităților promoționale.

Rezultate urmărite

- 1-3) punerea în practică a acțiunilor din planurile de management al vizitatorilor.

Responsabili

- 1) MM;
- 2) APL, APN;
- 3) MT.

Indicatori de monitorizare

- 1-3) valoarea fondurilor alocate pentru implementarea unor acțiuni din planul de management al vizitatorilor.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2013
- 2) 2010-2020
- 3) 2010-2013

Posibile surse de finanțare:

- 1) MM, POS Mediu Axa 4;
- 2) -
- 3) MT, POR Axa 5 Domeniu 5.3.

Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

Obiectivul nr. B.1. Dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic care să permită lărgirea gamei de servicii oferite fără un impact negativ asupra mediului

Acțiunea nr. B.1.1. Realizarea infrastructurii și facilităților de vizitare și informare la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic

Descriere acțiunii

În procesul de amenajare a acestor destinații, ariile naturale protejate joacă un rol deosebit de important. Având în vedere caracterul fragil al acestora, dezvoltarea ecoturismului se va face prin

⁵ Activitate propusă în urma discuțiilor purtate în cadrul Comisiei de Evaluare a Calității

realizarea unor facilități minime și cu perturbarea limitată a mediului, respectând specificul local și limitele până la care se poate interveni la nivelul fiecărui areal în funcție de zonarea internă și de zonarea turistică.

Infrastructura de vizitare și informare - trebuie să fie preponderent simplă, cu respectarea necesităților de bază, a minimumului de confort și siguranță. În proiectarea infrastructurii trebuie să se țină cont de contextul local, mai degrabă decât de promovarea unor soluții generale. Astfel de eforturi ar trebui să includă:

- 1) amenajarea unor centre de vizitare – prevăzute cu săli de prezentare a diferitelor exponate din aria protejată, de proiectare de diapozitive și filme privind zona respectivă, de desfășurare a unor activități cu caracter social-cultural etc. Tot aici trebuie organizată gruparea vizitatorilor, contactul cu ghizii de teren, încasarea taxelor de vizitare a zonei precum și comerțul specific turistic cu hărți, broșuri, albume, suveniruri etc. În procesul de amenajare a acestor structuri trebuie avut în vedere furnizarea de servicii pentru o gamă cât mai largă de vizitatori, inclusiv pentru turiștii cu dizabilități, precum și găsirea unor soluții cu consum minim de energie. Se recomandă realizarea de construcții de mici dimensiuni, ușor de întreținut, ușor accesibile și dotate cu un număr suficient de locuri de parcare;
- 2) amenajarea unor puncte de informare în locurile principale de acces în zonă;
- 3) înființarea unor centre locale de informare și promovare turistică;
- 4) realizarea unor trasee speciale (tematice, ecvestre⁶, de biciclete, de schi fond, tracking, photo-hanting, punți suspendate etc.) - cu locuri de popas, panouri informative și de interpretare, săgeți de orientare;
- 5) refacerea traseelor turistice existente și amenajarea altor noi trasee;
- 6) amenajarea punctelor (foișoarelor) de observare și a punctelor de belvedere – cu panouri de interpretare, infrastructură de observare;
- 7) amenajarea unor locuri de campare – cu delimitarea zonelor, panouri informative și de avertizare, vetre pentru foc, toalete ecologice;
- 8) amenajarea / refacerea unor refugii montane și a unor cabane turistice – acolo unde lungimea traseelor turistice impune asemenea lucru;
- 9) amenajarea unor parcări în apropierea locurilor de acces în parc – cu toalete ecologice, sistem de management al deșeurilor, panouri informative și de avertizare;
- 10) amplasarea panourilor indicatoare, informative, de avertizare, de promovare a parcurilor.

Rezultate urmărite

- 1-10) - realizarea amenajării ecoturistice la nivelul ariilor protejate majore;
- crearea condițiilor de dezvoltare a unei game variate de servicii turistice.

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de centre de vizitare realizate;
- 2) numărul de puncte de informare turistică realizate;
- 3) numărul de centre locale de informare și promovare turistică realizate;
- 4) numărul de trasee speciale amenajate;
- 5) numărul de trasee turistice reabilite;
- 6) numărul de puncte de observare / puncte de belvedere amenajate;
- 7) numărul de locuri de campare amenajate;
- 8) - numărul de refugii turistice realizate / refăcute;
- numărul de cabane turistice realizate / refăcute;
- 9) numărul de parcări amenajate;
- 10) numărul de panouri montate.

⁶ în funcție de impactul pe care turismul ecvestru îl are asupra habitatelor și asupra vizitatorilor necălare, aceste trasee se pot suprapune sau nu cu celelalte categorii de trasee.

Perioada de realizare

- 1) 2010-2020
- 2) 2010-2013
- 3) 2010-2013
- 4) 2010-2012
- 5) 2010-2011 / refacere permanentă
- 6) 2010-2013
- 7) 2010-2013
- 8) 2010-2015
- 9) 2010-2012
- 10) permanent

Responsabili:

- 1) APN, APL
- 2) APN, APL
- 3) APL, ONG
- 4) APN, APL, ONG
- 5) APN, CJ, Salvamont, APL, ONG
- 6) APN
- 7) APN, investitori privați
- 8) MT, APN, CJ, Salvamont, APL, ONG, investitori privați
- 9) APN, CNADNR, APL
- 10) APN, CNADNR, APL

Posibile surse de finanțare:

- 1) POS Mediu Axa 4, GEF;
- 2) POS Mediu Axa 4, GEF;
- 3) PNDR Măsura 313;
- 4) POR Axa 5 Domeniul 5.2., PNDR Măsura 313, POS Mediu Axa 4, GEF, INTERREG IV C Axa 2;
- 5) POR Axa 5 Domeniul 5.2., PNDR Măsura 313, POS Mediu Axa 4, GEF;
- 6) POR Axa 5 Domeniul 5.2., POS Mediu Axa 4, GEF, INTERREG IV C Axa 2;
- 7) POR Axa 5 Domeniul 5.2., GEF, APN;
- 8) MT, POR Axa 5 Domeniul 5.2., PNDR Măsura 313;
- 9) APN, APL, POR Axa 5 Domeniul 5.2.;
- 10) APN, APL, POS Mediu Axa 4, POR Axa 5 Domeniul 5.2, PNDR Măsura 313.

Pentru cele 28 de arii protejate majore din România s-a făcut o centralizare a priorităților cu privire la infrastructura specifică în Anexa nr. 2, iar acolo pentru fiecare acțiune sunt prezentate și **perioada de realizare** (termen scurt, mediu sau lung), **responsabilul** și **posibilele surse de finanțare**.

Acțiunea nr. B.1.2. Valorificarea unor puncte de interes turistic la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic

Descrierea acțiunii

Amenajarea de puncte de interes turistic, de preferință în zonele de dezvoltare a activităților turistice, unde, prin realizarea unor investiții în acord cu necesitățile de protecție a mediului, să canalizeze fluxul acestora, să limiteze impactul lor asupra ecosistemelor naturale din vecinătate. Poate fi vorba de punerea în valoare a diverselor obiective turistice naturale sau culturale, situate în interiorul destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Sunt avute în vedere:

- 1) amenajarea unor peșteri cu potențial turistic (în prezent MT finanțează un studiu de fezabilitate privind amenajarea și reamenajarea turistică a unor peșteri cu potențial turistic – majoritatea acestora sunt situate în interiorul unor parcuri naționale și naturale: Peștera Poncova – PN Porțile de Fier, peștera și Complexul Carstic Ponoarele și Galeria Posăcului din peștera Topolnița – Parcul Natural Geoparcul Platoul Mehedinți, Peștera Comarnic – Parcul Național Semenic - Cheile Carașului, Peștera Ialomița – Parcul Natural Bucegi, peștera Dâmbovicioara – Parcul Național Piatra Craiului). În prima fază ar putea fi ales un proiect pilot, urmând ca ulterior să fie amenajate și celelalte peșteri.
- 2) punerea în valoare a altor obiective naturale situate în interiorul destinațiilor ecoturistice (de exemplu Cascada Putnei din interiorul Parcului Natural Putna Vrancea);
- 3) valorificarea turistică a unor obiective culturale de valoare internațională situate în interiorul destinațiilor cu potențial ecoturistic (de exemplu cetățile dacice din Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina);
- 4) amenajarea pentru vizitare a unor situri din cadrul destinațiilor (de exemplu amenajarea pentru vizită interactivă a unor obiective precum Cetatea Colți sau Ulpia Traiana Sarmizegetusa din cadrul Parcului Natural Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului, crearea unui muzeu de etnografie și folclor în Parcul Natural Comana, restaurarea și transformarea în mini-muzeu a unei case tradiționale din Parcul Natural Balta Mică a Brăilei etc.).

Rezultate urmărite

- 1-4) realizarea unor puncte de atracție la nivelul destinațiilor, spre care vor fi orientate o parte din fluxurile turistice / ecoturistice.

Responsabili:

- 1) MT, CJ
- 2) APN, APL
- 3) MCC, CJ
- 4) APL

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de peșteri amenajate din punct de vedere turistic;
- 2) numărul de alte obiective naturale valorificate turistic;
- 3) numărul de obiective culturale de valoare internațională valorificate turistic;
- 4) numărul de alte obiective culturale valorificate.

Perioada de realizare

- 1) 2010-2013 / 2014-2020
- 2-4) 2010-2013

Posibile surse de finanțare:

- 1) POR Axa 5 Domeniul 5.2;
- 2) POS Mediu Axa 4;
- 3) POR Axa 5 Domeniul 5.1., MCC;
- 4) MCC, APL

Acțiunea nr. B.1.3. Dezvoltarea de ecomuzee în cadrul destinațiilor ecoturistice⁷

Descrierea acțiunii

Concept relativ nou (anii 70 ai secolului trecut), a apărut datorită necesității de a prezerva „in situ” elemente ale lumii rurale pe cale de dispariție sub presiunea urbanizării, progresului tehnic și

⁷ acțiune propusă în cadrul întâlnirii rețelei EDEN – Destinații de Excelență în Arii Protejate, din data de 15.10.2009

social⁸. Față de muzeul clasic, care adună obiecte pe care le expune vizitatorilor, ecomuzeul se bazează pe conservarea unor fenomene și procese culturale în cadrul comunităților locale pe un teritoriu definit. În cadrul unei astfel de structuri sunt încurajate și valorizate elemente reprezentative pentru comunitatea și teritoriul respectiv: aspecte ale vieții cotidiene, peisaje, arhitectură, patrimoniu cultural imaterial, ocupații ale locuitorilor, mod de viață, mărturii orale etc. În România deja a luat ființă Ecomuzeul Regional Sibiu, proiect dezvoltat în cadrul Programului Sibiu Capitală Europeană, iar experiența cumulată deja în cadrul acestui proiect ar putea fi valorificată.

Printre pașii ce ar trebui urmați pentru realizarea unui ecomuzeu se numără:

- 1) realizarea unor seminarii de consiliere / schimb de experiență;
- 2) asocierea între partenerii implicați într-un astfel de proiect;
- 3) inventarierea obiectivelor naturale și culturale, a ocupațiilor tradiționale, a legendelor locale etc. din fiecare localitate a ecomuzeului;
- 4) realizarea de proiecte pentru sprijinirea și promovarea acestora;
- 5) crearea și promovarea unor circuite de vizitare a ecomuzeului.

Pentru început ar putea fi făcut un proiect pilot pentru un parc cu potențial ridicat în acest sens (de exemplu Parcul Natural Apuseni).

Rezultate

- 1-5) - protejarea și valorizarea patrimoniului cultural și natural;
  - conservarea obiceiurilor și tradițiilor populare;
  - crearea unui model cultural demn de urmat.

Responsabili

- 1-5) parteneriate între MCC, CJ, APN, CL, ONG.

Indicatori de monitorizare

- 1-5) - numărul de ecomuzee realizate;
  - numărul de proiecte culturale dezvoltate în cadrul ecomuzeelor.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare

- 1-5) MCC, CJ, APN, CL, ONG, POR Axa 5 Domeniul 5.1., sponsorizări

Obiectivul nr. B.2. Protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic

Acțiunea nr. B.2.1. Actualizarea / realizarea documentațiilor de urbanism la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic

Descrierea acțiunii

- 1) realizarea de Planuri de Amenajare a Teritoriului Zonal (PATZ) la nivelul acestor destinații – planuri ce vor genera politici teritoriale zonale pe probleme concrete de interes comun. În prezent au fost deja realizate astfel de planuri pentru Delta Dunării și pentru Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului;
- 2) realizarea unor regulamente cadru de urbanism pentru fiecare destinație - sistem unitar de norme tehnice și juridice care stă la baza regulamentelor locale de urbanism pentru localitățile din interiorul destinației⁹. Prin aceste instrumente se vor impune regulile de ocupare a terenurilor, de amplasare a construcțiilor și a amenajărilor aferente acestora, precum și norme stricte de arhitectură.

⁸ www.prefecturasibiu.ro/files/cp29102008/ecomuzeu.pdf

⁹ un astfel de regulament a fost realizat pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării, fiind reglementat prin HG 1516/2008

- 3) revizuirea PUG-urilor din cadrul acestor destinații. Unitățile administrativ teritoriale din cadrul acestui areal vor avea obligația ca într-un termen limită stabilit prin lege să își revizuiască PUG-ul în vederea armonizării cu regulamentul cadru.

Existența unui astfel de regulament va constitui condiție pentru reatestarea destinațiilor ecoturistice.

Rezultate urmărite

- 1) crearea cadrului pentru dezvoltarea unor politici unitare la nivel de destinație;
- 2) realizarea unor norme comune de urbanism la nivel de destinație ecoturistică, norme ce vor fi transpuse în planurile locale de urbanism;
- 3) păstrarea arhitecturii tradiționale locale.

Responsabili:

- 1) MDRL
- 2) MDRL (coordonator), MT, APN, APL (parteneri)
- 3) APL

Indicatori de monitorizare

- 1) Numărul de PATZ-uri realizate;
- 2) numărul de regulamente de urbanism realizate;
- 3) numărul de PUG-uri realizate pe baza acestor regulamente.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2014
- 2) 2011-2014
- 3) 2012-2015

Posibile surse de finanțare:

- 1-3) MDRL

Acțiunea nr. B.2.2. Implementarea unor soluții pentru menținerea arhitecturii tradiționale

Descrierea acțiunii

Încurajarea populației locale și a investitorilor din turism pentru folosirea unor soluții arhitecturale cu impact minim asupra mediului se poate face prin următoarele măsuri:

- 1) elaborarea unor ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor, realizate cu ajutorul studenților la arhitectură¹⁰, prin intermediul acestora pot fi create un număr de 15-25 de modele de construcții cu specific local. Cei care doresc pe viitor să construiască pot opta voluntar pentru unul dintre acestea modele, urmând a avea avantajul unui cost al proiectării mult mai redus;
- 2) realizarea unui ghid de bune practici în privința infrastructurii turistice, având în vedere un impact minim al designului, managementul deșeurilor și conservarea energiei. Se va recomanda folosirea materialelor tradiționale și ecologice (în special lemnul) și vor fi subliniate beneficiile aduse de folosirea noilor tehnologii (becuri economice, colectare selectivă a deșeurilor, senzori de mișcare, dușuri cu presiune etc.), care permit importante economii de resurse naturale și monetare;

Rezultate urmărite

- 1) - păstrarea arhitecturii tradiționale locale;
- reducerea considerabilă a costurilor de proiectare pentru construcțiile noi.
- 2) - încurajarea folosirii materialelor ecologice în construcția noilor structuri de primire turistică;

¹⁰ s-a încercat realizarea unui astfel de proiect la nivelul Parcului Natural Balta Mică a Brăilei, dar momentan nu s-a reușit punerea sa în aplicare

- informarea operatorilor turistici asupra beneficiilor și economiilor aduse de folosirea tehnologiilor moderne.

Responsabili

- 1) MDRL, APN, CJ, OAR
- 2) MDRL, OAR

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de ghiduri realizate.
- 2) numărul de soluții arhitecturale oferite.

Perioada de realizare

- 1) 2010-2012
- 2) 2010-2011

Posibile surse de finanțare

- 1) MDRL, APN, CJ, ONG
- 2) MDRL

Domeniul C. EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE

Obiectivul nr. C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, media, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activitățile specifice ecoturismului.

Acțiunea nr. C.1.1. Conștientizarea și educarea comunităților locale (rezidenți, autorități și administrații locale, întreprinzători/operatori locali de turism) asupra importanței conservării biodiversității și susținerii ecoturismului

Descrierea acțiunii

Acțiunea este construită pe trei paliere, și anume: educarea și oferirea de consultanță comunităților locale, stimularea organizării și inițiativei locale, informare și comunicare, dar și încurajarea implicării rezidenților în susținerea și dezvoltarea activităților de ecoturism.

 EDUCAȚIE, CONSILIERE, CONSULTARE:

- 1) *permanentizarea unui program de consiliere* pentru comunitățile din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic pe probleme diverse (de exemplu importanța constituirii ariilor naturale protejate, importanța conservării siturilor culturale, a arhitecturii locale, tradițiilor și obiceiurilor, agricultură ecologică, implicare în co-gestionarea resurselor naturale și culturale, utilizarea durabilă a resurselor locale, oportunitatea dezvoltării ecoturismului pentru viața comunității, planificarea micilor afaceri, crearea unor produse regionale de ecoturism, produse și servicii ecoturistice cerute de tur-operatorii naționali și internaționali, oportunitățile oferite de aderarea la un model de bune practici în ecoturism, strategii de promovare și marketing, fonduri structurale). Se vor organiza întâlniri periodice pentru *dezbaterile principalelor probleme* cu care se confruntă comunitățile locale și educarea acestora în aspectele mai sus menționate (aceste dezbateri pot avea loc în cadrul centrelor de vizitare). Cu prilejul acestor dezbateri vor fi identificate periodic *cerințele de pregătire, educație și asistență tehnică* ale populației locale pentru ca aceasta să poată fi capabilă să exploateze la maxim oportunitățile de angajare și de afaceri ale turismului în zonă.
- 2) *lansarea unui program experimental de educație pentru mediu* ce va avea loc în cadrul centrelor de vizitare. Acest program va fi bazat pe metode ce îmbină noțiunile teoretice cu

fișe de lucru, dezbateri libere, experimente și jocuri, conform tematicilor specifice realizate de specialiști în colaborare cu cadrele didactice.

- 3) realizarea de *schimburi de vizite și bune practici* între comunitățile de succes și comunitățile ecoturistice în curs de dezvoltare.
- 4) participarea administrației parcurilor la ședințele consiliilor locale ale localităților din preajma ariilor protejate, încurajarea *participării publice în luarea de decizii*, precum și stimularea implicării active a diferitelor instituții din Consiliile Consultative din Administrarea Parcurilor în deciziile de management ale parcurilor.

ORGANIZARE, INIȚIATIVĂ LOCALĂ:

- 5) constituirea unor *grupuri de voluntari* pentru derularea de activități de conștientizare. Voluntarii vor fi implicați activ în activitățile parcurilor (amenajări și reparații trasee turistice, ecologizarea zonelor limitrofe traseelor turistice, a locurilor de campare și a zonelor riverane localităților, igienizare, inventarieri de floră și faună, strângere a deșeurilor în ariile protejate, refacerea infrastructurii parcurilor etc.) cu efect de conștientizare și educație asupra participanților.

INFORMARE, COMUNICARE, STIMULARE:

- 6) *informarea comunităților locale* privind evenimentele, acțiunile, manifestările, întrunirile care au loc la nivel local și conștientizarea comunităților asupra acestor activități *prin comunicate media* ale administrației parcurilor, ONG-urilor, autorităților publice locale, precum și realizarea unor *buletine informative periodice* de către administrațiile parcurilor pentru a asigura transferul și schimbul de informații.
- 7) dezvoltarea, crearea de *activități și evenimente diverse în cadrul comunității* (de exemplu serbări, concursuri între comunitățile locale din apropierea ariilor protejate pe teme legate de biodiversitate, conservarea tradițiilor și meșteșugurilor locale, natură).

Rezultate urmărite

- 1-7) - o mai bună înțelegere a rolului potențial și beneficiilor ecoturismului în ceea ce privește conservarea resurselor naturale și dezvoltarea comunității;
  - promovarea utilizării durabile a resurselor, transformarea comunităților locale în ambasadori ai ariilor protejate;
  - implicarea comunității în activitățile de turism, ecoturism, diversificarea economiei locale;
  - dezvoltarea sentimentului de apartenență la o colectivitate a cărei activitate este recunoscută la nivel național și internațional;
  - sporirea interesului rezidenților de a lucra în parcurile naționale sau naturale, în turism sau alte activități conexe acestuia.
- 1-4) - creșterea cooperării și dialogului pe probleme diverse legate de politici și programe, surse de finanțare, activități ecologice;
- 2) creșterea nivelului de educație pentru comunitățile locale prin participarea la programe educaționale.
- 3) schimbul de informații și accesul la cele mai actuale modele de bune practici în domeniu.
- 4-5) sprijin către managementul ariilor protejate din partea comunităților;
- 6-7) informarea comunităților și a publicului larg asupra stării ariilor protejate.

Responsabili

- 1) II, IC, APN, asociații de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.), ONG, RNP, APL, APM, ARPM
- 2) II, IC, asociațiile de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.), ONG, APN.
- 3) APL, APN.
- 4) APL, RNP, APN
- 5) APL, APN, II, IC, ONG.

- 6) APN, APL, ONG, mass-media
- 7) APL, ONG, mass-media, APN, RNP.

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de întâlniri periodice, cursuri și proiecte realizate cu succes în cadrul comunităților locale;
  - numărul de rezidenți atrași în activități/afaceri de ecoturism sau conexe acestuia.
- 2) - numărul de programe experimentale de educație pentru mediu create.
  - numărul de persoane ce au luat parte la aceste programe.
- 3) numărul de schimburi de vizite și bune practici.
- 4) numărul de întâlniri între administrațiile parcurilor și membrii consiliilor locale ale localităților din preajma ariilor protejate
- 5) numărul de grupuri de voluntari constituite;
- 6) numărul de publicații, buletine și materiale informative distribuite în cadrul comunităților locale;
- 7) numărul de evenimente organizate în cadrul comunității pe tema conservării și ecoturismului.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2020
- 2) 2012-2020
- 3-7) 2010-2020

Posibile surse de finanțare

- 1-7) POS DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, ONG, sponsorizări etc.

Acțiunea nr. C.1.2. Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale**Descrierea acțiunii**

Această acțiune vizează implicarea instituțiilor de învățământ în acțiunea de conștientizare a tinerei generații cu privire la protecția mediului și dezvoltarea ecoturismului și presupune următoarele:

- 1) *promovarea și susținerea Cluburilor Ecologice* din școlile din zonele limitrofe parcurilor care vor promova în rândul elevilor conservarea și protejarea resurselor naturale și principiile de ecoturism.
- 2) susținerea educației formale și *inclusiunea principiilor de protecție a mediului și ecoturism în programa școlară la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic*¹¹.
- 3) *inițierea și dezvoltarea de parteneriate* între administrațiile parcurilor și unitățile de învățământ din vecinătatea acestora (grădinițe, școli, licee, universități) și cu inspectoratele școlare din județ, ONG, asociații de profil.
- 4) realizarea și distribuirea în școli și grădinițe a unor *manuale și ghiduri de educație ecologică, alte materiale didactice informative* (pliante, postere etc.) de către cadrele didactice în colaborare cu personalul ariilor protejate și specialiști în protejarea resurselor naturale și culturale.
- 5) *susținerea de prelegeri* în școlile și liceele din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic cu privire la importanța ecoturismului și a parcului pentru viața economică, socială și culturală a zonei.
- 6) *organizarea de concursuri periodice pentru elevi pe diferite secțiuni* (literatură, pictură,

¹¹ în prezent o temă precum „sănătatea mediului” joacă doar un rol secundar în cadrul curriculei școlare, regăsindu-se parțial în cadrul disciplinei opționale „Educație pentru sănătate”

fotografie, orientare turistică) și jocuri educaționale pentru elevii din comunitățile aflate în vecinătatea sau pe raza parcurilor pe tema ecologiei și ecoturismului, precum și organizarea de ieșiri pe teren sub îndrumarea rangerilor pentru deprinderea unor abilități și competențe specifice legate de conservarea resurselor naturale.

Rezultate urmărite

- 1-6) - educarea tinerei generații în spiritul respectului față de valorile capitalului natural și cultural;
- educarea părinților prin copii în domeniul protecției mediului și respectării patrimoniului natural și cultural.

Responsabili

- 1) MECI, II, IC, APN, ONG, RNP
- 2) MECI, II, APN, MM
- 3) II, IȘJ, APN, ONG, asociații de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.)
- 4) MECI, II, IC, APN, ONG.
- 5) II, IC, APN, RNP, asociații de turism (AER, ANTREC ANAT etc.).
- 6) MECI, II, APN, APL, ONG.

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de Cluburi Ecologice create, susținute, promovate;
- 3) numărul de parteneriate funcționale realizate între administrațiile parcurilor și instituțiile de învățământ;
- 4) numărul de manuale, ghiduri de educație ecologică, materiale didactice informative distribuite în instituțiile de învățământ preuniversitar;
- 5) numărul de prelegeri susținute în școli și licee;
- 6) numărul de concursuri periodice, jocuri educaționale organizate pentru elevi;

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare

- 1-6) POS DRU, MECI, APN, CJ, ONG, sponsorizări

Acțiunea nr. C.1.3. Conștientizarea și educarea vizitatorilor asupra principiilor ecoturismului și a protecției mediului

Descrierea acțiunii

Este necesară conștientizarea și educarea vizitatorilor prin implementarea unor acțiuni creative și inovative, așa cum sunt ele detaliate mai jos:

- 1) crearea și lansarea programului „Educație pentru Eco-Comportament în Eco-Destinații” care să se constituie ca un ghid educațional al vizitatorilor pentru a avea un comportament corespunzător în cadrul ariilor protejate, dar și de conștientizare, informare și sensibilizare a vizitatorilor privind efectele adverse pe care un comportament necorespunzător le poate avea asupra mediului fizic și socio-cultural, înțelegerea, asimilarea și aplicarea principiilor de ecoturism¹². În acest sens vor fi încurajate abordările inovative și pro-active pentru

¹² Acest program va include informații privind:

- conservarea zonelor naturale, nevoia de utilizare durabilă a resurselor, oportunitățile pe care ecoturismul le oferă pentru a susține o dezvoltare socio-economică locală durabilă.
- istoria, tradițiile, cultura locală, necesitatea respectării comunității locale, a stilului de viață, obiceiurilor, artei și tradiției populare pentru evitarea intruziunii violente în viața localnicilor și respectarea intimității rezidenților.
- produsele și serviciile locale comercializate în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic și importanța achiziționării lor la nivel local pentru comunități din punct de vedere economic, social, cultural, al protecției mediului.
- reguli de conduită și reglementări pentru protejarea și conservarea resurselor naturale și culturale. Acestea ar trebui să fie pozitive și să încurajeze comportamentul responsabil. Rațiunea aplicării lor trebuie explicată astfel

educarea vizitatorilor.

- 2) *promovarea regulamentelor parcurilor*, precum și a regulilor specifice pentru protecția fiecărui obiectiv turistic prin realizarea de *materiale informative și de avertizare* (panouri, hărți, afișe ilustrate, pliante) cu o tematică complexă (floră, faună, obiective turistice), precum și a unor *Ghiduri de Comportament, Coduri de Conduită* a vizitatorilor în ariile protejate.
- 3) elaborarea și aplicarea unui *program special de educație și conștientizare în taberele școlare* organizate în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic, prin panouri informative, editarea de broșuri, casete video, acordarea de diplome pentru protejarea biodiversității, prin intermediul căruia să se urmărească pregătirea și educarea tinerilor în spiritul respectului pentru mediul natural și cultural în care trăiesc.

Rezultate urmărite

- 1-3) - comunicarea eficientă a principiilor ecoturismului și a celor de protecție a patrimoniului natural și cultural în rândul vizitatorilor;
  - minimizarea efectelor negative ale prezenței vizitatorilor în ariile protejate, fără a compromite sustenabilitatea zonelor.

Responsabili

- 1) MECI, MM, II, IC, APN, RNP, APM, asociațiile de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.), ONG, APL.
- 2) APN, APM, APL, II, IC, asociațiile de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.), ONG.
- 3) MECI, II, IC, APN, ONG.

Indicatori de monitorizare

- 1) programul „Educație pentru Eco-Comportament în Eco-Destinații”;
- 2) - numărul de materiale informative create (panouri, hărți, afișe ilustrate, pliante);
  - numărul de vizitatori conștientizați cu privire la importanța protejării patrimoniului natural și cultural.
- 3) programul special de educație și conștientizare în taberele școlare.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare

1-3) POS DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, sponsorizări etc.

Acțiunea nr. C.1.4. Conștientizarea și educarea altor părți implicate (nivel administrativ) în susținerea și gestionarea activităților ecoturistice

Descrierea acțiunii

Pentru a evita contradicțiile dintre deciziile de planificare naționale și locale cu principiile de bază ale dezvoltării corecte a ecoturismului, este necesară înțelegerea acestora de către toți factorii implicați (autorități publice la toate nivelurile).

- 1) dezvoltarea și implementarea de *seminarii de pregătire scurte de o zi pentru reprezentanți ai autorităților publice* centrale (Ministerul Mediului, Ministerul Turismului, Ministerul Culturii și Cultelor etc.) și ai administrațiilor publice locale implicate în organizarea și dezvoltarea ecoturismului, în procesele de luare a deciziilor legate direct sau indirect de dezvoltarea acestuia, protejarea resurselor pentru ecoturism. Aceste scurte seminare trebuie organizate în conformitate cu nevoile și cu atribuțiile diferitelor categorii în parte.
- 2) crearea și distribuirea de *materialele educative* (pliante, CD-uri, broșuri și alte materiale), ce conțin informații de bază în ecoturism, către toate nivelurile administrative.

Rezultate urmărite

- 1-2) evitarea contradicțiilor dintre deciziile de planificare naționale și locale cu principiile de bază ale dezvoltării corecte a ecoturismului.

Responsabili

- 1) II, IC, RNP, ONG.
- 2) II, IC, RNP, ONG, MM.

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de seminarii de o zi organizate;
- numărul de persoane participante la seminarii de o zi.
- 2) numărul de instrumente de educație turistică create și distribuite.

Perioada de realizare: 2010-2020**Posibile surse de finanțare**

- 1-2) POS DRU, GR, sponsorizări etc.

Acțiunea nr. C.1.5. Realizarea unui program național de conștientizare și informare cu privire la principiile de ecoturism, a rolului său în cadrul comunităților locale și oportunitățile de implicare a cetățenilor în activități de conservare și protejare a patrimoniului natural și cultural

Descrierea acțiunii

Ecoturismul depinde în mare măsură de sprijinul cetățenilor și de aceea trebuie depuse eforturi pentru creșterea nivelului de conștientizare în rândul populației cu privire la beneficiile și oportunitățile pe care ecoturismul le aduce și efectele pe care comportamentele și activitățile lor le au asupra resurselor de care acesta depinde. O atenție specială trebuie acordată creșterii nivelului general de conștientizare în ceea ce privește problemele legate de dezvoltarea ecoturismului și oportunităților pe care acesta le oferă.

Rezultate urmărite

- creșterea nivelului de conștientizare în rândul populației cu privire la beneficiile și oportunitățile pe care ecoturismul le aduce și efectele pe care comportamentele și activitățile lor le au asupra resurselor de care acesta depinde.

Responsabili: mass-media, APN, RNP, asociațiile de turism (AER, ANTREC, ANAT etc.), ONG, MM.

Indicatori de monitorizare

- numărul de instituții de media implicate în activități de conștientizare privind conservarea biodiversității și dezvoltarea ecoturismului ca formă durabilă de turism;
- numărul de campanii de conștientizare.

Perioada de realizare: 2010-2020**Posibile surse de finanțare:** POS DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, sponsorizări etc.

Acțiunea nr. C.1.6. Conștientizarea întreprinderilor din turism (și nu numai) cu privire la necesitatea protejării patrimoniului natural și cultural și a faptului că acesta reprezintă materia primă pentru derularea activității de turism

Descrierea acțiunii

Întreprinderile din turism sunt deseori observatori pasivi în procesul stabilirii politicilor de dezvoltare a turismului. Buna guvernare înseamnă să ofere societății și sectorului privat oportunitatea de a participa în procesul de creare a politicii, dar și în activități de protejare a naturii și culturii.

- 1) susținerea, popularizarea și promovarea conceptului de *Corporate Social Responsibility*¹³

¹³ concept referitor la contribuția pe care trebuie să o aibă companiile la dezvoltarea societății moderne

(*Responsabilitate Socială a Firmelor*) în rândul afacerilor de turism cu accent pe probleme legate de protejarea naturii și culturii și susținerea ecoturismului ca formă de turism durabil. Totodată este necesară o mai activă *implicare a afacerilor din turism* în protejarea, conservarea și restaurarea resurselor naturale și culturale și prin urmare un mai mare interes față de mediu și protejarea acestuia.

- 2) introducerea unor *recompense* pentru afacerile de turism cu o contribuție de excepție la conservarea și protejarea naturii și culturii *sub forma unor Gale de Premiere* („Premiile Naționale în Ecoturism”), care să recunoască bunele practici (pe secțiuni diferite, precum designul unei structuri de primire turistică, managementul parcurilor, implicarea întreprinderilor turistice din cadrul comunităților etc.).

Rezultate urmărite

- 1) creșterea interesului întreprinderilor din turism cu privire la necesitatea protejării patrimoniului natural și cultural;
- 2) recunoașterea meritelor investitorilor de succes din turism.

Responsabili

- 1) Camere de comerț și industrie, ONG, mass-media, RNP, APN.
- 2) ONG, mass media, Camere de comerț și industrie

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de firme implicate în acțiuni de CSR privind protejarea naturii și culturii și susținerea ecoturismului.
- 2) numărul de firme recompensate în cadrul Galelor de Premiere.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare

- 1-2) sponsorizări

Domeniul D. - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

Obiectivul nr. D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism

Acțiunea nr. D.1.1. Crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism cu specializare ecoturism

Descrierea acțiunii

Ecoturismul depinde de serviciile de interpretare oferite de ghizi care sunt interfața dintre aria protejată și vizitatori. În plus, piața de ecoturism include un segment de turiști cu un nivel înalt al cunoștințelor pentru care interpretarea de bază nu este suficientă.

Se propune crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism cu specializare ecoturism¹⁴.

¹⁴ Pașii ce ar trebui urmați sunt:

- introducerea ocupației în COR - se va face de către cei interesați și este nevoie de avizul MT;
- completarea Ordinului referitor la Ghizii de turism (Ordinul MTCT nr. 637/2004);
- pregătirea acestor ghizi se va face de către furnizori de formare profesională autorizați, care vor solicita asistență metodologică de la CNFPA pentru elaborarea Standardului Ocupațional;
- organizarea de programe de formare profesională se va face după obținerea avizului tehnic de specialitate al MT
- elaborarea concomitentă a Standardului Ocupațional;
- validarea Standardului Ocupațional;
- eliberarea de certificate de absolvire de către CNFPA;

Acestea vor cuprinde aspecte specifice privind: concepte și principii de bază în ecoturism, tehnici de interpretare și prezentare în ecoturism, ecologie și conservare, identificarea plantelor și animalelor, aspecte de geologie și geomorfologie, pregătirea și derularea unui tur de tip eco, responsabilitățile ghidului de turism, aptitudini de comunicare, aspecte privind siguranța turiștilor.

Rezultate urmărite

- crearea unor module certificate pentru ghidul de turism cu specializare în ecoturism recunoscute național;
- creșterea abilităților de comunicare și îmbogățirea bagajului de cunoștințe privind patrimoniul natural și cultural al destinațiilor cu potențial ecoturistic.
- îmbunătățirea serviciilor de ghidaj oferite vizitatorilor și creșterea nivelului de satisfacție a acestora.

Responsabili: MT, MECI, MMFPS, asociațiile naționale de turism (AER, ANTREC, ANAT, ANGT, AGMR etc.), formatori autorizați de CNFPA, II, CSTHR, RNP, APN, ONG etc.

Indicatori de monitorizare

- numărul de module de pregătire create pentru ghidul de turism cu specializare în ecoturism.
- numărul de ghizi pregătiți.

Perioada de realizare: 2010-2012

Posibile surse de finanțare: POS DRU, investitori privați, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR, sponsorizări, taxe de școlarizare etc.

Acțiunea nr. D.1.2. Pregătirea profesională a personalului implicat în administrarea ariilor protejate pentru derularea de activități specifice ecoturismului

Descrierea acțiunii

Pregătirea profesională este o investiție vitală pentru personal, iar ea trebuie planificată strategic pentru a oferi o experiență de învățare semnificativă angajaților. Pregătirea profesională ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea competențelor fundamentale ale fiecărui individ, pentru ca el să-și poată îndeplini sarcinile ce îi revin la cele mai înalte standarde.

✚ PREGĂTIRE PROFESIONALĂ

- 1) realizarea și implementarea unor module de pregătire profesională în ecoturism adaptate cerințelor fiecărei categorii de personal al ariilor protejate (directori, rangeri, personalul responsabil cu conștientizarea publică, relațiile cu comunitățile, educație ecologică și turism etc.)¹⁵.
- 2) pregătirea profesională a *personalului centrelor de vizitare* privind: competențele necesare în informarea turistică, cercetare și statistică în turism, planificarea și dezvoltarea turismului, marketing și promovare etc.

✚ DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

- eliberarea de către MT a atestatului de ghid de turism cu specializare în ecoturism, necesar pentru practicarea acestei meserii.

¹⁵ vor fi avute în vedere:

- a) pregătirea directorilor de parc și a custozilor ariilor protejate pe teme specifice: managementul parcurilor, managementul vizitatorilor în parcuri, legislație, planificare financiară și abilități de afaceri, soluționarea conflictelor etc.
- b) pregătirea personalului responsabil cu conștientizarea publică, relațiile cu comunitățile, educație ecologică și turism pe teme specifice: abilități de comunicare, relații cu vizitatorii și comunitatea, marketing și promovare, educație de mediu, cercetare și monitorizare ecologică, interpretarea valorilor rezervației, legislație, biodiversitate, turism durabil, dezvoltare durabilă, previziune pe termen lung a unei activități turistice în zonă etc.
- c) pregătirea și educarea rangerilor pentru derularea de activități specifice ecoturismului.

- 3) *organizarea de grupuri de lucru și ateliere de lucru* pe tematici specifice legate de managementul și administrarea ariilor protejate și a vizitatorilor, cu implicarea factorilor interesați relevanți.
- 4) realizarea de *schimburi de experiență* naționale și internaționale pentru angajații ariilor protejate pe diverse domenii de activitate (biodiversitate, monitorizare, relații cu comunitățile locale, conștientizare publică)¹⁶.
- 5) *angajarea unui tutore* care să instruiască personalul parcurilor pe termen lung (coaching)¹⁷.
- 6) crearea unor *programe de dezvoltare organizațională* adaptate pentru parcurile naționale și naturale care să stimuleze munca în echipă, să îmbunătățească eficiența, calitatea muncii și implicarea angajaților, loialitatea și asumarea răspunderii, să întărească spiritul de echipă și coeziunea în rândul angajaților parcului.

Rezultate urmărite

- 1) personal pregătit, calificat și motivat în cadrul ariilor protejate;
- 2) personal calificat în centrele de vizitare și în punctele de informare;
- 1-6) îmbunătățirea calității serviciilor prestate și a performanțelor profesionale ale personalului implicat în administrarea ariilor protejate.
- 3-6) - satisfacție la locul de muncă, motivație și dorința de a contribui și a da bune rezultate din partea angajaților ariilor protejate;
  - dezvoltarea capacităților individuale ale angajaților ariilor protejate și îndeplinirea eficientă a sarcinilor ce le revin;
  - îmbunătățirea imaginii publice a administrației ariilor protejate.

Responsabili

- 1) II, APN, RNP, ARR, AER, formatori autorizați de CNFPA, ANGT, AGMR, CSTHR;
- 2) formatori autorizați de CNFPA, APN, RNP;
- 3) APN, ADE, ONG, MM;
- 4) APN, RNP;
- 5) APN, RNP;
- 6) APN, RNP, II.

Indicatori de monitorizare

- 1-2) - numărul de module de pregătire create pentru angajații ariilor protejate;
  - numărul de angajați ai ariilor protejate pregătiți și instruiți.
- 3) numărul de ateliere de lucru și grupuri de lucru organizate.
- 4) numărul de schimburi de experiență ce au avut loc cu participarea angajaților ariilor protejate.
- 5) numărul de tutori care au oferit coaching angajaților ariilor protejate.
- 6) performanța angajaților la locul de muncă.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare

1-6) POS DRU, investitori privați, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR, sponsorizări, MM etc.

Acțiunea nr. D.1.3. Formarea de specialiști în managementul destinației ecoturistice

Descrierea acțiunii

Dezvoltarea unor destinații ecoturistice reprezintă unul din obiectivele prioritare ale strategiei de ecoturism. Recunoașterea lor la nivel național și internațional depinde de existența unei resurse umane capabilă să le gestioneze, să le dezvolte și să le mențină sustenabile. Se are în vedere

¹⁶ Activitate propusă în urma discuțiilor purtate cu AER

¹⁷ Activitate propusă în urma discuțiilor purtate cu AER

crearea și implementarea unui program de pregătire care să se adreseze personalului asociațiilor de (eco)turism, autorităților publice locale, administratorilor de arii protejate¹⁸. Aceștia vor dobândi abilități și competențe în managementul destinației ecoturistice (organizare, planificare, management teritorial, antreprenoriat). Programul pilot va fi testat la nivel local și regional și îmbunătățit pe parcurs.

Rezultate urmărite

- crearea unor destinații ecoturistice recunoscute pe plan intern și internațional;
- personal capabil să administreze eficient o destinație ecoturistică.

Responsabili: II, instituții de pregătire, asociații naționale de turism

Indicatori de monitorizare

- modulul de pregătire pentru managementul destinației ecoturistice.
- numărul de persoane care au urmat cursuri de pregătire în managementul destinației ecoturistice.

Perioada de realizare: 2010-2012

Posibile surse de finanțare: POS DRU, investitori privați, alte Programe FEDR, sponsorizări etc.

Acțiunea nr. D.1.4. Constituirea unui corp al formatorilor în ecoturism care să ofere pregătire de specialitate pentru anumite grupuri cheie implicate în activități de conștientizare, educare și dezvoltare a resurselor umane.

Descrierea acțiunii

Această acțiune va presupune următoarele:

- 1) constituirea unui corp de formatori în ecoturism (experți naționali, regionali și locali).
- 2) coordonarea și dezvoltarea de către corpul de formatori a unor programe de pregătire standardizate, a unor manuale pentru grupurile cheie și derularea unor cursuri de pregătire, asistență tehnică și expertiză în ecoturism, pentru personalul administrației publice locale și centrale, personalul angajat în proiectele locale de turism, furnizorii de servicii (eco)turistice, precum și actualizarea abilităților managerilor și formatorilor din turism pentru a se asigura implementarea strategiei.

Rezultate urmărite

- 1-2) - crearea de competențe și pregătirea formatorilor;
- creșterea eficienței implementării strategiei de ecoturism;
- creșterea numărului furnizorilor de servicii care dezvoltă ecoturismul, a eficienței și durabilității afacerilor lor.

Responsabili

- 1) instituții de pregătire și universități, asociațiile naționale de turism, CSTHR, MM, ONG.
- 2) instituții de pregătire și universități, asociațiile naționale de turism, ONG.

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de membri din cadrul corpului de formatori;
- 2) numărul de persoane pregătite raportat la număr de membri ai corpului de formatori;

Perioada de realizare: 2010-2011

Posibile surse de finanțare

- 1-2) POS DRU, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR.

¹⁸ nu se dorește neapărat introducerea ocupației în COR

Acțiunea nr. D.1.5. Pregătirea profesională a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism
Descrierea acțiunii

Resursele umane care desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism necesită pregătire profesională pentru dobândirea de cunoștințe, abilități, calificări în diferite domenii, în funcție de specificul activității pe care o desfășoară. În acest sens sunt propuse următoarele sub-acțiuni:

- 1) crearea unor pachete educaționale, informaționale și de pregătire inovative pentru întreprinzătorii din ecoturism. Aceste programe de pregătire vor cuprinde aspecte privind: analize de marketing și previziune, dezvoltarea produsului turistic, managementul afacerilor mici, planificarea afacerii, surse de finanțare și criterii de finanțare, aplicare pentru obținerea de credite, îndeplinirea criteriilor de acreditare, clasificare etc., și vor putea fi implementate în cooperare cu specialiștii în educația de mediu și ecoturism prin organizarea de seminarii de orientare și sprijin¹⁹.
- 2) organizarea unor sesiuni de training / cursuri de pregătire pentru²⁰:
  - a. proprietarii de pensiuni: pregătire profesională de specialitate (geografie și istorie locală, legislație, surse de finanțare, managementul serviciilor de cazare, marketing și management în ecoturism);
  - b. bucătari - prepararea de produse tradiționale și hrană naturală;
  - c. cameriste - utilizarea produselor biodegradabile, curățarea eficientă a unei camere, a băilor și a spațiilor comune, astfel încât consumul de apă, detergenți, energie să fie minim;
  - d. meșteri populari pentru a deveni antreprenori.
  - e. producători locali - consiliere, informare și sprijin pentru înregistrarea de produse specifice locale de brand.

Rezultate urmărite

- 1-2) - îmbunătățirea și dezvoltarea capacităților antreprenoriale și pregătirea comunităților locale care oferă servicii de ecoturism;
  - creșterea profitabilității afacerilor de ecoturism.
- 2) - îmbunătățirea eficienței muncii angajaților;
  - creșterea interesului pentru practicile ecoturistice în rândul operatorilor locali de turism..

Responsabili

- 1) II, asociațiile naționale de turism, formatori autorizați de CNFPA, CSTHR.

¹⁹ Un exemplu ar fi crearea unui pachet de pregătire în patru pași:

Modulul 1: *Start up în ecoturism!* - se adresează tuturor întreprinzătorilor din sectorul ecoturistic. Obiectivul este de a informa participanții cu privire la ceea ce reprezintă ecoturismul. În funcție de situație, primul modul poate fi prezentat în diferite formate (seminarii, CD ROM interactiv sau module on-line, broșuri).

Modulul 2: *Cum dezvolt o afacere de ecoturism?* - oferă informații mai aprofundate cu privire la conceptul de ecoturism și implementarea sa. Acest curs este deschis tuturor companiilor care doresc să dezvolte afaceri în domeniu (analiza destinației, planul de management, politici de achiziționare, managementul calității, training intern). Se vor organiza seminarii de 2-3 zile cu instructori mobili și se va stimula schimbul de experiențe și cunoștințe între antreprenori.

Modulul 3: *Afaceri interactive de ecoturism!* - antreprenorii transformă și aplică principiile conceptului de ecoturism în practică în propria afacere. La acest nivel este foarte util să se ofere consultanță externă. Participanții lucrează cu propria analiză a destinației, sistem de management, politica de achiziționare, dezvoltarea produsului, managementul calității și plan intern de pregătire.

Modul 4: *Exemple de bune practici: Avantaje pentru afaceri* - participanților li se vor oferi exemple concrete de idei de succes și vor încerca să găsească idei similare pentru propria afacere. Se vor edita și distribui Coduri de conduită și Ghiduri de bune practici în ecoturism pentru operatori, agenții economici din turism, factori de decizie.

²⁰ Acțiune propusă în urma discuțiilor cu ANTREC

2) II, formatori autorizați de CNFPA, centre de afaceri, ADR

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de materiale de curs, programe de pregătire create;
- numărul de persoane care au beneficiat de pachetul educațional în ecoturism.
- 2) - numărul de participanți la cursuri de pregătire;
- numărul de certificate acordate.

Perioada de realizare: 2010-2014

Posibile surse de finanțare

1-2) FP7, POS DRU, Programul Leonardo da Vinci, sponsorizări, taxe de școlarizare.

Domeniul E. DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ**Obiectivul nr. E.1. Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitățile locale****Acțiunea nr. E.1.1. Asigurarea cadrului necesar menținerii și perpetuării obiceiurilor tradiționale specifice destinațiilor cu potențial ecoturistic****Descrierea acțiunii**

Obiceiurile tradiționale reprezintă unul dintre elementele cheie ce aduc un plus de valoare în cadrul produsului ecoturistic. Păstrarea acestora într-o formă cât mai apropiată de cea ancestrală crește șansele de succes ale destinațiilor respective. Majoritatea ariilor protejate sunt situate în apropierea unor zone rurale cu un potențial ridicat în această direcție. Pașii ce ar trebui urmați pentru implementarea acestei acțiuni sunt:

- 1) selectarea anumitor obiceiuri (legate de sărbătorile de iarnă, muncile agricole etc.) sau a anumitor meșteșuguri cu tradiție în zona respectivă.
- 2) susținerea meșterilor populari și a comunităților pentru continuarea activităților tradiționale și pentru realizarea legăturii între acestea și ecoturism.

O modalitate prin care aceste elemente tradiționale pot fi susținute este crearea unui program de finanțare prin intermediul căruia să fie sprijinit și pus în valoare patrimoniul imaterial existent la nivelul destinațiilor²¹.

Rezultate urmărite

- 1-2) - crearea unor centre destinate valorificării obiceiurilor tradiționale (ansambluri de dansuri folclorice, cor, orchestră de muzică populară, grupuri de colindători și valorificarea unor meșteșuguri tradiționale – prelucrarea lânii, a lemnului, pietrei, a pieilor, încondeiat ouă, ceramică etc.).
- promovarea activităților tradiționale.

Responsabili

1-2) MCC, MIMMCMA, APL

Indicatori de monitorizare

- numărul de centre realizate;
- numărul de meșteri populari susținuți.

Perioada de realizare: 2010-2013

Posibile surse de finanțare:

1-2) MCC, PNDR Măsura 312, MIMMCMA (prin Programul multianual pentru perioada 2002-2011 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului).

²¹ acțiune susținută și prin Strategie Națională a Patrimoniului Cultural Național, elaborată de Ministerul Culturii și Cultelor în 2008 (<http://www.cultura.ro/Files/GenericFiles/MCC-StrategiaPCN.pdf>)

Acțiunea nr. E.1.2. Susținerea înființării unor spații destinate valorificării produselor de artizanat și a altor produse specifice realizate în cadrul comunității locale

Descrierea acțiunii

Ariile protejate ar trebui să aibă alături centrului de vizitare și un centru pentru valorificarea produselor tradiționale zonei. În funcție de specificul local și de cadrul natural se pot valorifica, pe lângă rezultatele muncii meșterilor (vezi acțiune nr. E.1.1.) și o serie de alte produse naturale: ceaiuri de plante, siropuri, dulceață, tincturi, miere și alte produse derivate. Acestea au, în primul rând, avantajul unui termen de valabilitate îndelungat. În al doilea rând se creează premisele unei valorificări unitare a resurselor zonei și oferirea unei experiențe ecoturistice complete.

Rezultate urmărite

- valorificarea produselor locale într-un cadru organizat.
- creșterea veniturilor comunităților locale.

Responsabili: CL, APN

Indicatori de monitorizare

- persoane implicate în această activitate (număr și procent din populația locală);
- vânzări/lună (an).

Perioada de realizare: 2010-2020 (în funcție de data la care va fi dat în funcțiune centrul de vizitare)

Posibile surse de finanțare: POS Mediu Axa 4 (pentru realizare), CL (pentru operare)

Acțiunea nr. E.1.3. Încurajarea dezvoltării de servicii de agrement cu impact minim asupra cadrului natural

Descrierea acțiunii

Agrementul este o componentă importantă a sejurului, de multe ori fiind principala motivație de călătorie către o anumită destinație. Este necesară o adaptare a serviciilor de agrement la principiile ecoturismului – impact minim asupra cadrului natural, valorificarea resurselor locale, durabilitate, păstrarea tradițiilor. În aceste sens este necesară o diversificare a ofertei de agrement: închiriere de biciclete, centru de echitație, teren de oină (sportul național), plimbări cu căruța și sania etc.

Rezultate urmărite

- diversificarea ofertei de agrement la nivelul destinației și creșterea nivelului de satisfacție al turiștilor.
- stimularea economiei locale.

Responsabili: APL, APN, investitori privați

Indicatori de monitorizare

- numărul de servicii de agrement oferite turiștilor;
- persoane implicate în această activitate (număr și procent din populația locală).

Perioada de realizare: 2010 - 2013

Posibile surse de finanțare: PNDR Axa 3 Măsura 3.1.3., POR Axa 5 Domeniul 5.2.

Acțiunea nr. E.1.4. Încurajarea dezvoltării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare

Descrierea acțiunii

Dezvoltarea oricărei activități turistice nu se poate face fără existența unor structuri de primire cu funcțiuni de cazare care să satisfacă exigențele turiștilor. Pentru dezvoltarea ecoturismului în cadrul acestor destinații este absolut necesar stimularea localnicilor pentru realizarea unor

structuri de cazare de mici dimensiuni în punctele de concentrare a fluxurilor de turiști, în principal în interiorul localităților situate în punctele de intrare în parc. Vor fi preferate mai degrabă renovările clădirilor decât construirea altora noi, utilizarea materialelor locale, reflectarea tradițiilor arhitecturale și posibilitatea folosirii energiei neconvenționale. În general acestea ar trebui să fie realizate din inițiativă privată - localnicii ar trebui să fie încurajați și sprijiniți să dezvolte astfel de afaceri. Parcurile în care se înregistrează cel mai mare deficit din punct de vedere al structurilor de primire turistică cu funcțiune de cazare sunt: Balta Mică a Brăilei, Lunca Joasă a Prutului Inferior, Munții Măcinului, Comana, Grădiștea Muncelului-Ciclovina, Cheile Nerei-Beușnița.

Profitând de existența instrumentelor de finanțare europene se pot introduce și anumite modele de bune practici în ecoturism (etichetă ecologică, certificare ecoturistică).

Rezultate urmărite

- dezvoltarea unor structuri de cazare la nivelul destinației și creșterea nivelului de satisfacție al turiștilor.
- stimularea economiei locale.

Responsabili: APN, APL, asociațiile din turism (ANTREC), investitori privați.

Indicatori de monitorizare

- numărul de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare nou înființate.

Perioada de realizare: 2010-2013

Posibile surse de finanțare: PNDR Axa 3 Măsura 3.1.3.

Obiectivul nr. E.2. Reglementarea activității din sfera ecoturismului și încurajarea acesteia**Acțiunea nr. E.2.1. Revizuirea actelor normative din domeniul turismului care afectează negativ afacerile mici din turism și serviciile adiacente din zone rurale****Descrierea acțiunii**

În general, ecoturismul presupune existența operatorilor turistici de dimensiuni reduse. Dar, de cele mai multe ori, investițiile necesare pentru respectarea normelor legale, depășesc capacitățile financiare ale posibililor investitori. În aceste condiții este nevoie de noi reglementări care să susțină micii întreprinzători din turism din mediul rural, dintre acestea se remarcă:

- 1) plata utilităților la tariful stabilit pentru uz casnic (pentru pensiunile agroturistice și pentru pensiunile din mediu rural);
- 2) simplificarea procedurii de acordare a avizelor PSI și ANSVA pentru pensiunile agroturistice și pentru pensiunile din mediu rural.

Aceste aspecte vor fi prinse în Legea turismului.

Rezultate urmărite

- 1-2) - sprijinirea micilor afaceri din turism din zonele rurale;
- reducerea „turismului la negru”.

Responsabili:

- 1-2) MT

Indicatori de monitorizare

- 1-2) - numărul actelor normative revizuite/adăugite
- data intrării în vigoare a noilor reglementări

Perioada de realizare:

- 1-2) 2010-2011

Posibile surse de finanțare: -

Acțiunea nr. E.2.2. Susținerea produselor și serviciilor turistice care au implementat un model de bune practici în ecoturism
Descrierea acțiunii

Având în vedere politica Uniunii Europene privind produsele cu impact redus asupra mediului, o atenție specială trebuie acordată sprijinirii produselor și serviciilor care au implementat un model de bune practici în ecoturism (etichetă ecologică, certificare ecoturistică recunoscută oficial). Se propune promovarea gratuită și prioritară din partea Ministerului Turismului în cadrul unei secțiuni speciale „România turistică verde”.

Rezultate urmărite

- creșterea numărului de produse și servicii care au implementat un model de bune practici în ecoturism.

Responsabili: MT
Indicatori de monitorizare

- numărul de produse / servicii turistice care au implementat un model de bune practici în ecoturism.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare: MT, POR Axa 5 Domeniu 5.3.

Domeniul F CONSERVAREA ȘI PROTEJAREA NATURII
Obiectivul nr. F.1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității
Acțiunea nr. F.1.1. Participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic la conservarea biodiversității
Descrierea acțiunii

Pentru păstrarea și conservarea biodiversității sunt necesare surse financiare importante, iar acest lucru nu poate fi acoperit integral din bugetul de stat. Prin urmare sunt aplicate și alte formule de finanțare. În practica internațională, actorii participanți la derularea acestei forme de turism își aduc propria contribuție în plan financiar și material la susținerea activităților specifice de conservare a biodiversității. Acțiunea propusă se poate implementa prin:

- 1) atragerea voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa cu resurse materiale și / sau financiare la acțiunile de conservare, reecologizare în cadrul parcurilor naturale și naționale.
- 2) realizarea unor programe comune de ecologizare și conservare a naturii la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Rezultate urmărite

- 1-2) - menținerea stării actuale a biodiversității naturale și a patrimoniului cultural existent.
- sprijinirea activităților de conservare și protejare a biodiversității la nivelul destinațiilor.

Responsabili

- 1-2) ADE, APL, APN.

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de agenți economici aflați în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic.
- 2) Numărul de programe comune de conservare / ecologizare dezvoltate.

Perioada de realizare:

- 1) 2010 - 2020
- 2) 2011 - 2020

Posibile surse de finanțare:

1-2) contribuții ale investitorilor privați

Acțiunea nr. F.1.2. Participarea activă a turiștilor la conservarea biodiversității**Descrierea acțiunii**

Informarea turiștilor cu privire la proiectele de conservare a naturii existente la nivelul destinației poate determina participarea acestora la astfel de activități, fie prin contribuție directă (sponsorizări, donații, achiziționarea de obiecte realizate de localnici, de administrațiile ariilor protejate, acceptarea achiziționării produsului ecoturistic la un preț mai mare), fie prin contribuție indirectă (participarea benevolă la acțiuni de ecologizare, monitorizarea unor specii sau publicarea de articole și materiale informative, realizarea de expoziții cu imagini fotografice etc.).

Rezultate urmărite

- determinarea unui grad de înțelegere și participare personală mai activă din partea vizitatorilor care mai apoi pot deveni mici finanțatori ai unor activități derulate de administrațiile parcurilor;
- realizarea de fonduri suplimentare prin participarea activă a turiștilor.

Responsabili: APN, ONG.

Indicatori de monitorizare

- numărul de turiști participanți anual la aceste activități;
- valoarea sumelor încasate.

Perioada de realizare: 2010-2020

Posibile surse de finanțare: APN, ONG, contribuții ale turiștilor.

Obiectivul nr. F.2. Aplicarea acțiunilor de dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic**Acțiunea nr. F.2.1. Implementarea unei metode de management al vizitatorilor la nivel de destinație****Descrierea acțiunii**

Dezvoltarea ecoturismului la nivelul unui parc național sau natural necesită soluții care să reducă impactul negativ generat și în același timp creșterea satisfacției turiștilor.

Se propune implementarea unei tehnici de management al vizitatorilor și introducerea acesteia în planurile de management al parcurilor. Una dintre cele mai eficiente metode folosite în procesul de planificare a vizitării în cadrul acestor areale este zonarea turistică. Aceasta permite celor responsabili cu administrarea teritoriului să atragă turiștii spre arealele de interes, să controleze activitățile în aceste areale și să devieze vizitatorii din arealele sensibile²². Totuși această metodă nu ar trebui folosită unitar pentru toate parcurile, ci pot fi folosite de la caz la caz și alte metode (de exemplu capacitatea de suport – metodă ce ar putea fi combinată cu zonarea turistică).

Rezultate urmărite:

- realizarea condițiilor necesare de practicare a ecoturismului pentru ca acesta să devină o pârgie esențială în conservarea naturii și să se evite degradarea ireversibilă în timp și spațiu a mediului.

Responsabili: APN, MM

Indicatori de monitorizare

- tehnici de management implementate în planurile de management al parcului.

Perioada de realizare: 2011-2016

²² În cadrul planurilor de management al vizitatorilor s-au schițat astfel de zonări. O scurtă caracterizare a acestor zone, tipul de infrastructură permis și principalele tehnici de interpretare folosite sunt prezentate în Anexa nr. 3.

Posibile surse de finanțare: MM, MECI (proiecte de cercetare), POS Mediu Axa 4

Acțiunea nr. F.2.2. Realizarea periodică a unor evaluări de mediu pentru activitățile turistice desfășurate în cadrul ariilor protejate majore

Descrierea acțiunii

Pentru estimarea modului în care se respectă standardele de mediu la nivelul parcurilor se propune realizarea periodică (la 4-5 ani) a unor evaluări complexe, respectiv a unor radiografii ale problemelor cu care se confruntă acestea. Sunt avute în vedere, în special, monitorizarea trăsăturilor biodiversității posibil a fi afectate de turism (floare de colț, jnepeni, carnivore mari etc.) și găsirea unor soluții de redresare și de redistribuire a fluxurilor turistice.

Rezultate urmărite

- gestionare mai bună a resurselor și a problemelor de mediu din cadru ariilor protejate
- reducerea poluării / degradării mediului produsă de activitățile turistice.

Responsabili: APN, MM

Indicatori de monitorizare

- numărul de evaluări realizate;
- numărul de parcuri pentru care s-au realizat asemenea evaluări.

Perioada de realizare: 2011-2020

Posibile surse de finanțare: MM, AFM

Obiectivul nr. F.3. Realizarea unui control mai strict asupra activităților și circulației turistice pentru conservarea naturii

Acțiunea nr. F.3.1. Extinderea formelor de protecție, pază, patrulare la nivelul ariilor protejate

Descrierea acțiunii

În general, se apreciază că în România mentalitatea și comportamentul turiștilor este lipsit de elementele specifice de reacție față de conservarea și protecția mediului înconjurător. Din informațiile furnizate de Garda Națională de Mediu, aceasta nu poate face față problemelor actuale din cauza numărului de personal redus și a dotărilor insuficiente. Astfel, acțiunile acestea se fac la solicitările venite din partea administrațiilor parcurilor sau când au loc evenimente deosebite. Prin urmare sunt necesare derularea unor activități specifice, precum:

- 1) realizarea de multiple parteneriate între instituțiile Ministerului Administrației și Internelor, Garda Națională de Mediu, serviciile publice de Salvamont și administrația parcului;
- 2) creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control;
- 3) informarea populației locale și a turiștilor asupra stării generale a biodiversității și a sancțiunilor aplicate.

Rezultate urmărite

- 1-3) - asigurarea unei mai bune protecții asupra ariilor protejate;
  - reducerea braconajului și a actelor de vandalism din partea turiștilor și a populației locale.

Responsabili

1-3) APN (coordonator), MAI, GNM, ONG, Salvamont.

Indicatori de monitorizare

- 1) numărul de parteneriate realizate;
- 2) - numărul de puncte de pază și control pentru fiecare parc;
  - numărul de mașini, stații radio, litri de combustibili alocați;

- numărul de dotări cu echipament informatic, softuri specializate.
- 1-3) - cuantumul amenzilor aplicate;
- numărul persoanelor sancționate.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2020;
- 2) 2010-2012;
- 3) 2010-2020.

Posibile surse de finanțare

- 1-3) MAI, GNM, APN, APL, ONG.

Acțiunea nr. F.3.2. Planificarea transportului turistic la nivel de destinație**Descrierea acțiunii**

Având în vedere folosirea în exces a mijloacelor de transport motorizate pe drumurile / lacurile și canalele din interiorul anumitor arii naturale, fapt ce conduce la distrugerea experienței turistice, se impune luarea anumitor măsuri, în conformitate cu zonarea internă și zonarea turistică a arealului:

- 1) realizarea unor regulamente de transport la nivel de destinație și introducerea acestor regulamente în planurile de management ale parcurilor. Acestea vor prevedea: specificarea tipului de vehicule / ambarcațiuni permise, a limitei de viteză, a organismelor de control și a sancțiunilor aplicate;
- 2) oferirea de soluții alternative de trasee off-road în afara parcului;
- 3) oferirea unor variante de transport în comun la nivelul destinației;
- 4) informarea și încurajarea folosirii mijloacelor de transport în comun (programul acestora va fi publicat pe pagina web a parcului / a asociației de dezvoltare a (eco)turismului.

Rezultate urmărite

- 1-4) diminuarea impactului negativ provocat de mijloacele de transport motorizate.
- 3-4) facilitarea accesului turiștilor cu mijloace de transport în comun.

Responsabili

- 1) MTr., APN
- 2) APN, APL
- 3) APL
- 4) APN, ADE

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de regulamente realizate.
- numărul de regulamente introduse în planurile de management;
- 2) numărul de trasee alternative oferite;
- 3) numărul de facilități de transport în comun introduse;
- 4) numărul de informații cu privire la programul mijloacelor de transport în comun.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2013
- 2) 2010-2012
- 3-4) 2010-2011

Posibile surse de finanțare:

- 1) MTr., APN
- 2) APN, APL
- 3) APL
- 4) APN

Domeniul G. MARKETING ȘI PROMOVARE

Obiectivul nr. G.1. Intensificarea activității de cercetare de piață în scopul realizării unei baze de date disponibilă tuturor organizațiilor implicate în ecoturism care să faciliteze procesul de fundamentare a deciziei

Acțiunea nr. G.1.1. Culegerea informațiilor pentru realizarea bazei de date

Descrierea acțiunii

Pentru a maximiza contribuția cercetării de marketing, indiferent de tipul ei, la procesul decizional, această activitate complexă trebuie organizată cu cea mai mare atenție, având la bază aceleași principii de conducere ca și în cazul altor activități de marketing. Pentru a obține o bază de date necesară pentru fundamentarea deciziilor tuturor actorilor implicați în această formă de turism se pot organiza cercetări de birou, anchete, cercetări pe teren etc., după cum urmează:

- 1) realizarea unor cercetări de piață: a unui studiu de segmentare a pieței; studii de imagine pe piețele țintă; realizarea de studii privind tiparul și distribuția cererii, profilul consumatorului (motivație, nevoi, categorii sociale, ce se așteaptă de la o destinație, cât sunt dispuși să plătească) etc.; analiza concurenților (produse oferite, puncte slabe, puncte forte, avantaje competitive etc.);
- 2) analiza produsului ecoturistic existent (în cadrul întâlnirilor de lucru ale Consiliului Național al Ecoturismului) – identificarea punctelor slabe/forte al fiecărei destinații, identificarea elementelor de diferențiere/unicitate, identificarea modalităților de dezvoltare/diversificare a produsului/experienței ecoturistice, identificarea produselor ce vor fi promovate la nivel internațional în prima fază a strategiei de promovare;
- 3) controlul periodic al eficienței mecanismelor implementate prin strategie (prin interviu cu consumatorii, feed-back, număr de produse vândute, rată de creștere a pieței, evoluție, eficiența promovării);
- 4) realizarea unui protocol cu Institutul Național de Statistică pentru furnizarea de date periodice despre destinațiile cu potențial ecoturistic;
- 5) actualizarea periodică a datelor și rezultatelor obținute, realizarea de noi cercetări impuse de evoluția pieței.
- 6) realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a fluxurilor de vizitatori în ariile protejate, sub forma unui sistem informațional ce cuprinde datele statistice care caracterizează vizitatorii parcului. Datele vor fi preluate de la punctele de intrare în parc, de la centrele de vizitare și de la punctele de informare turistică și se va avea în vedere o metodologie comună la nivel național.

Rezultate urmărite

- 1-2), 4-6) se vor obține studii, rapoarte, date statistice ce vor putea fi accesate de toți actorii implicați în activitatea ecoturistică;
- 1-6) cunoașterea realităților pieței căreia ne adresăm și fundamentarea cât mai corectă a deciziilor ce se vor lua în legătură cu produsul ecoturistic;
- 4),6) disponibilitatea unor date statistice care să cuantifice volumul fluxurilor turistice înregistrate în cadrul parcurilor naționale/naturale;
- 1-6) o mai bună planificare a activităților de management al vizitatorilor la nivelul ariilor naturale protejate.

Responsabili

- 1), 3-5) MT (coordonator), birourile de turism din străinătate;
- 2) MT, CNE;
- 6) APN, MM.

Indicatori de monitorizare

- 1),3-5) - numărul de rapoarte;
  - numărul de studii;
  - fișă indicatori de monitorizare;
- 2) - numărul de întâlniri de lucru;
  - liste de participanți;
- 6) - numărul de sisteme de monitorizare a fluxurilor de vizitatori create;
  - numărul de parcuri care au implementat sisteme de monitorizare a fluxurilor de vizitatori.

Perioada de realizare:

- 1-2) 2010-2012;
- 3), 5) 2013-2020
- 4) 2011-2020
- 6) 2010-2012

Posibile surse de finanțare:

- 1-5) MT
- 6) MM.

Acțiunea nr. G.1.2. Realizarea și gestionarea bazei de date**Descrierea acțiunii**

Realizarea efectivă a portalului ce cuprinde baza de date presupune desfășurarea următoarelor sub-acțiuni:

- 1) crearea bazei de date în format electronic cu acces pe bază de parolă pentru organizațiile implicate în activitatea ecoturistică;
- 2) gestionarea bazei de date;

Rezultate urmărite:

- 1-2) o arhivă electronică, ușor accesibilă (poate fi găzduită de site-ul Ministerului Turismului sau separat). Linkuri către această arhivă vor fi introduse pe toate site-urile ariilor protejate cât și al altor organizații care au ca principal obiectiv de activitate ecoturismul.

Responsabili:

- 1-2) MT

Indicatori de monitorizare:

- 1-2) - bază de date/portal;
  - numărul de accesări/număr de persoane către care s-a diseminat informația.

Perioada de realizare:

- 1) 2010-2012
- 2) 2010-2020

Posibile surse de finanțare:

- 1-2) MT

Obiectivul nr. G.2. Îmbunătățirea calității experienței turistice**Acțiunea nr. G.2.1. Crearea unor produse/programe ecoturistice integrate****Descrierea acțiunii**

Cooperarea între actorii locali este cheia succesului pentru o activitate ecoturistică eficientă. Fiecare dintre aceștia se poate specializa pe o anumită direcție (agrement, transport, cazare și alimentație etc.), dar numai împreună pot oferi un pachet turistic complet și competitiv. În aceste condiții este necesară o abordare integrată atât a ofertei turistice cât și a modalității de organizare

a acestora cu scopul realizării de programe turistice cu un ritm mai lent al vizitării, diversificate, care să polarizeze principalele resurse aflate în cadrul destinației.

Produsul ecoturistic din cadrul unei destinații ar putea fi integrat într-un concept unitar prin:

- 1) dezvoltarea unui slogan și a unui logo unitar la nivelul destinației, elemente ce vor fi folosite pentru toate activitățile promoționale la nivelul destinației. În plus, se poate dezvolta și o marcă a parcului (indicație geografică) prin intermediul căreia să fie comercializate produsele și serviciile realizate în interiorul destinației;
- 2) realizarea unor “carduri (eco)turistice”, prin intermediul cărora se va oferi posibilitatea unor intrări multiple în parc, dar și gratuități / reduceri pentru accesul la alte atracții turistice situate în zona limitrofă parcului (muzee, cetăți etc.) și reduceri la serviciile de cazare, alimentație, transport sau agrement;
- 3) crearea unor produse ecoturistice inovative la nivel de destinație. Acestea vor fi realizate printr-o strânsă colaborare între factorii implicați (administrațiile ariilor protejate, tur-operatori, proprietari de pensiuni, comunitatea locală etc.), iar în cadrul acestor produse vor fi valorificate toate oportunitățile turistice oferite de destinație – drumeții și activități în natură (rafting, canoe, echitație, cățărare, observarea animalelor, plimbări cu bicicleta, schi de tură etc.), vizitarea stânelor turistice, vizitarea obiectivelor culturale, participarea la activități agricole și meșteșugărești din cadrul gospodăriilor locale, participarea la evenimentele locale etc.

Rezultate urmărite

- 1) - individualizarea fiecărei destinații ecoturistice prin oferirea de produse caracteristice;
  - garantarea faptului că produsele și serviciile oferite sunt realizate pe plan local.
- 2) crearea unei mai mari accesibilități la un produs ecoturistic integrat (arie naturală și atracțiile turistice din zona limitrofă parcurilor).
- 3) lărgirea spectrului de activități va conduce la creșterea satisfacției turiștilor și a numărului de zile petrecute de aceștia în cadrul destinației.

Responsabili

- 1) APN, ADE
- 2-3) APN (coordonator), ANTREC, ANAT, AER, ADE, APL (parteneri)

Indicatori de monitorizare

- 1) - numărul de destinații care au dezvoltat mărci locale;
  - numărul de produse locale promovate sub umbrela unei mărci;
- 2) - numărul de permise de acces și carduri ecoturistice emise;
  - numărul de parcuri naționale/naturale care folosesc sistemul cardurilor ecoturistice.
- 3) - numărul de programe turistice promovate la nivelul destinației;

Perioada de realizare:

- 1-2) 2011-2013
- 3) 2010-2020

Posibile surse de finanțare:

- 1) APN, ADE
- 2) APN, ANTREC, ANAT, AER, ADE, APL

Obiectivul nr. G.3. Eficientizarea rețelei de distribuție a produsului ecoturistic**Acțiunea nr. G.3.1. Stimularea extinderii rețelei de tur-operatori naționali care distribuie produse ecoturistice****Descrierea acțiunii:**

Distribuția asigură prin intermediul actelor de vânzare - cumpărare, valorificarea în cadrul pieței a produselor ecoturistice și totodată punerea acestora la dispoziția consumatorilor.

Pentru punerea în practică a acestei acțiuni se pot iniția următoarele activități de conștientizare tur-operatorilor naționali privind avantajele distribuției produsului ecoturistic prin organizarea de workshop-uri și study tour-uri;

Rezultate urmărite:

- tur-operatorii vor deveni mult mai interesați de crearea și distribuirea programelor ecoturistice, contribuind astfel la dezvoltarea pieței, a ofertei, dar și la creșterea vizibilității acestui produs.

Responsabili: MT, ANAT

Indicatori de monitorizare:

- numărul de evenimente organizate pentru tur-operatori;

Perioada de realizare: 2010 - 2014

Posibile surse de finanțare: MT

Acțiunea nr. G.3.2 Dezvoltarea sistemului de distribuție a produsului ecoturistic**Descrierea acțiunii:**

Pentru definirea modului de distribuție, alegerea și stabilirea numărului de intermediari, destinația ecoturistică trebuie să pornească de la dimensiunile activității sale în general și de la cele de distribuție pe anumite piețe în special, pentru ca apoi, în funcție de acestea să poată opta pentru varianta strategică cea mai avantajoasă.

O tendință de evoluție a distribuției produselor și serviciilor turistice are în vedere preocuparea tot mai vizibilă a furnizorilor și intermediarilor specializați de a valorifica oportunitățile oferite de noile tehnologii de comunicații.

- 1) realizarea de parteneriate cu tur-operatori străini specializați pe turism de nișă și ecoturism;
- 2) realizarea de parteneriate cu organizații de promovare a ecoturismului din străinătate;
- 3) dezvoltarea sistemelor de rezervare on-line proprii sau prin integrarea în cadrul unuia dintre sistemele majore de distribuție on-line (de exemplu: travelocly).

Rezultate urmărite:

- 1-2) - creșterea vizibilității (a sistemului, dar indirect și a prestatorului de servicii turistice) și a accesului la o masă de clienți potențiali impresionantă.
  - creșterea numărului de pachete turistice vândute.

Responsabili:

MT, ANAT

Indicatori de monitorizare:

- 1-2) numărul de parteneriate încheiate;
- 3) - numărul de sisteme de rezervare create;
  - numărul de sisteme la care s-a aderat;
- 1-3) numărul de pachete ecoturistice vândute după implementarea acestor măsuri/ evoluția vânzărilor;

Perioada de realizare:

1-3) 2010 - 2012

Posibile surse de finanțare: MT, ANAT, POR Axa 5 Domeniul 5.3.

Obiectivul nr. G.4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional

Promovarea se va face atât la nivel central (la inițiativa Ministerului Turismului), cât și la nivel local (la inițiativa asociațiilor de dezvoltare a (eco)turismului)

Acțiuni realizate de Ministerul Turismului:

Acțiunea nr. G.4.1. Realizarea planului și campaniei de promovare

Descrierea acțiunii:

La nivel central, produsul ecoturistic va fi integrat în cadrul campaniilor naționale de promovare a turismului. Va fi promovată atât România ca destinație ecoturistică, cât și destinațiile ecoturistice ce urmează a fi atestate, mergându-se până la promovarea unor programe ecoturistice și chiar a pensiunilor sau a producătorilor agricoli care susțin efectiv oferta ecoturistică.

Pentru punerea în practică a acțiunii se propun următoarele:

- 1) realizarea unei secțiuni speciale în cadrul site-ului de promovare al Ministerului Turismului dedicată ecoturismului²³. Această secțiune trebuie creată într-o structură logică și atrăgătoare pentru a crește nivelul de accesibilitate.
- 2) realizarea unei campanii publicitare (tipărituri, ghid (eco)turistic, filme documentare, panotaj stradal, promovarea produsului în publicații de specialitate de pe piețele țintă); se va pune accent pe realizarea de materiale în publicații de specialitate deoarece se consideră că pentru această formă de turism celelalte medii nu au aceeași eficiență;
- 3) realizarea unei campanii de relații publice (lobby, relații cu mass-media, evenimente speciale organizate pentru jurnaliști și public de specialitate);
- 4) participarea la târguri și expoziții de turism și specializate pe ecoturism.

Rezultate urmărite:

- 1-4) - facilitarea cunoașterii de către consumatori și publicul larg a României ca destinație ecoturistică și a produselor, serviciilor și mărcilor sale;
  - formarea unei atitudini favorabile față de destinația ecoturistică România, față de forma de turism, față de natură și conservarea mediului natural;
  - influențarea comportamentului de cumpărare și consum.
- 2-4) dezvoltarea unor relații funcționale de lungă durată cu mass-media, lucru ce va îmbunătăți imaginea de ansamblu a României ca destinație ecoturistică.

Responsabili:

1-4) MT (coordonator), APN, asociațiile naționale din turism (ANAT, ANTREC, AER etc), ADE (parteneri)

Indicatori de monitorizare:

- 1) – secțiune din cadrul portalului de promovare;
  - numărul de accesări ale portalului;
- 2) - numărul de broșuri, flyere, panouri, postere;
  - ghidul turistic;
  - numărul de documentare;
- 3) - numărul de evenimente;

²³ Pași ce ar trebui urmați sunt:

- identificarea audienței țintă pentru site: turiști, agenții, media;
- identificarea obiectivului site-ului: educație, informare, rezervare, vânzare;
- identificarea informațiilor ce trebuie furnizate – produse, servicii, locație, atmosferă, programe, circuite, prețuri, rezervări, anulări, educație, informații despre destinații, contacte etc.

- numărul mape pentru presă/comunicări/articole;
- 4) - numărul participări târguri și expoziții;
- numărul vizitatori la stand.

Perioada de realizare:

1-4) 2010-2020

Posibile surse de finanțare:

1-4) MT, POR Axa 5 Domeniul 5.3.

Acțiuni realizate de factorii locali ADE sau de APN**Acțiunea nr. G.4.2. Realizarea de acțiuni de promovare la nivel de destinație ecoturistică****Descrierea acțiunii**

În viitor, la nivel local, asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului (ADE) vor avea un rol determinant în gestionarea activităților de promovare a destinației. Campaniile desfășurate vor fi orientate atât către consumatorii individuali, cât și către intermediarii specializați.

În cadrul acestei acțiuni se pot întreprinde următoarele măsuri:

- 1) realizarea de publicitate exterioară: afișe publicitare, bannere. Impactul acestora depinde foarte mult de durata și locul de expunere;
- 2) realizarea de tipărituri: broșuri, pliante, hărți, ghiduri, calendare, vederi;
- 3) realizarea sau optimizarea website-urile parcurilor, realizarea unor website-uri proprii pentru asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului.
- 4) participarea la evenimente de promovare specifice din țară și din străinătate (târguri de turism, saloane speciale, seminarii tematice);
- 5) organizarea anuală a unui seminar pe teme precum ecoturismul, dezvoltarea durabilă, protecția mediului.

Rezultate urmărite:

- 1-3) - informarea ecoturistilor potențiali;
  - creșterea notorietății destinației;
  - stimularea dorinței de consum și cumpărare;
  - creșterea numărului de ecoturști.
- 4-5) - cunoașterea și anticiparea tendințelor pieței și ale segmentelor sale specifice.
  - crearea unei imagini pozitive la nivelul pieței, în rândurile consumatorilor și mediei;
  - posibilitatea de a veni în contact cu diferiți furnizori, prestatori de servicii, dar și cu consumatorii finali.

Responsabili:

1-5) ADE, APN

Indicatori de monitorizare:

- 1) numărul de afișe/bannere;
- 2) numărul de materiale tipărite;
- 3) numărul de site-uri realizate / optimizate;
- 4 - numărul de participări la evenimente;
  - numărul participanți la evenimente;
  - numărul de persoane expuse mesajului;
- 5) numărul de evenimente organizate.

Perioada de realizare:

1-5) 2010-2020

Surse de finanțare:

1-5) ADE, APN, POR Axa 5 Domeniul 5.3., POS Mediu Axa 4, donații

CAPITOLUL II

REALIZAREA, IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI

2.1. Graficul de realizare al acțiunilor strategice

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
Domeniul A. CADRU INSTITUȚIONAL ȘI ASOCIATIV				
A.1. Crearea cadrului de cooperare inter-instituțională pentru creșterea numărului de parteneriate la nivel local, regional și național	A.1.1. Înființarea unui Consiliul Național al Ecoturismului	2010 / întâlniri periodice	MT (coord.), MM, RNP, MAPDR, MDRL, MCC, APL, asociațiile naționale de (eco)turism (parteneri)	MT
	A.1.2. Definirea unui set de criterii pentru desemnarea destinațiilor ecoturistice și identificarea unor destinații cu potențial ecoturistic	2010	MT (coord.), MM, RNP, INCDT, asociațiile naționale de (eco)turism	MT
	A.1.3. Atestarea primelor destinații ecoturistice conform criteriilor stabilite	2011-2013	MT, MM, RNP, APN	
	A.1.4. Înființarea și sprijinirea asociațiilor de dezvoltare a (eco)turismului la nivelul destinațiilor 1) înființarea unor asociații de dezvoltare a (eco)turismului la nivelul destinațiilor; 2) sprijinirea activității acestor asociații prin acordarea unor facilități în materie de promovare turistică	1) 2010-2012 2) 2010-2020	1) APN (coord.), APL, ONG, întreprinzătorii privați (parteneri) 2) MT	1) APN, APL, ONG, întreprinzătorii privați POR 5.3. 2) MT, POR 5.3.
	A.1.5. Înființarea unei rețele ecoturistice integrate alcătuită din asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului	2014-2016	MT, MM, RNP, APN, ADE	MT, MM, APN
	A.1.6. Realizarea de parteneriate transfrontaliere în domeniul (eco)turismului și protejării naturii	2010-2020	MDRL (coord.), APL, APN, ADE, ONG (parteneri)	MDRL (programele transfrontaliere)
	A.1.7. Înființarea și sprijinirea unor grupuri de mici producători locali 1) înființarea grupurilor de mici producători locali 2) sprijinirea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale	1-2) 2010-2013	1-2) APL, APN	1) PNDR Axa 1 Măsura 142 2) PNDR Axa 3 Măsura 312, APL

Obiectiv	Acțiune	Perioada de realizare	Responsabili	Posibile surse de finanțare
A.2. Creșterea/întărirea capacității administrative a instituțiilor pentru implementarea politicilor și programelor de dezvoltare a ecoturismului	A.2.1. Creșterea rolului pe care administrațiile ariilor protejate majore îl joacă la nivel local 1) crearea de administrații proprii pentru parcurile care nu au asemenea structuri; 2) accelerarea elaborării și aprobării planurilor de management ale parcurilor naționale și naturale; 3) implicarea administrațiilor ariilor protejate în elaborarea planurilor de urbanism și dezvoltare a turismului la nivel local.	1) 2010 2) 2010 - 2011 3) 2011-2013	1) MM 2) APN, MM 3) MT, MDRL, MM, APN, APL	2) POS Mediu Axa 4
	A.2.2. Întărirea rolului pe care ecoturismul îl joacă în politica națională, regională și locală de turism 1) introducerea în Legea turismului a conceptelor de <i>ecoturism</i> și <i>destinație ecoturistică</i> și crearea cadrului normativ pentru atestarea destinațiilor ecoturistice. 2) integrarea ecoturismului în planurile de dezvoltare locală ale localităților aflate în cadrul destinațiilor ecoturistice; 3) crearea unor reguli stricte pentru dezvoltarea stațiunilor turistice noi în cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic	1) 2010-2011; 2) 2013-2020; 3) 2011-2013	1) MT; 2) APL; 3) MT	
	A.2.3. Sprijin pentru creșterea capacității de elaborare și implementare a acțiunilor generate de planurile de management al vizitatorilor 1) susținerea unor activități de investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate; 2) identificarea și aplicarea unor măsuri pentru susținerea și finanțarea activității curente a centrelor de vizitare 3) susținerea activităților promoționale	1) 2010-2013 2) 2010-2020 3) 2010-2013	1) MM; 2) APL, APN 3) MT	1) MM, POS Mediu Axa 4; 3) MT, POR Axa 5 Domeniu 5.3.
Domeniul B. INFRASTRUCTURĂ TURISTICĂ ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI				
B.1. Dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul ariilor protejate majore care să permită lărgirea gamei de servicii oferite fără un impact negativ asupra mediului	B.1.1. Realizarea infrastructurii și facilităților de vizitare și informare la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic 1) amenajarea unor centre de vizitare 2) amenajarea unor puncte de informare;	1) 2010-2020 2) 2010-2013	1) APN, APL 2) APN, APL	1) POS Mediu 4, GEF; 2) POS Mediu 4, GEF;

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	3) înființarea unor centre locale de informare și promovare turistică 4) amenajarea unor trasee speciale; 5) refacerea traseelor turistice existente și amenajarea altor noi trasee; 6) amenajarea punctelor (foișoarelor) de observare și a punctelor de belvedere; 7) amenajarea unor locuri de campare; 8) amenajarea / refacerea unor refugii montane și a unor cabane turistice; 9) amenajarea unor parcări în apropierea locurilor de acces în parc; 10) amplasarea panourilor indicatoare, informative, de avertizare, de promovare a parcurilor.	3) 2010-2013 4) 2010-2012 5) 2010-2011 6) 2010-2013 7) 2010-2013 8) 2010-2015 9) 2010-2012 10) 2010-2020	3) APL, ONG 4) APN, APL, ONG 5) APN, CJ, Salvamont, APL, ONG 6) APN 7) APN, investitori privați 8) MT, APN, CJ, Salvamont, APL, ONG, investitori privați 9) APN, CNADNR, APL 10) APN, CNADNR, APL	3) PNDR 313, 4) POR 5.2., PNDR 313, POS Mediu 4, GEF, INTERREG IV C Axa 2; 5) POR 5.2., PNDR 313, POS Mediu 4, GEF; 6) POR 5.2., POS Mediu 4, GEF, INTERREG IV C Axa 2; 7) POR 5.2., GEF, APN; 8) MT, POR 5.2., PNDR 313; 9) APN, APL, POR 5.2.; 10) APN, APL, POS Mediu 4, POR 5.2, PNDR 313.
	B.1.2. Valorificarea unor puncte de interes turistic la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic 1) amenajarea unor peșteri cu potențial turistic 2) punerea în valoare a altor obiective naturale situate în interiorul destinațiilor ecoturistice 3) valorificarea turistică a unor obiective culturale de valoare internațională situate în interiorul destinațiilor cu potențial ecoturistic 4) amenajarea pentru vizitare a unor situri din cadrul destinațiilor	1) 2010-2013 / 2014-2020 2-4) 2010-2013	1) MT, CJ 2) APN, APL 3) MCC, CJ 4) APL	1) POR 5.2; 2) POS Mediu Axa 4; 3) POR 5.1., MCC 4) MCC, APL.
	B.1.3. Dezvoltarea de ecomuzee în cadrul destinațiilor ecoturistice 1) realizarea unor seminarii de consiliere / schimb de experiență; 2) asocierea între partenerii implicați într-un astfel de proiect;	1-5) 2010-2020	1-5) parteneriate între MCC, CJ, APN, CL, ONG.	1-5) MCC, CJ, APN, CL, ONG, POR 5.1., sponsorizări

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	3) inventarierea obiectivelor naturale și culturale, a ocupațiilor tradiționale, a legendelor locale etc. din fiecare localitate a ecomuzeului; 4) realizarea de proiecte pentru sprijinirea și promovarea acestora; 5) crearea și promovarea unor circuite de vizitare a ecomuzeului			
B.2. Protejarea și menținerea arhitecturii tradiționale și limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic	B.2.1. Actualizarea / realizarea documentațiilor de urbanism la nivelul localităților din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic 1) realizarea de PATZ-uri la nivelul acestor destinații 2) realizarea unor regulamente cadru de urbanism la nivel de destinație	1) 2010-2014 2) 2011-2014	1) MDRL 2) MDRL (coord.), MT, APN, APL (parteneri)	1-3) MDRL
	3) revizuirea PUG-urilor din cadrul acestor destinații	3) 2012-2015	3) APL	
	B.2.2. Implementarea unor soluții pentru menținerea arhitecturii tradiționale 1) elaborarea unor ghiduri de arhitectură specifică destinațiilor 2) realizarea unui ghid de bune practici în privința infrastructurii turistice	1) 2010-2012 2) 2010-2011	1) MDRL, APN, CJ, OAR 2) MDRL, OAR	1) MDRL, APN, CJ, ONG 2) MDRL
Domeniul C. – EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE				
C.1. Creșterea nivelului de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale și a vizitatorilor pe de o parte, dar și în rândul administrațiilor publice centrale și locale, ONG-urilor, instituțiilor de învățământ, media, altor instituții și organizații pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare,	C.1.1. Conștientizarea și educarea comunităților locale (rezidenți, autorități și administrații locale, întreprinzători/operatori locali de turism) asupra importanței conservării biodiversității și susținerii ecoturismului EDUCAȚIE, CONSILIERE, CONSULTARE 1) permanentizarea unui program de consiliere pentru comunitățile din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic 2) lansarea unui program experimental de educație pentru mediu ce va avea loc în cadrul centrelor de vizitare. 3) realizarea de schimburi de vizite și bune practici 4) încurajarea cooperării între administrațiile parcurilor și autoritățile publice locale în luarea de decizii	1) 2010-2020 2) 2012-2020 3-7) 2010-2020	1) II, IC, APN, asociațiile naționale de turism, ONG, RNP, APL, APM, ARPM. 2) II, IC, asociațiile naționale de turism, ONG, APN. 3) APL, APN 4) APL, RNP, APN	1-7) POS – DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, ONG, sponsorizări etc.

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
implicare în activitățile specifice ecoturismului.	ORGANIZARE, INIȚIATIVĂ LOCALĂ 5) constituirea unor grupuri de voluntari pentru derularea de activități de conștientizare INFORMARE, COMUNICARE, STIMULARE 6) informarea comunităților locale privind evenimentele, acțiunile, manifestările, întrunirile care au loc la nivel local 7) dezvoltarea, crearea de activități și evenimente diverse în cadrul comunității (serbări, concursuri între comunitățile locale etc.)		5) APL, APN, II, IC, ONG 6) APN, APL, ONG, mass-media 7) APL, ONG, mass-media, APN, RNP	
	C.1.2. Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale 1) promovarea și susținerea Cluburilor Ecologice din școlile din zonele limitrofe parcurilor 2) includerea principiilor de protecție a mediului și ecoturism în programa școlară la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic 3) inițierea și dezvoltarea de parteneriate între administrațiile parcurilor și unitățile de învățământ din vecinătatea acestora 4) realizarea și distribuirea în școli și grădinițe a unor manuale și ghiduri de educație ecologică, alte materiale didactice informative 5) susținerea de prelegeri în școlile și liceele din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic 6) organizarea de concursuri periodice pentru elevi pe diferite secțiuni	1-6) 2010-2020	1) MECI, II, IC, APN, ONG, RNP 2) MECI, II, APN, MM 3) II, ISJ, APN, ONG, asociații naționale de turism 4) MECI, II, IC, APN, ONG. 5) II, IC, APN, RNP, asociații naționale de turism. 6) MECI, II, APN, APL, ONG.	1-6) POS DRU, MECI, APN, CJ, ONG, sponsorizări
	C.1.3. Conștientizarea și educarea vizitatorilor asupra principiilor ecoturismului și a protecției mediului 1) crearea și lansarea programului „Educație pentru Eco-Comportament în Eco-Destinații” 2) promovarea regulamentelor parcurilor, realizarea de materiale informative și a unor Ghiduri de Comportament, Coduri de Conduită a vizitatorilor 3) elaborarea și aplicarea unui program special de educație și	1-3) 2010-2020	1) MM, MECI, II, IC, APM, APN, RNP, asociațiile naționale de turism, ONG, APL. 2) APN, II, IC, APM, asociațiile naționale de turism, ONG, APL. 3) MECI, II, IC, APN, ONG.	1-3) POS DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, sponsorizări etc.

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	conștientizare în taberele școlare			
	<p>C.1.4. Conștientizarea și educarea altor părți implicate (nivel administrativ) în susținerea și gestionarea activităților ecoturistice</p> <p>1) dezvoltarea și implementarea de seminarii de pregătire scurte de o zi pentru autoritățile publice centrale sau locale</p> <p>2) crearea și distribuirea de materialele educative ce conțin informații de bază în ecoturism, către toate nivelurile administrative</p>	1-2) 2010-2020	<p>1) II, IC, RNP, ONG.</p> <p>2) II, IC, RNP, ONG, MM.</p>	1-2) POS DRU, GR, sponsorizări etc.
	<p>C.1.5. Realizarea unui program național de conștientizare și informare cu privire la principiile de ecoturism, a rolului său în cadrul comunităților locale și oportunitățile de implicare a cetățenilor în activități de conservare și protejare a patrimoniului natural și cultural</p>	2010-2020	mass-media, APN, RNP, asociațiile de naționale de turism, ONG, MM.	POS DRU, POS Mediu Axa 4, Life+, sponsorizări etc.
	<p>C.1.6. Conștientizarea întreprinderilor din turism (și nu numai) cu privire la necesitatea protejării patrimoniului natural și cultural și a faptului că acesta reprezintă materia primă pentru derularea activității de turism</p> <p>1) susținerea, popularizarea și promovarea conceptului de Corporate Social Responsibility</p> <p>2) introducerea unor recompense pentru afacerile de turism cu o contribuție de excepție la conservarea și protejarea naturii și culturii sub forma unor Gale de Premiere</p>	1-2) 2010-2020	<p>1) Camere de comerț și industrie, ONG, media, RNP, APN.</p> <p>2) ONG, media, Camere de comerț și industrie</p>	1-2) sponsorizări
Domeniul D. - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE				
<p>D.1. Îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională, precum și dezvoltarea organizațională, profesională și a carierei pentru personalul implicat în activitățile de ecoturism din cadrul ariilor protejate și a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism</p>	<p>D.1.1. Crearea unor module de pregătire pentru ghidul de turism cu specializare în ecoturism</p>	2010-2012	MT, MMFPS, MECI, asociațiile naționale de turism, II, formatori autorizați de CNFPA, CSTHR, RNP, APN, ONG	POS DRU, afaceri private, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR, sponsorizări, taxe de școlarizare etc.
	<p>D.1.2. Pregătirea profesională a personalului implicat în administrarea ariilor protejate pentru derularea de activități specifice ecoturismului</p> <p>PREGĂTIRE PROFESIONALĂ</p>			

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	1) realizarea și implementarea unor module de pregătire profesională în ecoturism adaptate cerințelor fiecărei categorii de personal 2) pregătirea profesională a personalului centrelor de vizitare DEZVOLTARE PROFESIONALĂ 3) organizarea de grupuri de lucru și ateliere de lucru pe tematici specifice legate de managementul și administrarea ariilor protejate și a vizitatorilor 4) crearea unor programe de dezvoltare organizațională adaptate pentru parcurile naționale și naturale 5) angajarea unui tutore care să instruiască personalul parcurilor pe termen lung 6) realizarea de schimburi de experiență naționale și internaționale pentru angajații ariilor protejate pe diverse domenii de activitate	1-6) 2010-2012	1) II, APN, RNP, ARR, AER, formatori autorizați de CNFPA, ANGT, AGMR, CSTHR 2) formatori autorizați de CNFPA, APN, RNP 3) APN, ADE, ONG, MM 4) APN, RNP 5) APN, RNP 6) APN, RNP, II.	1-6) POS DRU, afaceri private, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR, sponsorizări, MM etc.
	D.1.3. Formarea de specialiști în managementul destinației ecoturistice	2010-2012	II, instituții de pregătire, asociații naționale de turism	POS DRU, afaceri private, alte Programe FEDR, sponsorizări etc.
	D.1.4. Constituirea unui corp al formatorilor în ecoturism care să ofere pregătire de specialitate pentru anumite grupuri cheie implicate în activități de conștientizare, educare și dezvoltare a resurselor umane. 1) constituirea unui corp de formatori în ecoturism (experți naționali, regionali și locali). 2) coordonarea și dezvoltarea de către corpul de formatori a unor programe de pregătire standardizate, a unor manuale pentru grupurile cheie și derularea unor cursuri de pregătire, asistență tehnică și expertiză în ecoturism	1-2) 2010-2011	1) instituții de pregătire și universități, asociații naționale de turism, CSTHR, MM, ONG. 2) instituții de pregătire și universități, asociații naționale de turism, ONG.	1-2) POS DRU, Programul Leonardo da Vinci, alte Programe FEDR.

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	<p>D.1.5. Pregătirea profesională a resurselor umane ce desfășoară o activitate lucrativă de turism și în special de ecoturism</p> <p>1) crearea unor pachete educaționale, informaționale și de pregătire inovative pentru întreprinzătorii din ecoturism</p> <p>2) organizarea unor sesiuni de training / cursuri de pregătire</p>	1-2) 2010-2014	<p>1) II, asociațiile naționale de turism, formatori autorizați de CNFPA, CSTR.</p> <p>2) II, formatori autorizați de CNFPA, centre de afaceri, ADR</p>	1-2) FP7, POS DRU, Programul Leonardo da Vinci, sponsorizări, taxe de școlarizare.
Domeniul E. DEZVOLTAREA AFACERILOR ȘI DEZVOLTAREA LOCALĂ				
<i>E.1.</i> Dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizate de comunitățile locale	<p>E.1.1. Asigurarea cadrului necesar menținerii și perpetuării obiceiurilor tradiționale specifice destinațiilor cu potențial ecoturistic</p> <p>1) selectarea anumitor obiceiuri sau a anumitor meșteșuguri cu tradiție în zona respectivă;</p> <p>2) susținerea meșterilor populari sau a ansamblurilor folclorice pentru continuarea activității și realizarea legăturii între acestea și ecoturism.</p>	1-2) 2010-2013	1-2) MCC, APL, MIMMCMA	1-2) MCC, PNDR Măsura 312, MIMMCMA
	<p>E.1.2. Susținerea înființării unor spații destinate valorificării produselor de artizanat și a altor produse specifice realizate în cadrul comunității locale</p>	2010-2020	CL, APN	CL
	<p>E.1.3. Încurajarea dezvoltării de servicii de agrement cu impact minim asupra cadrului natural</p>	2010-2013	APN, APL, investitori privați.	PNDR Axa 3 Măsura 3.1.3., POR Axa 5 Domeniul 5.2.
	<p>E.1.4. Încurajarea dezvoltării unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare</p>	2010-2013	APN, APL, asociațiile din turism (ANTREC), investitori privați.	PNDR Axa 3 Măsura 3.1.3.
<i>E.2.</i> Reglementarea activității din sfera ecoturismului și încurajarea acesteia	<p>E.2.1. Revizuirea actelor normative din domeniul turismului care afectează negativ afacerile mici din turism și serviciile adiacente din zone rurale</p> <p>1) plata utilităților la tariful stabilit pentru uz casnic (pentru pensiunile agroturistice și pentru pensiunile din mediu rural);</p> <p>2) simplificarea procedurii de acordare a avizelor PSI și ANSVA pentru pensiunile agroturistice și pentru pensiunile din mediu rural.</p>	1-2) 2010	1-2) MT	

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	E.2.2. Susținerea produselor și serviciilor turistice care au implementat un model de bune practici în ecoturism	2010-2020	MT	MT, POR Axa 5 Domeniul 5.3
Domeniul F CONSERVAREA ȘI PROTEJAREA NATURII				
F.1. Participarea activă la conservarea și gestionarea durabilă a biodiversității	F.1.1. Participarea activă a operatorilor economici din cadrul destinațiilor cu potențial ecoturistic la conservarea biodiversității 1) atragerea voluntară a operatorilor economici locali pentru a participa la acțiunile de conservare, reecologizare în cadrul parcurilor naturale și naționale; 2) realizarea unor programe comune de ecologizare și conservare a naturii la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic.	1) 2010-2020 2) 2011-2020	1) ADE, APL, APN.	1-2) contribuții ale investitorilor privați
	F.1.2. Încurajarea participării active a turiștilor la conservarea biodiversității	2010-2020	APN, ONG	APN, ONG, contribuții ale turiștilor.
F.2. Aplicarea acțiunilor de dezvoltare durabilă la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic	F.2.1. Implementarea unei metode de management al vizitatorilor la nivel de destinație	2011-2016	APN, MM	MM, MECI (proiecte de cercetare), POS Mediu Axa 4
	F.2.2. Realizarea periodică a unor evaluări de mediu pentru activitățile desfășurate în cadrul ariilor protejate majore	2011-2020	APN, MM	MM, AFM
F.3. Realizarea unui control mai strict asupra activităților și circulației turistice pentru conservarea naturii	F.3.1. Extinderea formelor de protecție, pază, patrulare la nivelul ariilor protejate 1) realizarea de multiple parteneriate între instituțiile Ministerului Administrației și Internelor, Garda Națională de Mediu, serviciile publice de Salvamont și administrația parcului 2) creșterea dotărilor tehnice pentru supraveghere și control; 3) informarea populației locale și a turiștilor asupra stării generale a biodiversității și a sancțiunilor aplicate.	1) 2010-2020 2) 2010-2012 3) 2010-2020	1-3) APN (coord.), MAI, GNM, ONG, Salvamont.	1-3) MAI, APN, GNM, APL, ONG.
	F.3.2. Planificarea transportului turistic la nivel de destinație 1) realizarea unor regulamente de transport la nivel de destinație și introducerea acestor regulamente în planurile de management ale parcurilor. 2) oferirea de soluții alternative de trasee off-road în afara parcului 3) oferirea unor variante de transport în comun la nivelul	1) 2010-2013 2) 2010-2012 3-4) 2010-2011	1) MTr, APN 2) APN, APL 3) APL	1) MTr, APN 2) APN, APL 3) APL

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	destinației și încurajarea folosirii acestora. 4) informarea și încurajarea folosirii mijloacelor de transport în comun		4) APN, ADE	4) APN
Domeniul G. MARKETING ȘI PROMOVARE				
G.1. Intensificarea activității de cercetare de piață în scopul realizării unei baze de date disponibilă tuturor organizațiilor implicate în ecoturism care să faciliteze procesul de fundamentare a deciziei	G.1.1. Culegerea informațiilor pentru realizarea bazei de date 1) realizarea unor cercetări de piață 2) analiza produsului ecoturistic existent 3) controlul periodic al eficienței mecanismelor implementate prin strategie 4) realizarea unui protocol cu Institutul Național de Statistică pentru furnizarea de date periodice despre destinațiile cu potențial ecoturistic 5) actualizarea periodică a datelor și rezultatelor obținute 6) realizarea și implementarea unui sistem de monitorizare a fluxurilor de vizitatori în ariile protejate	1-2) 2010-2012; 3) 2013-2020 4) 2011-2020 5) 2013-2020 6) 2010-2012	1) MT, birourile de turism din străinătate 2) MT, CNE 3-5) MT, birourile de turism din străinătate 6) APN, MM	1-5) MT 6) MM.
	G.1.2. Realizarea și gestionarea bazei de date 1) crearea bazei de date în format electronic 2) gestionarea bazei de date	1) 2010-2012 2) 2010-2020	1-2) MT	1-2) MT
	G.2. Îmbunătățirea calității experienței ecoturistice	G.2.1. Crearea unor produse ecoturistice integrate 1) dezvoltarea unui slogan și a unui logo unitar la nivelul destinației 2) realizarea unor “carduri (eco)turistice” 3) crearea unor produse ecoturistice inovative la nivel de destinație	1-2) 2011-2013 3) 2010-2020	1) APN, ADE 2-3) APN (coord.), ANTREC, ANAT, AER, ADE, APL (parteneri)
G.3. Eficientizarea rețelei de distribuție a produsului ecoturistic	G.3.1. Stimularea extinderii rețelei de tur-operatori naționali care distribuie produse ecoturistice	2010-2014	MT, ANAT	MT
	G.3.2 Dezvoltarea sistemului de distribuție a produsului ecoturistic 1) realizarea de parteneriate cu tur-operatori străini specializați pe turism de nișă și ecoturism 2) realizarea de parteneriate cu organizații de promovare a ecoturismului din străinătate 3) dezvoltarea sistemelor de rezervare on-line proprii sau prin	1-3) 2010-2012	1-3) MT, ANAT	1-3) MT, ANAT, POR Axa 5 Domeniul 5.3.

<i>Obiectiv</i>	<i>Acțiune</i>	<i>Perioada de realizare</i>	<i>Responsabili</i>	<i>Posibile surse de finanțare</i>
	integrarea în cadrul unuia dintre sistemele majore de distribuție on-line			
G.4. Promovarea produsului ecoturistic la nivel național și internațional	G.4.1. Realizarea planului și campaniei de promovare 1) realizarea unei secțiuni speciale în cadrul site-ului de promovare al Ministerului Turismului dedicată ecoturismului; 2) realizarea unei campanii publicitare; 3) realizarea unei campanii de relații publice; 4) participarea la târguri și expoziții de turism și specializate pe ecoturism.	1-4) 2010-2020	1-4) MT (coord.), APN, asociațiile naționale din turism, ADE (parteneri)	1-4) MT, POR Axa 5 Domeniul 5.3.
	G.4.2. Realizarea de acțiuni de promovare la nivel de destinație ecoturistică 1) realizarea de publicitate exterioară; 2) realizarea de tipărituri; 3) realizarea sau optimizarea website-urile parcurilor, realizarea unor website-uri proprii pentru asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului; 4) participarea la evenimente de promovare specifice din țară și din străinătate; 5) organizarea anuală a unui seminar pe teme precum ecoturismul, dezvoltarea durabilă, protecția mediului.	1-5) 2010-2020	1-5) ADE, APN	1-5) ADE, APN, POR Axa 5 Domeniul 5.3., POS Mediu Axa 4, donații,

2.2. Implementarea și monitorizarea strategiei

Succesul procesului de implementare a strategiei de ecoturism va depinde de suportul pe care îl va avea din partea factorilor implicați și de cooperarea dintre aceștia. Astfel, vor avea diverse roluri, după cum urmează:

Ministerul Turismului va fi implicat în coordonarea stakeholderilor din domeniu, în crearea cadrului instituțional, în dezvoltarea infrastructurii specifice și în realizarea activităților promoționale la nivel național.

Ministerul Mediului elaborează politica în domeniul mediului, iar din această perspectivă are atribuții în crearea cadrului legislativ și instituțional. De maximă importanță este rolul pe care îl joacă în crearea administrațiilor proprii pentru parcurile care nu au asemenea structuri și în fluidizarea procesului de aprobare a planurilor de management.

Ministerul Culturii și Cultelor va fi implicat prin programele pe care le finanțează în susținerea și promovarea moștenirii și diversității culturale – punerea în valoare a patrimoniului imaterial național, valorificarea obiectivelor culturale de valoare internațională (dintre care unele aflate pe teritoriul unor arii protejate majore) sau dezvoltarea unor proiecte înglobate în cadru unor viitoare ecomuzee.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Locuinței are implicații deosebite în dezvoltarea cu succes a acestei forme de turism, și în special în menținerea arhitecturii tradiționale și în limitarea procesului de urbanizare la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic.

Ministerul Agriculturii Pădurilor și Dezvoltării Rurale, prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală care reprezintă Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, are atribuții importante în realizarea politicii de dezvoltare rurală și în finanțarea unor acțiuni specifice din cadrul strategiei.

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării va fi implicat în cadrul procesului de educare și conștientizare și în dezvoltarea resurselor umane.

Administrațiile ariilor naturale protejate vor avea un rol deosebit în creșterea notorietății pe care destinația o va avea în viitor și în procesul de dezvoltare a ecoturismului la nivel local, prin implicarea în realizarea infrastructurii specifice, în realizarea unor programe ecoturistice, crearea unor mărci locale sau atragerea factorilor interesați în realizarea unor asociații de dezvoltare a (eco)turismului. De asemenea, prin influența pe care o au sau o vor căpăta pe plan local, vor fi implicate în procesul de conștientizare și de dezvoltare a resurselor umane.

Administrațiile publice locale sunt implicate în dezvoltarea proiectelor locale de infrastructură generală și turistică, putând fi cooptate de administrațiile parcurilor în realizarea infrastructurii de vizitare și informare și în dezvoltarea unor proiecte culturale din cadrul ecomuzeelor. De asemenea, dețin un rol important în realizarea procesului de conștientizare, în stimularea afacerilor și păstrarea tradițiilor locale.

Asociațiile naționale din domeniul turismului / ecoturismului sunt implicate în realizarea și comercializarea produselor ecoturistice, în asigurarea unor servicii de calitate, dar și în procesul de conștientizare și în dezvoltarea resurselor umane.

Asociațiile de dezvoltare a (eco)turismului ce vor fi realizate la nivelul destinațiilor cu potențial ecoturistic vor fi implicate în dezvoltarea turistică și în gestionarea activităților promoționale.

Societatea civilă (alte ONG-uri față de asociațiile menționate mai sus) joacă un rol deosebit de important în conservarea naturii și în promovarea practicilor durabile de dezvoltare locală, fiind implicată în susținerea a numeroase proiecte culturale, de conștientizare, de dezvoltare a resurselor umane din domeniu, de ecologizare, și chiar în administrarea anumitor arii protejate.

Un sistem de monitorizare este necesar pentru a măsura modul în care sunt atinse obiectivele Strategiei de dezvoltare a ecoturismului prin implementarea acțiunilor strategice și pentru a evalua

impactul pe care aceasta îl are la nivel local, regional și național. Evaluarea succesului cu care va fi implementată această strategie va putea fi măsurat răspunzând la întrebări cheie, precum:

- Care este contribuția adusă la dezvoltarea afacerilor locale?
- Sunt generate noi locuri de muncă pe plan local?
- Cresc beneficiile colective aduse comunităților locale?
- Care este impactul social și cultural al activităților ecoturistice?
- În ce măsură contribuie ecoturismul la protecția și managementul zonelor naturale protejate?
- Care este impactul ecoturismului asupra biodiversității și asupra patrimoniului cultural-istoric?
- Contribuie ecoturismul la o mai bună înțelegere a mediului înconjurător și la îmbunătățirea situației sociale din zonele protejate?
- Care este capacitatea factorilor responsabili pentru a implementa aceste inițiative?
- În ce măsură este înglobat ecoturismul în planurile locale, regionale și naționale de dezvoltare economică și turistică?
- A îmbunătățit dezvoltarea ecoturismului accesul local la informații, a îmbunătățit cunoștințele tehnice și a stimulat o mai mare implicare a comunităților locale?
- Care este relația ecoturismului cu alte forme de turism și care este efectul acțiunii lor cumulate?

Răspunsuri la asemenea întrebări, soluții pentru implementarea cu succes a strategiei (inclusiv elaborarea unor planuri anuale de lucru), dar și sugestii pentru modificarea anumitor aspecte din cadrul strategiei, în funcție de necesitățile ce vor apărea pe parcurs, vor fi formulate în cadrul grupurilor de lucru ținute de Consiliul Național al Ecoturismului.

ANEXE

Orientări strategice pentru parcurile naționale, parcurile naturale și rezervațiile biosferei din România

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
Rezervația Biosferei Delta Dunării	Peisaje deosebite, avifaună, ihtiofaună, zonă umedă, sit UNESCO, diversitate etnică	<p>Delta Dunării este deja o destinație recunoscută la nivel internațional, iar la nivelul acestui areal s-au făcut pași importanți spre dezvoltarea ecoturismului (au fost realizate 3 centre de vizitare, un traseu tematic Natura Trail, numeroase trasee pe apă sau pe uscat, a fost realizat un plan strategic pentru dezvoltarea turismului durabil, o strategie de conștientizare, un regulament de urbanism și un regulament de circulație pentru ambarcațiuni, au fost create numeroase programe ecoturistice, promovate prin intermediul tur-operatorilor din țară sau din străinătate etc.).</p> <p>Unul dintre obiectivele care stau la baza <i>Planului strategic pentru dezvoltarea turismului durabil în Delta Dunării</i> este explorarea Deltei „într-o manieră lentă”, ținând cont de necesitatea protejării patrimoniului natural și a valorilor culturale, a respectării comunităților, mediului și tradițiilor locale.</p> <p>În acest sens direcționarea fluxului de vizitatori și redistribuirea presiunii asupra habitatelor naturale, prin filtre (de timp și / sau de accesibilitate - blocarea semi-naturală a unor areale, accesul permis numai ambarcațiunilor fără motor sau cu motoare de mică putere), integrarea produselor, tradițiilor și gastronomiei locale în ofertele turistice, crearea unor trasee speciale pentru drumeție, ciclism, pentru canoe și caiac, diversificarea ofertei turistice prin integrarea pachetelor de birdwatching în oferta generală sunt doar câteva din direcțiile de acțiune.</p>
Parcul Național Retezat	Peisaje deosebite, relief glaciuar, diversitate floristică și faunistică.	<p>Cu o îndelungată tradiție în domeniu (parc național încă din 1935 și parte a rețelei internaționale Pan Parks), Retezatul și zona limitrofă acestuia se poate dezvolta ca destinație ecoturistică de importanță internațională. La nivelul destinației funcționează deja o asociație de turism (Asociația de Turism Retezat) - condiție esențială pentru dezvoltarea integrată a zonei. În plus, este nevoie imperioasă de întărirea capacităților administrative, atât a administrației parcului, dar mai ales a asociației de turism, de o mai bună valorificare în turism a atracțiilor existente în zona limitrofă parcului (Țara Hațegului, Valea Jiului) și de integrarea acestora într-un produs turistic unitar.</p>

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
Parcul Național Munții Rodnei	Relief glaciatic, forme carstice, zone etnografice, diversitate floristică și faunistică	Având în vedere cadrul natural deosebit al zonei și faptul că se află la intersecția drumurilor ce leagă areale turistice cu tradiție (Maramureș, Bucovina, Transilvania și Moldova), se poate dezvolta ca o destinație ecoturistică de importanță internațională. În cadrul cercetărilor făcute ²⁴ s-a constatat necesitatea dezvoltării: <ul style="list-style-type: none"> - locurilor de campare și de cazare relativ ieftine; - punctelor de informare; - modalităților de interpretare adecvată; - unor servicii și programe turistice diversificate și de calitate, inclusiv pentru sezonul rece - schi de tură, schi de fond, plimbări cu rachete de zăpadă; - accesului prin intermediul transportului public. Existența în zona limitrofă a celor două stațiuni – Complex Borșa (pentru sporturi de iarnă) și Sângeorz Băi (stațiune balneară) poate constitui un avantaj, iar ecoturismul poate oferi pentru turiștii cazați aici o alternativă de petrecere a timpului liber.
Parcul Național Buila Vânturarița	Relief carstic, diversitate floristică și faunistică, mănăstiri	Parcul împreună cu zona istorică <i>Oltenia de sub munte</i> pot forma o destinație ecoturistică recunoscută atât la nivel național, cât și internațional (un atu important în acest sens îl constituie existența în zona limitrofă a Mănăstirii Hurezi – monument UNESCO). Dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, încheierea de parteneriate între administrația parcului, tur-operatori, întreprinzători locali din turism cu scopul oferirii unor produse turistice integrate, înființarea unui serviciu local de ghizi, organizarea și introducerea în circuitul turistic a unor evenimente locale sunt doar câteva din direcțiile de acțiune în acest sens. Ecoturismul poate fi dezvoltat în strânsă corelație cu turismul cultural și poate fi combinat și cu turismul balnear.
Parcul Național Călimani	Cel mai conservat aparat vulcanic din țară, forme spectaculoase de relief,	În cadrul viziunii planului de vizitare se află dezideratul ca parcul să devină un model pe plan european și o destinație turistică bazată pe activități de ecoturism, destinație cunoscută și inclusă în brandul turistic al Bucovinei. În acest sens se fac deja demersuri

²⁴ Strategia de management a vizitatorilor

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
	ecosisteme naturale	pentru ca aceasta să fie una dintre primele eco-destinații certificate AER din România. Destinația are avantajul că este înconjurată de zone turistice importante, precum Depresiunea Dornelor - cu stațiunea Vatra Dornei -, Defileul Mureșului, stațiunea Borsec, dar și în apropierea fluxurilor turistice ce merg spre Bucovina sau Maramureș. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, diversificarea programelor turistice, monitorizarea fluxurilor turistice și instruirea rangerilor sunt printre principalele priorități pentru dezvoltarea ecoturismului în cadrul acestei destinații.
Parcul Național Ceahlău	Peisaj pitoresc de munte, densitate floristică și faunistică.	Masivul Ceahlău impresionează prin frumusețea peisajului oferit dar și prin legendele țesute în jurul său. Ecoturismul oferă o bună oportunitate de dezvoltare comunităților locale din jurul parcului, dar în același timp această formă de turism trebuie să se dezvolte în paralel și complementar altor forme de turism cum ar fi turismul montan sau turismul monahal. Completarea infrastructurii de vizitare și realizarea activităților de conștientizare și educație ecologică în rândul turiștilor și a comunităților locale sunt doar câteva din acțiunile strategice avute în vedere pe viitor. Promovarea parcului împreună cu celelalte 2 existente la nivelul județului Neamț (Vânători Neamț și Cheile Bicazului-Hășmaș) poate aduce un important avantaj strategic.
Parcul Național Cheile Nerei - Beușnița	Relief calcaros, diversitate floristică și faunistică	Există numeroase oportunități pentru dezvoltarea activităților ecoturistice în interiorul acestui areal (cadru natural deosebit, tradiții multiculturale și obiceiuri străvechi, structuri turistice de cazare – pensiuni turistice). Dar, pentru dezvoltarea ca destinație ecoturistică se impune crearea infrastructurii de vizitare și informare a parcului, sprijinirea și încurajarea practicării vechilor meșteșuguri, realizarea unor parteneriate pe plan local pentru realizarea și promovarea unor programe ecoturistice integrate, educarea și conștientizarea populației locale și a turiștilor cu noțiuni de protecția mediului sau ecoturism. Realizarea unui parteneriat cu Parcul Național Semenic-Cheile Carașului pentru

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		realizarea unei promovări comune ar spori șansele de succes ale destinației.
Parcul Național Semenic - Cheile Carașului	Păduri de făgete cvasivirgine, relief carstic, diversitate floristică și faunistică	Beneficiind de un cadru natural deosebit, ce oferă numeroase oportunități pentru activități în aer liber, la care se adaugă și menținerea activităților și a arhitecturii tradiționale (în partea de vest), parcul are posibilitatea de a deveni destinație ecoturistică recunoscută atât la nivel local (vestul țării), dar și național și chiar internațional (având în vedere distanța relativ mică față de graniță). O variantă ar fi promovarea sa împreună cu Parcul Național Cheile Nerei-Beușnița – de altfel administrația parcului propune realizarea unui centru de vizitare comun pentru cele două parcuri.
Parcul Național Cozia	Specii mediteraneene, abrupturi, mănăstiri.	Parcul Național Cozia împreună cu zona limitrofă se poate dezvolta ca destinație ecoturistică de importanță națională. Pentru a realiza acest lucru sunt necesare realizarea a câteva acțiuni, precum: dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, crearea unor parteneriate pentru realizarea, promovarea și comercializarea unor programe ecoturistice care să pună accent pe caracteristicile locale, conservarea moștenirii culturale și a valorilor tradiționale ale localnicilor. Introducerea programelor ecoturistice în cadrul ofertei turistice a stațiunilor balneare din zonă (Călimănești-Căciulata, Băile Olănești, Băile Govora) deschide noi perspective pentru dezvoltarea acestei forme de turism.
Parcul Național Defileul Jiului	Relief spectaculos (defileu), păduri virgine, diversitate faunistică.	Traversat de drumul european E79, principala cale de acces între Oltenia și sud-vestul Transilvaniei, parcul are atuul unei infrastructuri rutiere ce asigură o bună accesibilitate. Totuși este nevoie de îmbunătățirea infrastructurii de cazare prin oferirea unor servicii de o calitate superioară, precum și de existența unor dotări specifice de ecoturism (centru de vizitare, puncte de informare, trasee turistice). Parcul poate fi un catalizator al ecoturismului putând fi integrat într-o destinație turistică mai extinsă, denumită Gorjul de Nord.
Parcul Natural Defileul Mureșului Superior	Relief deosebit (Defileul Mureșului), diversitate	Parcul are potențial important pentru dezvoltarea ecoturismului, dar până la transformarea sa în destinație ecoturistică trebuie parcurse câteva etape obligatorii, cum

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
	floristică și faunistică	ar fi: înființarea administrației parcului și realizarea planului de management, dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, includerea unor gospodării particulare în circuitul turistic, promovarea modului de viață și a obiceiurilor tradiționale. O opțiune ar fi realizarea unui parteneriat cu Parcul Național Călimani pentru promovarea comună a celor două parcuri.
Parcul Național Domogled - Valea Cernei	Specii mediteraneene, relief carstic, făgete cu arbori seculari, comunități tradiționale	Ecoturismul s-a dezvoltat aici ca formă de turism complementară turismului balnear, iar existența stațiunii Băile Herculane în partea de sud a parcului a făcut ca principalele fluxuri turistice să fie orientate spre această zonă. Realizarea infrastructurii de vizitare și informare și crearea de programe ecoturistice atractive prin parteneriate cu comunitățile locale și agențiile de turism, pregătirea de ghizi autorizați sunt doar cele mai importante acțiuni ce ar trebui urmate pe viitor. Având în vedere existența în partea de vest a parcului a unor cătune în care locuitorii trăiesc în armonie cu natura, o parte din fluxurile turistice ar putea fi atrase pe viitor în această zonă.
Parcul Național Cheile Bicazului – Hășmaș	Chei spectaculoase (Cheile Bicazului), singurul lac de baraj natural din țară (Lacu Roșu), microforme de relief, diversitate floristică și faunistică.	Ecoturismul este încă într-o fază incipientă la nivelul parcului, dar, având în vedere obiectivele naturale prezente aici și intențiile pe care administrația parcului le are pentru dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, această formă de turism are un potențial de dezvoltare deosebit. De asemenea, zona beneficiază de avantajul că se află în apropierea unor importante localități turistice (Praid, Sovata, Borsec, Corund, Harghita Băi, Durău), dar și pe unul din cele mai tranzitate drumuri ce leagă Moldova de Ardeal.
Parcul Național Munții Măcinului	Munți hercinici, varietate peisagistică, specii faunistice și floristice rare, mozaic etno-cultural.	Deși în prezent parcul este cunoscut în special pe plan local, pe viitor se poate dezvolta ca destinație ecoturistică de importanță națională. În acest sens prioritare sunt: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unui centru de vizitare, a unor puncte de informare și a unor trasee tematice; - dezvoltarea unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare;

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor programe turistice de 1-3 zile în care să fie atrași în prima fază turiștii cazați în Deltă și pe litoral. - integrarea în cadrul programelor turistice și a celor 16 rezervații aflate în imediata apropiere a parcului, rezervații ce aduc un plus-valoare destinației; - crearea unei mărci a parcului (Hercinic), care să fie aplicată tuturor produselor și serviciilor locale.
Parcul Național Piatra Craiului	Carnivore mari, peisaje deosebite, relief carstic, comunități tradiționale	Parcul beneficiază de avantajul unui bun amplasament geografic, oferind numeroase posibilități de dezvoltare unor activități ecoturistice care să ajute la ridicarea nivelului de trai și la îmbunătățirea activității de conservare. Existența populațiilor de carnivore mari, a unor peisaje deosebite și a comunităților tradiționale creează premisele ca acest areal să se dezvolte ca destinație ecoturistică de importanță internațională. În acest sens trebuie avut în vedere creșterea ponderii ecoturismului în detrimentul turismului de masă, reducerea presiunii generate de vizitatori asupra zonelor de creastă și asupra zonelor de refugiu ale animalelor sălbatice și orientarea acestora spre alte zone de interes. În plus, având în vedere presiunile la care sunt supuse, o altă prioritate o constituie găsirea unor soluții pentru păstrarea modului tradițional de viață al comunităților locale
Parcul Natural Porțile de Fier	Specii mediteraneene, relief carstic, relief spectaculos (Defileul Dunării), obiective cultural-istorice, diversitate etnică	Complexitatea potențialului turistic natural și cultural și poziția geografică a parcului, în zona Defileului Dunării, în apropierea altor parcuri naționale sau naturale (Cheile Nerei-Beușnița, Domogled-Valea Cernei, Geoparcul Platoul Mehedinți), la frontiera cu Serbia și cu Parcul Național Djerdap (pe malul drept al Dunării) oferă numeroase variante pentru valorificare turistică și ecoturistică a acestui areal. Astfel pot fi realizate parteneriate pentru promovarea parcului împreună cu celelalte parcuri din zonă, pot fi create programe turistice integrate împreună cu Parcul Național Djerdap, prin care să se valorifice întreg potențialul turistic al văii Dunării, pot fi atrași turiști veniți pentru odihnă și tratament în cadrul stațiunii Băile Herculane etc. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare; eficientizarea folosirii celei existente; conceperea și promovarea unor produse ecoturistice, având la bază această

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		infrastructură, dezvoltarea resurselor umane implicate în activitatea (eco)turistică; încurajarea dezvoltării artizanatului, prin amenajarea în casele localnicilor a unor ateliere (țesături populare, olărit, sculpturi în lemn) sunt doar câteva acțiuni strategice ce vor sta la baza dezvoltării viitoarei destinații ecoturistice.
Parcul Natural Apuseni	Cea mai întinsă zonă de relief carstic din România, peisaje deosebite, obiective turistice culturale, comunități tradiționale	Datorită complexității obiectivelor turistice de care dispune, Parcul Natural Apuseni este deja o destinație deosebit de cunoscută atât pe plan național cât și internațional. Aici sunt practicate o multitudine de activități în natură (drumeții, schi de tură, alpinism și escaladă, speoturism, canyoning, rafting, caiac, cicloturism, turism ecvestru, observarea naturii etc.), iar multe din aceste activități sunt combinate în cadrul programelor turistice promovate de operatorii turistici specializați. Calitatea redusă a drumurilor de acces, capacitatea restrânsă a infrastructurii pentru cazare și servire a mesei și dezvoltarea încă rudimentară a serviciilor de vizitare (ghidaj, excursii tematice, programe de aventură etc.) sunt încă piedici ce ar trebui depășite. Dintre acțiunile prioritare se remarcă identificarea unor puncte de interes spre care ar trebui reorientate fluxurile turistice – în general situate în apropierea căilor de acces și a zonelor locuite (peșteri amenajabile cu impact redus asupra mediului cavernicol, realizarea unor noi facilități de recreere și/sau pentru practicarea unor sporturi specifice, realizarea unor trasee tematice); realizarea unor parteneriate între factorii interesați la nivelul întregului parc pentru promovarea în mod organizat și unitar a destinației, crearea de facilități educaționale adiacente sau integrate în oferta principală de servicii, instituirea unor metode eficiente pentru a împiedica turismul de masă.
Parcul Natural Balta Mică a Brăilei	Avifaună, ihtiofaună, diversitatea habitatelor, zonă umedă Ramsar.	Pe termen scurt se poate dezvolta ca destinație de importanță locală, în care ecoturismul să fie combinat cu alte forme de turism practicate în interiorul parcului (turism științific, turism educațional) sau la nivelul județului Brăila (turism cultural, turism monahal, turism de tranzit), urmând ca pe termen lung, odată cu dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare și a structurilor de cazare să poată fi promovată și la nivel național, având drept țintă să devină un concurent puternic pentru Delta Dunării.

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
Parcul Natural Bucegi	Forme bizare de relief, relief carstic, carnivore mari.	Având în vedere faptul că această zonă este principala destinație montană și pentru sporturi de iarnă din țară, ecoturismul nu poate juca aici decât un rol secundar și complementar. Astfel, ar fi un pic forțată declararea zonei ca destinație ecoturistică, dar totuși această formă de turism poate contribui la diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber.
Parcul Natural Comana	Pădure de câmpie, avifaună, zonă umedă, mănăstire.	Având în vedere accesibilitatea deosebit de facilă dinspre București și dinspre Giurgiu (aproximativ 30 km. din ambele direcții), Comana poate deveni o destinație ecoturistică importantă cunoscută atât național cât și internațional, cu condiția dezvoltării infrastructurii specifice, a diversificării programelor turistice și realizării unui management al vizitatorilor eficient. În acest sens se va urmări ca raportul între vizitatorii de week-end veniți pentru picnic și ecoturști să se inverseze în mod considerabil în favoarea celor din urmă. În plus, trebuie contracarată tendința actuală de pierdere a specificului tradițional, lucru datorat apropierii de cele două centre urbane.
Parcul Natural Geoparcul Platoul Mehedinți	Relief carstic, specii mediteraneene, obiective culturale, comunități tradiționale	Cadrul natural și socio-cultural al acestui areal favorizează dezvoltarea ecoturismului ca principală formă de turism, iar în măsura în care obiectivele naturale vor fi bine valorificate, destinația ar putea fi promovată chiar și pe plan internațional. Dintre acțiuni strategice ce trebuie avute în vedere pentru dezvoltarea destinației se remarcă dezvoltarea infrastructurii de vizitare și informare, revigorarea meseriilor/meșteșugurilor tradiționale, promovarea valorificării produselor naturale sub formă de mărci unice, crearea și valorificarea unor puncte de interes turistic (amenajarea turistică a unor peșteri). O prioritate pe termen scurt o constituie finalizarea și aprobarea planului de management al parcului.
Parcul Natural Geoparcul Țara Hațegului	Obiective cultural-istorice, situri geologice, tradiții, peisaje deosebite, diversitate floristică și faunistică.	Ca membru al Rețelei Europene a Geoparcurilor (34 de membri din 13 țări) și al Rețelei Globale a Geoparcurilor (64 de membri din 19 țări), parcul beneficiază deja de recunoaștere și promovare internațională. Având în vedere faptul că parcul se suprapune aproape identic peste zona istorică Țara Hațegului, viitoarea destinație ecoturistică ar

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		putea fi construită în limitele parcului. Pe de altă parte, ținând cont vecinătatea și de existența unor parteneriatele cu Parcul Național Retezat și Parcul Natural Grădiștea Muncelului-Cioclovina, o altă variantă ar fi crearea unei destinații ecoturistice extinse. Strategia de dezvoltare turistică a Țării Hațegului (material aflat în fază finală de elaborare) are la bază următoarele principii fundamentale: <ul style="list-style-type: none"> - minimizarea impactului și conservare; - conștientizare și responsabilitate; - implicare și beneficii economice pentru comunitate; - vacanță memorabilă pentru turiști.
Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina	Cetăți dacice, monumente UNESCO, diversitatea reliefului	Proximitatea de Geoparcul Țara Hațegului și Parcul Național Retezat poate duce la constituirea unui produs ecoturistic agregat (Eco-Hunedoara) format din cele 3 parcuri prin îmbinarea unor elemente antropice unice (cetățile dacice) cu atracțiile naturale regăsite în toate cele 3 parcuri. În plus, parcul are potențial de dezvoltare al speoturismului precum și a diferitelor alte forme de turism (canyoning, alpinism, cicloturism, agroturism). Există totuși necesități stringente în materie de dotări specifice (centru de vizitare al parcului, refacere trasee turistice vechi și realizare trasee noi, locuri de campare, amenajare puncte de belvedere, popasuri, observatoare de animale etc.) și pentru punerea în valoare a cetăților dacice.
Parcul Natural Lunca Mureșului	Păduri de câmpie, avifaună, zonă umedă	Administrația parcului desfășoară o activitate intensă în privința realizării infrastructurii de vizitare și în promovarea unor programe ecoturistice (excursii cu canoe, cu bicicleta, vizite cu ghid la obiectivele din parc, observarea animalelor), aceasta căpătând deja notorietate pentru această nișă de piață. Reducerea impactului negativ generat de turismul de week-end (picnic) în zona de est a parcului (Pădurea Ceala), îmbunătățirea infrastructurii de vizitare existente (în special a centrului de vizitare Ceala) și completarea ei, realizarea unor parteneriate cu diverse agenții de turism prin care să se vândă pachetele ecoturistice oferite de administrația parcului, promovarea culturii locale și sprijinirea localnicilor pentru implicarea lor în programele (eco)turistice (vânzarea unor produse tradiționale, cazare în case tradiționale etc.) sunt câteva din direcțiile ce ar

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		trebui urmate pentru dezvoltarea și consolidarea zonei ca destinație ecoturistică.
Parcul Natural Lunca Joasă a Prutului Inferior	Zonă umedă, avifaună, ihtiofaună.	Poziția geografică a parcului în afara traseelor turistice naționale, distanțele mari față de centrele populate și regimul de frontieră existent au determinat o slabă dezvoltare a activităților (eco)turistice în acest areal. Pe termen scurt și mediu, parcul poate veni în completarea ofertei turistice a județului/orașului Galați. Înființarea administrației parcului și finalizarea elaborării planului de management al acestuia sunt prioritățile imediate. La acestea se adaugă: <ul style="list-style-type: none"> - refacerea infrastructurii de transport existente și crearea de drumuri noi spre obiectivele turistice; - încurajarea comunităților locale să dezvolte activități ecoturistice; - reglementarea accesului cu ambarcațiuni pe râul Prut; - realizarea unor locuri de campare; - amenajarea unor vetre de foc și grătare cu coș pentru fum în zone ușor accesibile.
Parcul Natural Munții Maramureșului	Relief carstic, mănăstiri din lemn, Mocănița, tradiții etno-folclorice, diversitatea habitatelor, mozaic etno-cultural.	Zona beneficiază de nenumărate atuuri pentru a se dezvolta ca destinație ecoturistică, existând numeroase oportunități pentru dezvoltarea acestei forme de turism - vizitarea obiectivelor turistice, plimbări, cu Mocănița pe Valea Vaserului, participarea la evenimente culturale, festivaluri, practicarea unor activități în natură – drumeție, canoe, cățărat. În plus, parcul deja beneficiază de un centru de vizitare și de un punct de informare. Pe viitor, dintre prioritățile pentru dezvoltarea ecoturismului se pot enumera: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea altor puncte de informare; - realizarea unor poteci turistice, poteci tematice și locuri de campare; - realizarea unui sistem de monitorizare a turiștilor; - instruirea rangerilor și a unor ghizi autorizați; - promovează valorile naturale, tradiționale, istorice și culturale ale zonei și sprijinirea economiei locale; - încurajarea și sprijinirea comunităților locale să dezvolte servicii de transport,

Parc național, parc natural, rezervație a biosferei	Elemente de atracție	Opțiuni strategice
		cazare precum și alte facilități turistice.
Parcul Natural Putna Vrancea	Carnivore mari, peisaj sălbatic, diversitate floristică și faunistică, tradiții meșteșugărești	Ecoturismul este o formă relativ nouă de turism practică la nivelul parcului, dar pentru viitor are condiții bune de dezvoltare, în măsura în care arealul va fi promovat ca destinație ecoturistică, și în măsura în care va fi poziționat ca teritoriu al carnivorelor mari (al treilea areal din țară ca densitate). De astfel, deja sunt disponibile câteva pachete ecoturistice, promovate de ONG-urile locale, ca de exemplu „Arhaic, natural și aventură lângă carnivorele mari din Curbura Carpaților” Zona are potențial în acest sens, iar în plus beneficiază și de avantajul de a se afla pe coridorul de trecere între provinciile istorice Transilvania și Moldova.
Parcul Natural Vânători Neamț	Rezervație de zimbri, comunitate monahală (a doua ca mărime din Europa, după Muntele Athos), păduri seculare.	Se poate dezvolta ca destinație ecoturistică de importanță internațională în care ecoturismul va fi în mod fericit combinat cu turismul cultural. De altfel mai mult de 65% din opțiunile turiștilor sosiți sunt pentru obiectivele culturale ale arealului. Printre principalele priorități identificate pentru dezvoltarea ecoturismului se remarcă: <ul style="list-style-type: none"> - realizarea infrastructurii de vizitare a parcului; - sprijinirea meșteșugarilor în vederea perpetuării tradițiilor și promovarea acestora; - îmbunătățirea infrastructurii de alimentație publică, cu promovarea produselor tradiționale; - elaborarea de programe ecoturistice complete care să pună în valoare cadrul natural; - dezvoltarea și diversificarea infrastructurii de agrement necesară pentru realizarea unei oferte de petrecere a timpului liber (trasee ecvestre, de bicicletă, trasee pentru ture de iarnă etc.) - includerea destinației Vânători în pachetele turistice ale unui număr de tur-operatori cu acoperire națională și europeană.

Sursă: pe baza datelor din *Planurile de management ale vizitatorilor*, *Planului strategic pentru dezvoltarea turismului durabil în Delta Dunării* și / sau a discuțiilor purtate cu reprezentanții administrațiilor parcurilor

Proiecte de infrastructură specifică ecoturismului planificate la nivelul celor 28 de arii protejate majore

<i>Acțiune</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Surse de finanțare²⁵</i>	<i>Observații</i>
Rezervația Biosferei Delta Dunării			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- reabilitarea și extinderea punctului de informare turistică Sulina	ARBDD	MM	
- realizarea a 3 puncte de informare turistică (Murighiol, Chilia Veche, Sfântu Gheorghe)	ARBDD	MM	
- amenajarea a 28 locuri de campare	ARBDD	MM	
- modernizarea și diversificarea cantonului Gura Portiței	ARBDD	MM	
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui nou centru de vizitare în orașul Sulina (pentru zona pontică)	ARBDD	POS Mediu Axa 4	
- amenajarea unor trasee de acces și a unor observatoare ornitologice	ARBDD	MM	
- reabilitarea și modernizarea punctului de informare Crișan	ARBDD	MM	
- realizarea unui nou traseu tematic (Natura Trail) în zona orașului Sulina	ARBDD	POS Mediu Axa 4	
- realizarea a 3 puncte de informare turistică (CA Rosetti, Istria, Caraorman)	ARBDD	MM	
- realizarea unor cantoane în zonele: Somova-Saun, Grindul Chituc, Grindul Lupilor – Canal 5	ARBDD	MM	
Parcul Național Retezat			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea a 3 puncte de informare turistică (Râu de Mori, Uricani, Râșor)	ADE, APL		
- modernizarea zonelor de campare de la Poiana Pelegii și Pietrele	APN	Surse proprii și prin sprijinul unor ONG-uri	În curs de realizare
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui Centru expozițional al Parcului Național Retezat și al Geoparcului Dinozaurilor Țara Hațegului (Hațeg)	CL, APN, ADE		
- reamenajarea centrului de vizitare al Parcului Național Retezat (Nucșoara)	APN	POS Mediu Axa 4	Rezumatul depus la RNP
- construirea unui camping în zona Cărnic	investitori privați		
- construirea a trei refugii noi (Godeanu - lângă Lacul Scărișoara, Retezatul Mic, Stâna de Râu)	Salvamont		
- construirea unei baze salvamont în zona Râșor	Salvamont		
Parcul Național Munții Rodnei			
- realizarea centrului de vizitare Rodna	APN		locație nedefinită încă din lipsa terenurilor disponibile
- realizarea centrului de informare/vizitare Borșa	APN		
- realizarea centrului de informare/vizitare Prislop	APN	POS Mediu Axa 4	

²⁵ identificate de administrațiile parcurilor

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
- realizarea centrului de informare Pasul Rotunda	APN		
- realizarea centrului de informare Izvorul Dragoș	APN		
- realizarea unor trasee tematice	APN		
- realizarea unor observatoare	APN		
- realizarea unor locuri campare în zona centrală	APN		
- construirea sau reabilitarea unor refugii turistice (Târnița la Cruce, La Izvoare (Șaua Galațiului), Șaua cu Lac, Pasul Pietrei, Șaua Gagi)	APN		
- amenajarea locurilor de picnic pe Valea Bistriței Aurii la limita Parcului	APN		
- îmbunătățirea traseului tematic de la Cascada Cailor (6-7 km, diferență de nivel 200 m, cascada - lacul Știol)	APN		
- amenajarea unui scurt traseu turistic în forma de buclă – Buza Muntelui – Fața Meselor - Cabana Puzdrelor (pentru turiștii ce vor urca cu telegondola)	APN		
- amenajarea unui loc de belvedere cu posibilități de interpretare pe traseul Borșa – Pietrosul Mare	APN		
- amenajarea unui loc de odihnă cu posibilități de interpretare la Izbulul Izei	APN		
- amenajarea unor cabane pentru monitorizare - cercetare: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Iezer (cercetare, monitorizare, informare) ➤ Casa Laborator (cercetare monitorizare) ➤ Iza (punct de informare, monitorizare) 	APN		
Parcul Național Buia Vânturarița			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea punctului de informare Cabana Între Râuri	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect aprobat
- realizarea punctului de informare Cabana Codric	APN		
- realizarea punctului de informare Comuna Bărbătești	APN, CL		
- realizarea punctului de informare Cabana Cheia	APN, Cabana Cheia	APN, Cabana Cheia	
- realizarea punctului de informare Schitul Pătrunsa	APN, schitul Pătrunsa	APN, schitul Pătrunsa	
- realizarea punctului de informare Schitul Pahomie	APN, schitul Pahomie	APN, schitul Pahomie	
- realizarea punctului de informare Mănăstirea Bistrița	APN, mănăstirea Bistrița	APN, mănăstirea Bistrița	
- realizarea punctului de informare Mănăstirea Arnota	APN, mănăstirea Arnota	APN, mănăstirea Arnota	
- realizarea punctului de informare Horezu – Sediul Parc	APN	APN	
- realizarea punctului de informare Horezu – Ateliere Ceramică	APN, operatori privați	APN, operatori privați	
- realizarea punctului de informare Băile Olănești – Operatori Turism	APN, operatori privați	APN, operatori privați	
- realizarea punctului de informare Schitul Iezer	APN, schitul Iezer	APN, schitul Iezer	
- realizarea punctului de informare Pietreni – Bază Turistică	APN, CL	APN, CL	
- realizarea unor lucrări de reparație și modernizare la Cabana Între Râuri	APN		

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
- realizarea unor lucrări de reparație și modernizare la Cabana Codric	APN	Asociația Kogayon	
- realizarea unor lucrări de reparație și modernizare la Refugiu Turistic Piscul cu Brazi	APN	Asociația Kogayon	În curs de realizare
- realizarea traseului tematic-educativ „Cunoașterea naturii”	APN	Asociația Kogayon	În lucru
Termen mediu (2011-2013)			
- realizarea centrului de vizitare din Comuna Costești	APN, CL	POS Mediu Axa 4	Termen 2012
- realizarea centrului de vizitare din Comuna Păușești-Măglași	APN, CL		Termen 2012
- realizarea punctului de informare Cabana Valea Cheia - Izvorul Frumos	APN		Termen 2011
- realizarea a 3 noi trasee tematice - drumul mănăstirilor, drumul bulzului, drumul carstului	APN		Termen 2012
- înființarea unei tabere de căsuțe în zona Prislop (80 locuri)	APN		Termen 2011
- realizarea unor lucrări de reparație și modernizare la Cabana Valea Cheia - Izvorul Frumos	APN		Termen 2011
- modernizarea a trei stâne agroturistice din parc	APN		Termen 2013
Parcul Național Călimani			
Termen scurt (2010)			
- amenajarea a 3 puncte de popas (pe poteca 12 Apostoli, pe traseul Gura Haitii – Vf. Călimanul Cerbului, în zona Iezerul Călimani)	APN	POS Mediu Axa 4	Termen 31.12.2010
- amenajarea a 5 puncte de belvedere (Vf. 12 Apostoli, Vf. Retitis, Vf. Pietrosul, Vf. Călimanul Cerbului, Vf. Tihu)			
Termen mediu (2011-2013)			
- realizarea unui centru de vizitare în comuna Șaru Dornei	APN	POS Mediu Axa 4	Termen 31.12.2011
- amenajarea a 3 puncte de informare turistică (Panaci, Poiana Stampei, Răstolița)			Termen 31.12.2011
- amenajarea a 5 puncte de campare (Pietrele Roșii, Iezerul Călimani, Șaua Negoi-Pietrosu, Caldera Bistriciorului, Poiana Frumușica)			Termen 31.12.2011
- realizarea de trasee tematice - zona sudică a parcului, zona 12 Apostoli			Termen 31.12.2012
Parcul Național Ceahlău			
Termen scurt (2010)			
- realizarea unor lucrări de reparații la Baza Salvamont din Durău	CJ	MT	proiectul „Dezvoltarea infrastructurii turistice din zona montană înaltă” (în derulare)
- realizarea unor lucrări de reparații la cabana Dochia			
- amenajare de refugii turistice pe platoul Ocolașului Mic și la Cascada Duruitoarea (Poiana Prințului)			
Termen lung (2014-2020)			
- realizarea a două centre de vizitare (Durău și Izvorul Muntelui)	APN	POS Mediu Axa 4	
- realizarea a 4 puncte de informare turistică	APN, CL		
- realizarea unor puncte de observare	APN		
Parcul Național Cheile Nerei Beușnița			
Termen mediu (2011-2013)			
- realizarea unui centru de vizitare în localitatea Greoni	APN	POS Mediu Axa 4	

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
- realizarea a 2 trasee tematice			
- amenajarea a 3 puncte de belvedere cu foișoare	APN, OS Sasca Montană		
- amenajarea de locuri de parcare cu plată (Sasca Montană, Sasca Română, Sopotu Nou, Potoc, Pod Bei, Valea Bei)	APN, CL		
- amenajarea a 2 locuri campare	APN		
Parcul Național Cozia			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea a 3 puncte de informare tip "Chioșc" în zona Turnu din Defileul Oltului, în zona Gura Lotrișorului și în zona Valea Păușa	APN	RNP	
- realizarea a 3 poteci tematice noi: "Drumul comorilor", "Poarta Omului", "Pietrele zimbrului".	APN	RNP	
- amenajarea a 4 locuri de belvedere: Poarta Vânturilor, Poarta Stânișoarei, Cascada Lotrișor, Coliba lui Nae	APN	RNP	
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare în localitatea Călimănești	APN		
- realizarea a 2 puncte de informare turistică în localitatea Brezoi și pe vf. Cozia (canton silvic)	APN		
- construirea a 2 refugii noi, unul în masivul Cozia și unul în masivul Narățu	APN	POS Mediu Axa 4	Elaborare cerere finanțare / termen 2011
- înființarea a 2 puncte de parcare: "Vârful Cozia", "Gura Lotrișorului"	APN		
- refacerea refugiilor vechi "Cabana lui Nae", "Armăsarul", "Lacul Porcului", "Călimanu"	APN	RNP	Termen 2011
Parcul Național Defileul Jiului			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea a două puncte de colectare a deșeurilor (Meri și Lainici)	APN	POS Mediu Axa 4, RNP	
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea a 4 puncte de informare turistică (1 - Meri, 3 - Lainici)	APN	POS Mediu Axa 4	
- amenajarea unui traseu ecoturistic – pe drumul de căruță între Bumbești Jiu și Lainici	APN	POS Mediu Axa 4, RNP	Proiect aprobat, contractul nu este încă semnat / termen 2011
- realizarea a 2 observatoare pentru faună (Meri și Lainici)	APN	POS Mediu Axa 4	
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare la Bumbești Jiu	APN	POS Mediu Axa 4	SF în curs de realizare / termen 2015
Parcul Național Defileul Mureșului Superior			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea a două trasee ecoturistice: ● Bistra Mureșului – Vârful Scaun (cu 7 puncte de oprire/popas și 8 panouri informative tematice); ● Stânceni Neagra – Vârful Zăspezel (cu 5 puncte de oprire/popas și 5 panouri informative tematice).	APN / APM	POS Mediu Axa 4	

<i>Acțiune</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Surse de finanțare²⁵</i>	<i>Observații</i>
- realizarea de puncte de informare în localitățile Răstolița, Lunca Bradului și Stânceni.	CJ	LEADER	
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare în comuna Răstolița.	APN / APM	POS Mediu Axa 4	
<i>Parcul Național Domogled - Valea Cernei</i>			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- construirea unui centru de vizitare în localitatea Băile Herculane	APN	POS Mediu Axa 4	Proiectul nu este aprobat
- construirea a trei puncte de informare în următoarele locații: Cerna-Sat, Izvoarele Cernei, Culmea Mazdronea	APN		
- amenajarea unui traseu tematic: Băile-Herculane (Biserica Catolică) – Vf. Ciorici – Vf. Elisabeta – Poiana cu Peri – Vf. Ciorici – Peștera cu Aburi – Peștera lui Adam – Peștera Hoților – Peștera de la Despicătură.	APN		
- amenajarea unui loc de campare la Izvoarele Cernei	APN		
- construirea unui observator pentru mamifere mari în UP XI Cernișoara	APN		
<i>Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș</i>			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare în zona Stațiunii Lacu Roșu (nu există încă teren disponibil)	APN	POS Mediu Axa 4	Proiectul nu este încă depus / termen 2013
- realizarea unui punct de informare turistică în orașul Bălan - la intrarea pe principalul traseu turistic: Bălan – pr. Fierarilor – Piatra Singuratică – Hășmașul Mare	APN, CL		
- realizarea a 10 trasee tematice (fiecare va avea și un loc de popas)	APN		
- realizarea unor parcări, dotate cu toalete, sistem de management al deșeurilor (Cheile Bicazului, zona de campare de la Piatra Singuratică, la centrul de vizitare și la punctele de informare)	APN, CL		
<i>Parcul Național Munții Măcinului</i>			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- amenajarea unor trasee cicloturistice (40 km)	APN		
- amenajarea unui traseu ecvestru (5,5 km)	APN		
- construirea a 4 observatoare pentru păsări (Culmea Pricopanului, zona Crapcea, zona Kosluc, între parc și Lacul Sărat)	APN		
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- construirea unui centru de vizitare în localitatea Greci	APN	POS Mediu Axa 4	
- realizarea unor noi trasee turistice tematice în zona Valea Fagilor - Cetățuia, Culmea Pricopanului	APN		
- construirea unui refugiu turistic în zona Kosluc.	APN		
<i>Parcul Național Piatra Craiului</i>			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea centrului de vizitare Zărnești	APN	POS Mediu Axa 4	Scriere cerere de finanțare / termen 2011
- realizarea punctului de informare Curmătura	APN		
- realizarea punctului de informare Rucăr/ Podul Dâmboviței	APN	MT	Căutare fonduri pentru

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
			achiziție teren
- realizarea unor infochioscuri (Plaiul Foi, Brusturet, Garofița Pietrei Craiului, Prăpăștiile Zărneștiului)	APN	POS Mediu Axa 4	Scriere cerere de finanțare / termen 2011
- amenajarea a 5 trasee tematice	APN		
- amenajarea unor locuri de parcare în zona Brusturet, Plaiul Foi	CL / APN	MT	Termen 2011
- amenajarea unor locuri de campare în zona Brusturet, Plaiul Foi	CL / APN	MT	Termen 2011
Parcul Național Porțile de Fier			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- amenajarea unor locuri de campare temporare în locurile frecventate de turiști - Valea Eșelnița, Valea Sirinia, Valea Radimna, Valea Bahna, Valea Voditei	Inițiativă privată		
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea a 4 poteci tematice, amplasate în imediata apropiere a localităților Orșova, Dubova, Svinița, Berzasca (Poteca tematică Orșova, Poteca tematică Dubova-Ciucarul Mare, Poteca tematică Svinița-Cioaca Borii, Poteca tematică Sirinia)	APN	POS Mediu Axa 4	Proiectul urmează a fi depus / termen 2011
- construirea unui centru de vizitare în localitatea Eșelnița	APN	POS Mediu Axa 4	Proiectul va fi depus în viitoarea sesiune de proiecte / termen 2013
- construirea a 4 puncte de informare, în localitățile: Dubova, Svinița, Moldova Nouă, Pojejena			
Parcul Național Semenic Cheile Carașului			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea unui punct de informare în Semenic	CJ	MT	Proiect în derulare
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare la Carașova	APN	POS Mediu Axa 4	Proiectul urmează a fi depus / termen 2012
- realizarea unui punct de informare la Văliug	APN		
- realizarea unui centru de vizitare la Anina (pentru PNSCC și PNCNB)	APN		
- amenajarea unei poteci tematice în Cheile Carașului	APN		
- amenajarea unei poteci tematice la Buhui	APN		
- amenajarea unor locuri de campare la Buhui	OS	DSR	Termen 2013
- amenajarea unor locuri de campare la Măghitaș	Inițiativă privată	POR	Termen 2013
- amenajarea unor locuri de campare la Crivaia	CL / Inițiativă privată	POR	Termen 2013
- amenajarea unor locuri de campare la Semenic	CL / Inițiativă privată	POR	Termen 2013
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- amenajarea a 9 trasee turistice	Salvamont, APN	POR	Termen 2014
Parcul Natural Apuseni			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- amenajarea centrului de informare turistică Padiș	APN, CL, inițiativă privată	Fundația pentru Parteneriat și MOL România	Amenajat parțial, nefuncțional deocamdată din motive tehnice (lipsă

<i>Acțiune</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Surse de finanțare</i> ²⁵	<i>Observații</i>
- amenajarea centrului de informare turistică Gârda	APN, CL, inițiativă privată		electricitate) Amenajat parțial, nefuncțional deocamdată din motive tehnice (lipsă electricitate)
- amenajarea centrului de informare turistică Doda Pili	APN, CL, inițiativă privată	Fundația pentru Parteneriat	Funcțional din punct de vedere tehnic, neamenajat ca centru de vizitare
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea a 5 locuri de campare (Poiana Glăvoi, Valea Sighiștelului, Valea Crăiasa, Runcu Ars, Ic Ponor)	CL, investitori privați, APN	Bugetele CL, CJ, APN, investiții, proiecte cu finanțare externă sau internă	
- amenajarea unor locuri de parcare	CL, investitori privați	Bugetele CL, CJ, APN investiții, proiecte cu finanțare externă sau internă	
<i>Parcul Natural Balta Mică a Brăilei</i>			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- construirea a 4 observatoare plutitoare	APN	POS Mediu Axa 4	proiectul nu a fost încă depus
- amenajare rustică a 34 locuri de campare	APN	Fonduri proprii, voluntari	
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- construirea unui centru de vizitare plutitor itinerant (locul de acostare este Faleză Brăilei)	APN	POS Mediu Axa 4	proiectul nu a fost încă depus / 2012
- construirea a 6 turnuri de observare pentru păsări	APN	POS Mediu Axa 4	proiectul nu a fost încă depus / 2011
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- realizarea unui camping în zona Hogioaia (în locul unei foste pescării)			
- realizarea unui nou centru de vizitare în zona Giurgeni			
- realizarea unui traseu tematic în partea de sud a parcului			
<i>Parcul Natural Bucegi</i>			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- amenajarea unui punct de informare turistică în comuna Moroieni (în cadrul clădirii administrației)	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect în curs de avizare

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
parcului)			
- amenajarea centrului de vizitare Babele (+ centru salvamont)	CJ	MT	Aprobat, în curs de execuție
- construirea refugiului salvamont pe traseul turistic Bătrâna – Doamnele (+ punct de informare turistică)	CJ	MT	Aprobat, în curs de execuție
- construirea refugiului salvamont Cota 1400 (+ punct de informare turistică)	CJ	MT	Aprobat, în curs de execuție
Termen mediu (2011-2013)			
- construirea unui Centru de vizitare în Bușteni, lângă hotel Silva	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect în curs de avizare
- realizarea a 7 trasee tematice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bușteni - Cascada Urlătoarea ▪ Bușteni – Jepii Mici – Babele – Sfinx ▪ Lacul Scropoasa – Zănoaga ▪ Padina - Valea Doamnele - Drumul Grănicerilor - Șaua Strunga – Padina ▪ Râul Mare – La uzină – Șapte Izvoare ▪ Valea Bangaleasa - Poiana Gutanu - Grohotiș - Valea Bangaleasa ▪ Turbăria Lăptici 	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect în curs de avizare
- amenajarea unor noi locuri de parcare	investitori privați		
- construirea a 5 locuri de observare			
- realizarea a 4 puncte de informare - la nivelul stațiunilor limitrofe parcului: Sinaia, Râșnov, Bran și Moeciu	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect în curs de avizare / 2013
Termen lung (2014-2020)			
- construirea unui centru de vizitare în Valea Superioară a Ialomiței în zona turistică Padina-Peștera	APN	POS Mediu Axa 4	Studiu fezabilitate / 2015
Parcul Natural Comana			
Termen mediu (2011-2013)			
- realizarea unor locuri de campare (Fântâna cu Nuc - 40 locuri, Călugăreni - 60 locuri)	APN		în curs de realizare / 2011
- realizarea unor trasee tematice	APN		20% realizate / 2012
- realizarea unui centru de vizitare (în fondul forestier UPVI Comana)	APN	POS Mediu Axa 4	Cerere de finanțare în curs de realizare / 2013
- realizarea unui punct informare turistică (în intravilanul comunei Comana)	CJ, APN, CL	POS Mediu Axa 4	Proiect întocmit, selectat, evaluat, încă necontractat
Parcul Natural Geoparcul Platoul Mehedinți			
Termen scurt			
- realizarea unor mini-punctele de informare (în cadrul cabanelor, pensiunilor, bazelor Salvamont, refugiilor montane etc.)	CJ, CL		
Termen mediu			

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
- înființarea unor noi locuri de campare (Isverna, Balvanești, Ponoarele, Poderi, Cireșu)	CJ, CL		
Geoparcul Dinosaurilor Țara Hațegului			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- amenajarea a 4 parcări în punctele de intrare în Geoparc	APN	AFM	în curs de realizare, se vor prelungi și pe termen mediu
- amenajarea unui traseu educativ (Drumul Vulcanilor)			
- amenajări de vizitare și promovare pentru 19 situri (Biserica Densuș, Mănăstirea Prislop, Pădurea cu Zimbrii, Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Cetatea Colț, Biserica din Sântămăria Orlea, Muntele Despîcat, Biserica din Ostrovul Mare, Cetatea Mălăiești, Mănăstirea Colț, Cetatea Răchitova, Turnul Crivădiei, Curtea Nobiliară de la Sălașu de Sus, Fânețele cu Narcise, Biserica Reformată din Peșteana, Biserica din Sânpetru, Mlaștina Tăul fără Fund, Valea Dinosaurilor, Vârful Poieni)			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea a 3 minicentre de vizitare (asociate temelor reprezentative ale parcului - Valea Dinosaurilor (dinozauri și preistorie), Pădurea cu Zimbrii (zimbrii și pădurea dacică), Ulpia Traiana Sarmizegetusa (orașul cetate, capitala română a Provinciei Dacia și lumea romană)	APN, APL	UB, APL, POS Mediu Axa 4, investitori privați etc.	
- amenajarea unui centru de informare turistică (Hațeg)	APN, APL		
- amenajarea a 9 mini puncte de informare turistică (DinoStopuri)	APN, investitori privați		
- amenajarea a 3 trasee de bicicletă (Depresiunea Hațegului, Valea Sălașului, Valea Dinosaurilor)	APN		
- amenajarea unui traseu ecvestru (Cărare Poienilor)	APN		
- amenajarea unui traseu de tracking și photo-hunting (Trecătoarea animalelor sălbatice)	APN		
- amenajarea unui traseu interactiv pe punți suspendate (Cheile Crivădiei)	APN		
- identificarea și amenajarea a 4 trasee educative	APN		
- amenajarea pentru vizită interactivă a 2 gospodării unde se obțin produse tradiționale (Gospodăria de virșlii, Casa cazanului de țuică)	APN, investitori privați		
- amenajarea a 4 puncte de observare a animalelor sălbatice (pe traseul Trecătoarea animalelor sălbatice)	APN		
- amenajarea unui punct de observare a păsărilor (Lacul Păclișa)	APN		
- amenajări pentru vizită interactivă a 3 situri (Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Cetatea Colț, Pădurea cu Zimbrii)			
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- identificarea de noi elemente de potențial ecoturistic (zona Râu Bărbat, zona Munții Țarcu, zona Ștei-Fizești)	APN	UB, APL, POS Mediu Axa 4, investitori privați etc.	
Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare în localitatea Costești (nu există teren disponibil pentru amplasare)	APN		

Acțiune	Responsabil	Surse de finanțare²⁵	Observații
- realizarea unor puncte de informare (Orăștie, Hațeg, Baru)	CL, APN	fonduri proprii	
- amenajarea unor trasee tematice	APN		
- realizarea unor locuri de popas	APN	fonduri proprii	
- realizarea unor turnuri de observare (Valea Streiului, Cioclovina, Valea Grădiștei)	APN		
Parcul Natural Lunca Mureșului			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- realizarea unui nou traseu tematic „Ecosistemele de zonă umedă”	APN	POS Mediu Axa 4	proiect planificat / 2012
- amenajarea centrului de vizitare Ceala în vederea dotării sale cu materiale de interpretare	APN	POS Mediu Axa 4	proiect planificat / 2012
- amenajarea unor locuri de picnic în Pădurea Ceala	APN	Fonduri proprii, POS Mediu Axa 4	proiect planificat / 2011
- amenajarea unor locuri de campare	APN	Fonduri proprii, POS Mediu Axa 4	proiect planificat / 2011
- achiziționarea unui punct de informare mobil, de tip caravană	APN	POS Mediu Axa 4	proiect planificat / 2012
Parcul Natural Lunca Prutului Inferior			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea unor locuri de campare, cu posibilități de recreere	ARPM		
- amenajarea de vetre de foc și grătare cu coș pentru fum în zone ușor accesibile	ARPM		
Parcul Natural Munții Maramureșului			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- realizarea unui punct de informare la Șuligu – Valea Vaserului și a unei zone de campare	APN	GEF UNDP	în curs de implementare
- realizarea unui Natural Capital Center la sediul APNMM	APN	GEF UNDP	în curs de implementare
- realizarea a 2 puncte de informare (Paltinul și Leordina)	APN	PHARE CBC	
- realizarea a 2 trasee tematice noi	APN	PHARE CBC	
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- realizarea a două refugii montane, inclusiv cu rol de puncte de informare la Repedea și Bistra	APN	POS Mediu Axa 4	idee de proiect / 2015
Parcul Natural Putna Vrancea			
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea a 2 zone de campare și picnic în localitățile Lepșa și Greșu	CJ, APN	diverse	Proiect în discuție / 2011
- amenajarea unui traseu pentru echitație	APN, CL	APN	Proiect în discuție / 2012
- amenajarea unui traseu cicloturistic			
- amenajarea unui traseu tematic în zona Tișța: Gura Tișței-Pandar	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect în discuție / 2013
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- realizarea unui centru de vizitare (localitatea Lepșa)	CJ	POS Mediu Axa 4	Proiect în discuție / termen 2014
- realizarea a patru puncte de informare (Păstrăvăria Lepșa, Tabăra de Copii și Tineret Galaciuc, Cascada Putnei, Tișța)	CJ, APN		

<i>Acțiune</i>	<i>Responsabil</i>	<i>Surse de finanțare</i> ²⁵	<i>Observații</i>
Parcul Natural Vânători Neamț			
<i>Termen scurt (2010)</i>			
- construcția centrului de informare educare ecologică Vânători	CL, APN	POS Mediu Axa 4	Proiect aprobat în 2009
- realizarea centrului de informare și educație ecologică Nemțișor			
- realizarea centrului de informare și educație ecologică Lunca (comuna Vânători, sat Lunca - lângă Biserică)			
- realizarea centru de informare și educație ecologică Mănăstirea Neamț (comuna Vânători, sat Mănăstirea Neamț)			
- realizarea unui traseu educativ Dumbrava-Pocrov-Mănăstirea Neamț-Nemțișor-Secu-Sihăstria (dotat cu locuri de odihnă și popas 10 buc., panouri de informare 20 buc., 2 punți de traversare a locurilor cu exces de apă)	APN		
- realizarea unor facilități educaționale în cadrul centrului de vizitare – amfiteatru în aer liber, amenajarea unui muzeu în interior, amplasarea de screentouch-uri în interior	APN	POS Mediu Axa 4	Proiect aprobat în 2007
- realizarea unor trasee tematice: - în interiorul Țarcului de preeliberare zimbri - Centru de Vizitare – Grădina Zoologică “Dragoș Vodă	APN		
- realizarea unor facilități pentru observarea faunei – 1 Pavilion suspendat, 2 Observatoare	APN		
<i>Termen mediu (2011-2013)</i>			
- amenajarea unui centru expozițional al PNVNT care să evidențieze trăsăturile naturale, culturale și spirituale ale zonei, în sediul Cantonului Silvic Dumbrava	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- reamenajarea punctului de informare turistică Văratec	APN	POS Mediu , GEF etc	
- amenajare potecă tematică pe Valea Cracăului	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- amenajare unui traseu tematic pe Valea Agapia	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- amenajarea parcărilor existente (toaile, managementul deșeurilor) – 7 parcări cu câte 2 toaile ecologice, 3 tomberoane, container PET	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- amenajarea a 4 locuri de campare pe văile pitorești (Nemțișor, Secu, Agapia, Cracău - sediu administrare, facilități-apă, curent, piste acces, etc.)	CL, APN, investitori privați	POS Mediu , GEF etc	
<i>Termen lung (2014-2020)</i>			
- construire unui Centru de informare în Comuna Agapia	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- construirea unui Centru de informare în comuna Crăcăoani	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	
- realizarea a 2 turnuri de observare (Zona Agapia-Văratec, Valea Cracăului)	CL, APN	POS Mediu , GEF etc	

Sursă: Planurile de management al vizitatorilor (pentru parcurile aflate în administrarea RNP), Strategia de dezvoltare turistică a Țării Hațegului, Planul strategic pentru dezvoltarea turismului durabil în Delta Dunării, Strategie pentru dezvoltarea unui turism durabil în regiunea Parcului Național Retezat, site-urile web ale parcurilor, informații primite de la administrațiile parcurilor

Exemplu de zonare turistică a unei arii protejate majore

Zona	Caracteristici	Tipul de infrastructură	Tehnici de interpretare
Zone liniștite	Zone de sălbăticie unde este permisă vizitarea (conform planului de management) numai în compania unui ghid / ranger	În aceste zone nu sunt prevăzute amenajări turistice	Personală - cu ghid
Zone cu trasee turistice și poteci tematice	Zone în care este permis numai accesul nemotorizat pentru drumeție (cu sau fără ghid)	Trasee turistice amenajate, poteci tematice, observatoare, adăposturi, puncte de belvedere	Personală – tur organizat; Non-personală – panouri informative în puncte cheie, pliante, broșuri
Zone pentru campare și picnic	Zone în care este permisă camparea, picnicul, aprinderea focului	Vetre de foc amenajate, măsuțe, locuri de depozitare a deșeurilor, parcare (în funcție de amplasament), toalete ecologice.	Non-personală – panouri informative și avertizoare.
Zone cu obiective turistice reprezentative (peșteri, mănăstiri, cetăți etc.)	Zone în care este permis accesul pentru activități turistice pe drumuri amenajate sau pe poteci	Infrastructură specifică obiectivului turistic, indicatoare, panouri informative, traseu / drum amenajat.	Personală – ghid turistic; Non-personală – panouri informative, pliante, broșuri.
Zone de dezvoltare a activităților turistice în interiorul sau în vecinătatea ariei	Zone aflate în intravilanul localităților, în zona de dezvoltare durabilă sau în vecinătatea parcului în care sunt permise activități de investiții/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, dar cu respectarea principiului de utilizare durabilă a resurselor naturale.	Infrastructură turistică de cazare, alimentație, agrement, centru de vizitare, punct de informare, indicatoare turistice, panouri informative	Personală – ghid turistic, personalul din cadrul structurilor turistice / centrelor de vizitare / punctelor de informare. Non-personală – panouri informative, pliante, broșuri.
Zone de circulație auto / pe apă	Zonele în care este permis accesul cu vehicule / nave motorizate.	Panouri informative, indicatoare, panouri de avertizare, bariere.	Non-personală – panouri informative și avertizoare.
Zone pentru parcare	Zonele în care este permis accesul cu vehicule cu motor – în special la intrarea în parc.	Parcări, locuri de depozitare a deșeurilor, panouri informative și de avertizare, bariere.	Non-personală – panouri informative și avertizoare.
Zone pentru activități sportive nemotorizate	Zone unde se pot practica sporturi (rafting, canoing, mountainbiking, echitație, alpinism) – în general zone ușor accesibile	Infrastructură turistică de cazare, alimentație, agrement, centru de vizitare, punct de informare, indicatoare turistice, panouri informative	Personală – ghid turistic, instructor, personalul din cadrul structurilor turistice / centrelor de vizitare / punctelor de informare. Non-personală – panouri informative, pliante, broșuri.

Sursă: realizat pe baza consultării Planurilor de management al vizitatorilor de la un număr de 20 de parcuri naturale / naționale

Lista persoanelor consultate în perioada iulie-noiembrie 2009

Nr. crt.	Nume, prenume	Funcție, organizație
1.	Mihai Zotta	Inspector RNP, Serviciul Ariei Protejate
2.	Andrei Blumer	Președinte AER
3.	Florentina Florescu	Responsabil cu certificarea AER
4.	Cristina Partal	Președinte ANTREC
5.	Teodora Popa	Consilier, Ministerul Agriculturii, Padurilor și Dezvoltării Rurale
6.	Puiu Nistoreanu	Prof. Univ. Dr. Academia de Studii Economice
7.	Petre Balaș	Vicepreședinte ANAT
8.	Silviu Megan	Director Direcția Conservarea Naturii, Biodiversitate și Biosecuritate, Ministerul Mediului
9.	Iozefina Lipan	Consilier Personal al Ministrului, Ministerul Mediului
10.	Viorel Roșca	Director Parcul Național Munții Măcinului
11.	Grigore Baboianu	Guvernator RBDD
12.	Cornelia Benea	Șef serviciu Reglementare, Autorizare și Compartiment Achiziții Publice RBDD
13.	Liliana Ivancenco	Șef serviciu Educație Ecologică, Relații Internaționale RBDD
14.	Radu Moisei	Director Parcul Natural Balta Mică a Brăilei
15.	Daniel Bucur	Director Parcului Național Defileul Jiului
16.	Pavel Prundurel	Director Parcul Național Cozia
17.	Mircea Vergheteș	Director Parcul Național Piatra Craiului
18.	Valentin Grigore	Director Parcul Natural Comana
19.	Florin Stoican	Asociația Kogayon, Administrația Parcului Național Buila Vânturarița
20.	Zoran Acimov	Director Parcul Național Retezat
21.	Florina Crișan	Purtător de cuvânt Parcul Național Retezat
22.	Cornel Meilescu	Consiliul Județean Mehedinți (Geoparcul Platoul Mehedinți)
23.	Ion Pârvulescu	Consiliul Județean Neamț, Direcția de Administrare a Parcului Național Ceahlău
24.	Alexandru Andreșanu	Universitatea București (Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului)
25.	Abran Peter	Agenția pentru Protecția Mediului Mureș (Parcul Defileul Mureșului Superior)
26.	Anastasia Lescai	Agenția Regională pentru Protecția Mediului Galați (Parcul Lunca Joasă a Prutului Inferior)
27.	Costel Bucur	Director Parcul Natural Munții Maramureșului
28.	Augustin Hărădău	Director Parcul Național Munții Rodnei
29.	Basarab Bârlădeanu	Director Parcul Național Călimani
30.	Sebastian Cătănoiu	Director Parcul Natural Vânători Neamț
31.	Cosmin Butnar	Director Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș
32.	Ion Militaru	Director Parcul Natural Putna Vrancea
33.	Ovidiu Pârv	Director Parcul Natural Lunca Mureșului
34.	Paul Hac	Responsabil turism și educație ecologică, Parcul Natural Lunca Mureșului
35.	Horia Iuncu	Director Parcul Natural Bucegi

36.	Ioan Gașpar	Director Parcul Național Domogled-Valea Cernei
37.	Alin Moș	Director Parcul Natural Apuseni
38.	Marian Jiplea	Director Parcul Natural Porțile de Fier
39.	Ștefan Dascălu	Director Parcul Național Cheile Nerei-Beușnița
40.	Ștefan Urita	Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina
41.	Bogdan Bădescu	Asociația Speologică Exploratorii
42.	John Smaranda	Consilier Ministerul Mediului
43.	Gheorghe Laurian	Consilier Ministerul Mediului
44.	Cristina Stănică	Consilier Ministerul Mediului
45.	Andrei Bălan	Consilier Ministerul Agriculturii, Padurilor și Dezvoltării Rurale
46.	Aurelia Felicia Stăncioiu	Prof. Univ. Dr. Academia de Studii Economice
47.	Dumitru Vasile	Prof. Univ. Dr. Universitatea Spiru Haret Brașov
48.	Mihăiță Lupu	Senior Project Assistant PNUD România
49.	Luminița Tănăsie	Romania Programme Manager WWF
50.	Monia Martini	WWF
51.	Mugur Pop	Asociația de Ecoturism din România
52.	Mirela Pompilie	Director Agenția Națională de Mediu, Direcția Conservare a Naturii, a Biodiversității, Protecția Sol și Subsol
53.	C. Marinescu	Inspector specialitate, Garda Națională de Mediu, Direcția Controlul Biodiversității, Biosecurității, Ariei Protejate
54.	George Zamșa	Consilier de specialitate ARCTE B&B
55.	Alexandra Andrei	Primăria comunei Comana, jud. Giurgiu
56.	Ovidiu Bodean	Președintele Asociației de Turism Retezat
57.	Radu Zaharie	Agencia de turism Inter Pares
58.	doamna Iancu	proprietar pensiunea Iancu, Sălașu de Sus (pensiune certificată ecoturistic)